

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU

2024 YILI FAALİYET RAPORU

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU

2024 YILI FAALİYET RAPORU

STRATEJİ GELİŞTİRME
DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Nükleer Düzenleme Kurumu

Devlet Mahallesi 85. Cadde No: 5 06420 Çankaya / ANKARA

Santral: (0312) 289 93 00

İletişim Merkezi: 444 63 56

<https://www.ndk.org.tr/>

bilgi@ndk.org.tr

Bu faaliyet raporunda yer alan bilgiler ve veriler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

© 2025

**“Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir.”
M. Kemal Atatürk**

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU

SUNUŞ

Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler temel olarak 18. ve 19. yüzyılda yapılan bir dizi keşif ve bilimsel araştırmalar sonucunda gelişmiştir. Uranyumun, x-ışınlarının ve radyoaktivitenin keşfi, atom modellerinin ortaya konulması gibi bir dizi önemli gelişme ileride yürütülecek çalışmalara hız kazandırmış ve 20. yüzyılın başlarında yoğunlaşan çalışmalar neticesinde enerji üretiminden tıp, endüstri ve tarıma kadar pek çok alanda nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyondan yararlanılmıştır. Özellikle 20. yüzyılın ortalarında nükleer enerji üretiminde kullanılan reaktör tiplerinin geliştirilmesi ve bunların ticarileştirilmesi sonucunda birçok nükleer santral inşa edilmiştir. Tüm bu teknolojik gelişmeler sundukları faydanın yanı sıra radyasyon riskleriyle ilgili sorunları da beraberinde getirmiş, güvenlik ve emniyet alanında alınan tedbirlerle birlikte nükleer teknolojiye barışçıl amaçlarla yararlanılması yönündeki çabalar önem kazanmıştır. Bu bağlamda nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin çalışanlar, halk, çevre ve gelecek nesiller açısından güvenli bir şekilde yürütülmesi önemle dikkat edilmesi gereken bir konu olarak ele alınmaktadır. Bu alanda asıl sorumluluğun bir tesisi işletmek veya bir faaliyeti yürütmek üzere yetkilendirilen kişiye ait olduğu kabul edilmekle birlikte yetkilendirilen kişilerin bu sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlamak üzere düzenleyici kontrol uygulanması gerekmektedir.

2018 yılında kurulan Nükleer Düzenleme Kurumu (Kurum), ülkemizde gerçekleştirilen nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler üzerinde düzenleyici kontrol yetkisini haiz kamu otoritesi konumunda olup hâlihazırda 05.03.2022 tarihli ve 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu, 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde faaliyetlerini yürütmektedir. Düzenleyici kontrol görevi kapsamında; kanun ve cumhurbaşkanlığı kararnamesi gibi üst hukuk normlarıyla uyumlu bir şekilde ikincil düzenlemelerin oluşturulması, belirlenen düzenleyici çerçevenin şartları dâhilinde yetkilendirme yapılması, faaliyetlerin gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi, denetim ve yerinde incelemeler vasıtasıyla şartlara uygunluğun teyit edilmesi ve varsa eksikliklerin giderilmesini sağlayacak aksiyonların alınması, aykırılıklar halinde idari yaptırıma karar verilmesine yönelik iş ve işlemler Kurumumuzun ana faaliyet alanını meydana getirmektedir. Ayrıca nükleer güvence ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak, ulusal düzeyde radyasyon izleme faaliyetlerini gerçekleştirmek ve Radyasyon İzleme ve Uyarı Sistemi Ağı'nı (RADİSA) işletmek, ulusal radyasyon kaynakları kayıt sistemini (RKKS), ulusal merkezi doz kayıt sistemini (MDKS), ulusal nükleer madde sayım ve kontrol (NMSK) sistemini kurmak ve işletmek, ulusal ve uluslararası düzeyde kurum ve kuruluşlarla iş birliğinde bulunmak Kurumumuz tarafından yürütülen diğer önemli faaliyet alanlarının içerisinde yer almaktadır.

2024 yılı içerisinde düzenleyici sorumluluklarımıza ilişkin iş ve işlemler etkili, verimli ve kaliteli bir hizmet sunma anlayışıyla yerine getirilmiştir. Kurulduğu günden itibaren güçlü bir kurumsal kabiliyet oluşturmaya yönelik faaliyetlere ağırlık veren Kurumun personel sayısı 2024 yılsonu itibarıyla 313'e ulaşmış, yıl içerisinde gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde 975.465.491,37-TL gelir elde edilmiş ve 763.220.833-TL harcanmıştır.

2024 yılı itibarıyla düzenleyici kontrole tabi toplam tesis sayısı 35 olup bunlardan 1 tanesi radyoaktif atık tesisi, 6 tanesi nükleer tesis ve 28 tanesi ise radyasyon tesisi niteliğindedir. Tesislere ilave olarak yaklaşık 64.000 radyasyon kaynağı Kurumumuzun düzenleyici kontrolüne tabidir. Bu tesisler ve uygulamalar üzerinde etkin düzenleyici kontrol uygulamak amacıyla 2024 yılında Nükleer Düzenleme Kurulu (Kurul) tarafından gerçekleştirilen 76 toplantı neticesinde 98 adet karar alınmıştır.

Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin düzenleyici çerçevenin ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesini ve güncelliğinin korunmasını temin etmek amacıyla Kurumumuz tarafından İkincil Düzenleme Hazırlama Planı oluşturulmuş ve bu plan doğrultusunda yürütülen çalışmalar neticesinde; 7'si yönetmelik, 1'i tebliğ, 12'si düzenleyici karar, 6'sı yönerge, 6'sı iç genelge ve 3'ü kılavuz olmak üzere toplam 35 adet düzenleyici işlem hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Tamamlanan çalışmaların yanı sıra 24 adet düzenleyici işlem taslağının geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir.

Ülkemizde inşa edilmekte olan ilk nükleer santral konumundaki Akkuyu Nükleer Santrali'ne (ANS) yönelik düzenleyici kontrol faaliyetlerinin uygulanmasına kararlılıkla devam edilmiş, gerek sahada yürütülen inşaat faaliyetleri gerekse 1. üniteye verilen işletmeye alma izni kapsamındaki çalışmalar Kurumumuz tarafından yakından takip edilmiştir. ANS'nin nükleer güvenlik açısından önemli ekipmanın imalatına ilişkin olarak Kurumumuza 767 adet imalat bildirimi yapılmış ve bunlardan 755 tanesinin değerlendirme süreci tamamlanmıştır. Ülkemizin kalkınmasına yönelik planlar çerçevesinde inşa edilmesi planlanan Sinop Nükleer Santrali (SNS) Projesi'ne ilişkin olarak Sinop ili Abalı köyü İnceburun mevkiinde yer alan saha için saha onayı verilmiş, Kırklareli'nde inşa edilmesi planlanan Kırıkköy Nükleer Santrali (KNS) Projesi için Türkiye Nükleer Enerji Anonim Şirketi (TÜNAŞ) tarafından yapılan niyet bildirimi sonucu bu şirket "Kuruluş" olarak kayıt altına alınmıştır.

Nükleer güvenlik açısından önemli ekipman imalatçılarının yetkilendirilmesi kapsamında 2024 yılında 41 kuruluşa ilk yetki belgeleri verilmiş olup bu alanda toplam yetkilendirilen kuruluş sayısı 219'a ulaşmıştır. Kurum tarafından belirlenen faaliyetlerin üçüncü taraf gözetimini yapmak üzere yetkilendirilen bağımsız gözetim şirketleri (BGŞ) bağlamında 3 şirketin yetki kapsamı genişletilmiştir. Nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde görev alacak işletici personelin yetkilendirilmesine yönelik olarak kuruluşlarca gerçekleştirilen eğitim ve sınavlara gözlemci olarak katılım sağlanmış, ayrıca Kurum tarafından yapılacak yetkilendirme sınavlarına ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK) Radyoaktif Atık Koordinatörlüğüne bağlı Radyoaktif Atık İşleme ve Depolama Tesisine işletme lisansı verilmiştir.

Radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar kapsamında 7.335 lisans verilmiş, 3.450 lisans yenilenmiş ve 72 mekânsal tasarım onayı verilmiştir.

Taşıma güvenliğine konu yetkilendirmeler kapsamında lisanslamaya ilişkin toplam 16 işlem yapılmış, radyoaktif kaynaklar için 486 ithalat izni, 849 ihraç izni ve 14 geçici giriş-çıkış izninin yanı sıra 1.283 transit geçiş izni verilmiştir.

Nükleer silahların yayılmasının önlenmesi amacına yönelik olarak ihracat kontrolü kapsamında 52 adet başvuruya izin verilmiş olup 13 adet izin için ise süre uzatımı yapılmıştır. Nükleer madde ve malzemeler ile stratejik maddelerin ithalat izni kapsamında 180 adet uygunluk yazısı düzenlenmiştir. Ayrıca ANS'ye 2 ayrı taze yakıt ithalat izni verilmiştir.

Yıl içerisinde dozimetri hizmeti vermek üzere 2 kuruluşa yetki belgesi, metal hurda ithal edecek veya hurda elleçleyecek 156 gerçek veya tüzel kişiye Radyasyon Ölçüm Sistemi Uygunluk Belgesi (RÖSUB), A tipi uluslararası gözetim şirketi statüsüne sahip 4 kuruluşa Radyasyon Ölçümü Yapabilme Uygunluk Belgesi (RÖYUB) verilmiştir.

Kurumumuz tarafından gerçekleştirilecek denetim faaliyetlerini planlamak üzere hazırlanan yıllık denetim programına uygun bir şekilde denetim faaliyetleri yürütülmüş, ayrıca programsız denetimler uygulanmıştır. Bu çerçevede her iki denetim türü neticesinde 17'si inşaat denetimi, 11'i imalat denetimi, 16'sı işletme denetimi, 740'ı radyasyon güvenliği denetimi, 8'i emniyet denetimi ve 14'ü nükleer güvence denetimi olmak üzere 806 denetim gerçekleştirilmiştir. Ayrıca uluslararası sözleşmeler uyarınca Uluslararası Atom Enerji Ajansı (UAEA) tarafından tesis ve tesis dışı yerlerde gerçekleştirilen 6 adet nükleer güvence denetimi ile 1 adet ek erişim faaliyetine Kurum personeli tarafından eşlik edilmiştir.

Ülkemiz genelinde kurulu ve 238 adet istasyondan müteşekkil RADİSA vasıtasıyla ulusal radyasyon izleme faaliyetlerine devam edilmiş, mesleki ışınlamaların kontrolü amacıyla MDKS'de yer alan 77.879 kişiye ait 409.046 adet kişisel doz verisi takip edilmiştir.

Kurumumuz, 2024 yılı boyunca icra ettiği faaliyetlerde kendisine verilen görevleri etkin bir şekilde yerine getirerek ve yetkisi dâhilindeki konularda kararlar alarak nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin barışçıl amaçlar doğrultusunda güvenli bir şekilde yürütülmesini sağlamıştır. Bu konuda detaylı açıklamaların yer aldığı 2024 Yılı Faaliyet Raporu'nu ilgili tüm paydaşların değerlendirmelerine sunar ve çalışmalarından dolayı mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Dr.İsmail Hakkı ARIKAN
İKİNCİ BAŞKAN

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I. GENEL BİLGİLER

2024 YILINDA SAYILARLA NDK.....	14
1.1. Misyon, Vizyon ve Stratejik Amaçlar.....	16
1.2. Düzenleyici Kontrol Politikası.....	18
1.3. Kurumsal Tarihçe.....	19
1.4. Teşkilat Yapısı.....	20
1.5. Kurumsal Kapasite.....	20
1.5.1. İnsan kaynakları.....	20
1.5.2. Fiziki kaynaklar.....	21
1.5.3. Mali kaynaklar.....	21
1.5.4. Bilgi teknolojilerine ilişkin kaynaklar.....	22
1.6. Görev, Yetki ve Sorumluluklar.....	23
1.7. Faaliyet Alanları ve Sunulan Hizmetler.....	25

BÖLÜM II. DÜZENLEYİCİ KONTROLE İLİŞKİN FAALİYETLER

2.1. Düzenleme Faaliyetleri.....	28
2.2. Yetkilendirme ve Onay Faaliyetleri.....	34
2.2.1. Nükleer tesislere ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar.....	36
2.2.1.1. ANS'ye ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar.....	38
2.2.1.2. SNS'ye ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar.....	43
2.2.1.3. KNS'ye ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar.....	43
2.2.1.4. Eti Maden Kompleks Cevher Ocağı, Cevher Hazırlama ve Zenginleştirme ve Depolama Tesisi'ne ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar.....	44
2.2.1.5. Küçük modüler reaktörlere (KMR) ilişkin yürütülen faaliyetler.....	44
2.2.1.6. Nükleer güvenlik açısından önemli ekipman imalatçılarına ilişkin yetkilendirmeler.....	45
2.2.1.7. BGŞ'lere ilişkin yetkilendirmeler.....	46
2.2.1.8. Nükleer tesislerde çalışacak personele ilişkin yetkilendirmeler.....	47
2.2.2. Radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar.....	48
2.2.3. İhracat, ithalat ve taşıma faaliyetlerine ilişkin yetkilendirmeler.....	52
2.2.3.1. Nükleer ihracat ve ithalat kontrolüne ilişkin yetkilendirmeler.....	52
2.2.3.2. Radyoaktif maddelerin ithalat, ihracat ve taşınmasına ilişkin yetkilendirmeler.....	53

2.2.4.	Radyoaktif atık tesislerine ilişkin yetkilendirmeler.....	54
2.2.5.	Dozimetri hizmeti verecek kuruluşlara ilişkin yetkilendirmeler.....	55
2.2.6.	Radyasyon ölçüm sistemlerinin uygunluğuna ilişkin yetkilendirmeler.....	55
2.2.7.	Uluslararası gözetim şirketlerinin radyasyon ölçümü yapabilmelerine ilişkin yetkilendirmeler.....	55
2.2.8.	Radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin yetkilendirmeler.....	56
2.3.	Denetim Faaliyetleri.....	56
2.3.1.	Güvenliğe ilişkin denetim ve yerinde inceleme.....	57
2.3.1.1.	İnşaat denetimleri.....	58
2.3.1.2.	İmalat denetimleri.....	59
2.3.1.3.	İşletme ve işletmeye alma denetimleri.....	60
2.3.1.4.	Radyasyon güvenliği denetimleri.....	61
2.3.1.5.	BGS'lere gerçekleştirilen denetimler.....	63
2.3.2.	Emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin denetimler.....	64
2.3.2.1.	Emniyet denetimleri.....	64
2.3.2.2.	Nükleer güvence denetimleri.....	64
2.4.	Yatırım Faaliyetleri.....	65

BÖLÜM III. DİĞER FAALİYETLER

3.1.	Radyasyon Acil Durumlarının Yönetimi, Ulusal Radyasyon İzleme ve Radyasyon Kontrolü Faaliyetleri.....	67
3.1.1.	Radyasyon acil durumlarının yönetimine ilişkin faaliyetler.....	67
3.1.2.	Ulusal radyasyon izleme faaliyeti ve radyasyon kontrolüne ilişkin faaliyetler.....	69
3.2.	Kişisel İzleme Faaliyetleri.....	69
3.3.	RKKS'ye İlişkin Faaliyetler.....	70
3.4.	NMSK Sistemine İlişkin Faaliyetler.....	72
3.5.	İş Birliği ve Bilgilendirme Faaliyetleri.....	72
3.5.1.	Uluslararası kuruluşlarla ilişkiler.....	72
3.5.1.1.	UAEA ile ilişkiler.....	73
3.5.1.2.	OECD/NEA ile ilişkiler.....	78
3.5.1.3.	Avrupa Birliği ile ilişkiler.....	79
3.5.2.	Düzenleyici kurumlar ve diğer kuruluşlarla ilişkiler.....	81
3.5.3.	Uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar kapsamında yürütülen faaliyetler.....	83

BÖLÜM IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

KISALTMALAR

AFAD	: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
ANAŞ	: Akkuyu Nükleer Anonim Şirketi
ANS	: Akkuyu Nükleer Santrali
BGŞ	: Bağımsız Gözetim Şirketi
EBT	: Ek Bilgi Talebi
ETKB	: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
INSC	: Avrupa Birliği Nükleer Güvenlik İşbirliği Aracı
IRRS	: Entegre Düzenleyici Gözden Geçirme Hizmeti
ISSAS	: Güvence ve Nükleer Madde Sayım ve Kontrol Sistemi Danışmanlık Hizmeti
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
KBÖ	: Kesintili Başlangıç Ödeneği
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KNS	: Kırıkköy Nükleer Santrali
Kurul	: Nükleer Düzenleme Kurulu
Kurum	: Nükleer Düzenleme Kurumu
KMR	: Küçük Modüler Reaktör
LW-SMMR	: Hafif Sulu Küçük, Orta Ve Modüler Reaktörler
MDKS	: Merkezi Doz Kayıt Sistemi
NEA	: Nükleer Enerji Ajansı
NGS	: Nükleer Güç Santrali
NMSK	: Nükleer Madde Sayım ve Kontrol
NÜKEN	: Nükleer Enerji Araştırma Enstitüsü
NÜTED	: Nükleer Teknik Destek Anonim Şirketi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
RADISA	: Radyasyon İzleme ve Uyarı Sistemi Ağı
RKKS	: Ulusal Radyasyon Kaynakları Kayıt Sistemi
RÖSUB	: Radyasyon Ölçüm Sistemleri Uygunluk Belgesi
RÖYUB	: Radyasyon Ölçümü Yapabilme Uygunluk Belgesi
SNS	: Sinop Nükleer Santrali
TAEK	: Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
TENMAK	: Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu
TUR	: UAEA Teknik İş Birliği
TÜNAŞ	: Türkiye Nükleer Enerji Anonim Şirketi
UAEA	: Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı

I. GENEL BİLGİLER

**KURUL
TOPLANTISI**
76

ONAY
73

PERSONEL
313

**KURUL
KARARI**
98

2024 YILINDA

DENETİM
806

**DÜZENLEYİCİ
İŞLEM**
35

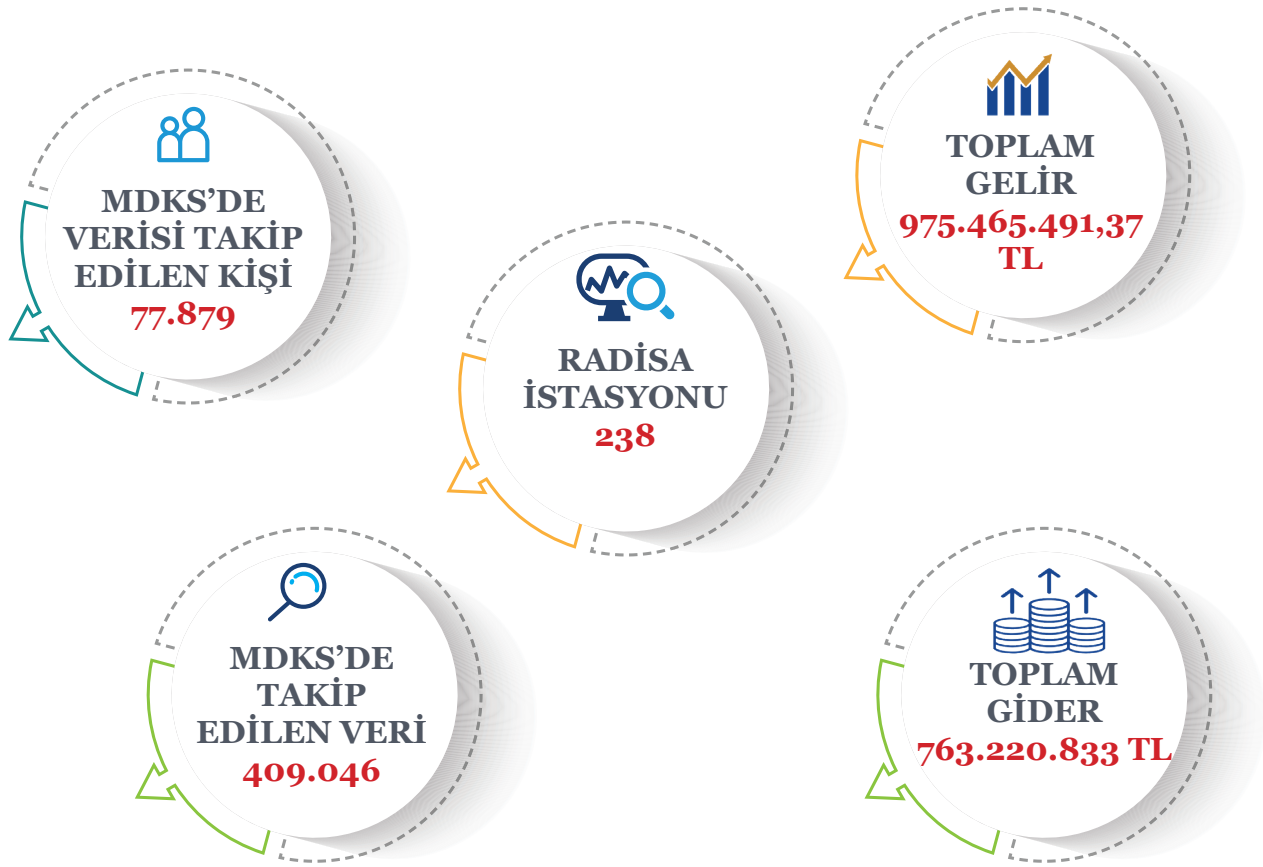
**YETKİ
BELGESİ**
221

İZİN
2.885

LİSANS
10.802

SAYILARLA NDK

1.1. Misyon, Vizyon ve Stratejik Amaçlar

MİSYON

Yetkin ve etkili düzenleyici kontrol ile nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyonun barışçıl kullanımını birey, toplum, çevre ve gelecek nesiller için güvenli kılmak.

VİZYON

Alanında; uluslararası seviyede saygın ve belirleyici bir kurum olmak.

Stratejik Amaçlar

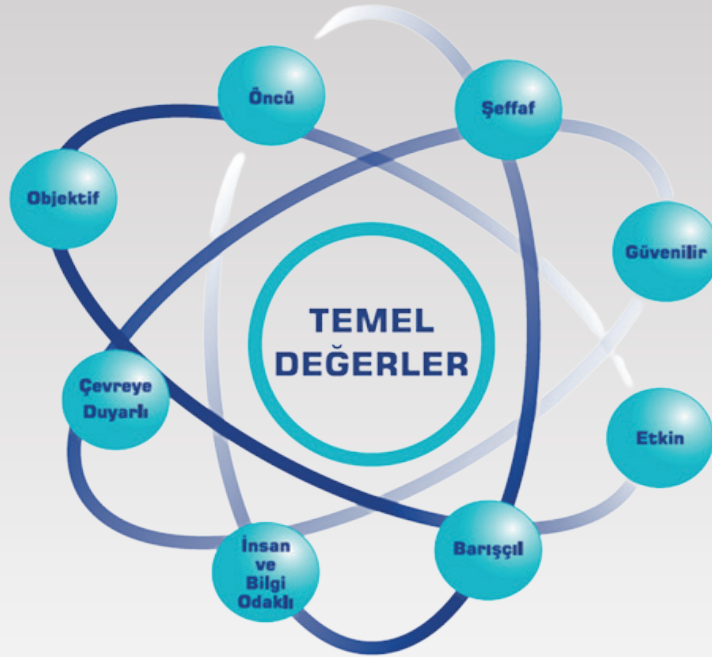
Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerde güvenliği garanti altına almak için Kurumun düzenleyici kontrol yetkinliği artırılacaktır.

Emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin düzenleyici kontrolün etkinliği artırılacaktır.

Radyasyondan korunmanın ulusal seviyede etkili bir şekilde yürütülmesini sağlamak için gerekli sistemler oluşturulacak, düzenleyici faaliyetler ve ilgili taraflarla koordinasyon güçlendirilecektir.

Ulusal ve uluslararası alanda şeffaf, güvenilir ve bilgi odaklı bir kurum olunacaktır.

Kurumsal kapasite geliştirilecek ve hizmet etkinliği artırılacaktır.

1.2. Düzenleyici Kontrol Politikası¹

Kurum;

- Nükleer teknolojiden barışçıl amaçlar çerçevesinde ve güvenli bir şekilde istifade edilmesinin gereğine ve önemine işaret ederek,
 - Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin yürütülmesinde küresel çapta elde edilen tecrübeleri göz önünde bulundurarak,
 - Etkin bir düzenleyici çerçeve için tüm paydaşların aktif katılım ve ortak çaba göstermesi gerektiğinin bilincinde olarak ve iş birliğinin önemini teyit ederek,
 - Güvenlik ve emniyetin sağlanmasında ve nükleer güvenceye ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesinde insani, kurumsal ve teknik faktörler arasındaki etkileşimleri birlikte ele alan sistematik bir yaklaşım uygulayarak,
 - Güçlü bir düzenleyici kurum kültürüne sahip olmayı ve ilgili taraflar nezdinde güçlü bir güvenlik ve emniyet kültürü geliştirmeyi hedefleyerek,
- düzenleyici kontrol faaliyetlerini etkili liderlik temelinde ve aşağıdaki rehber ilkeler doğrultusunda kararlılıkla yerine getirmeyi taahhüt eder.

¹ Düzenleyici Kontrol Politikası'nın tam metnine "<https://webim.ndk.gov.tr/file/99716187-5852-4f80-819d-ed3318ad4e4f>" bağlantısı üzerinden ulaşabilmektedir.

1.3. Kurumsal Tarihçe

Atom Enerjisi
Komisyonu
1956

Atom Enerjisi Komisyonu

27.08.1956 tarihli ve 6821 sayılı Atom Enerjisi Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde Başbakanlığa bağlı olarak kurulmuştur.

TAEK
TÜRKİYE ATOM ENERJİSİ KURUMU
1982

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)

09.07.1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu ile Başbakan'a bağlı olarak kurulmuştur. Bahse konu Kanun'un 19'uncu maddesiyle 6821 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılarak Atom Enerjisi Komisyonu kapatılmıştır.

TAEK, 2002 yılında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına (ETKB) bağlanmıştır.

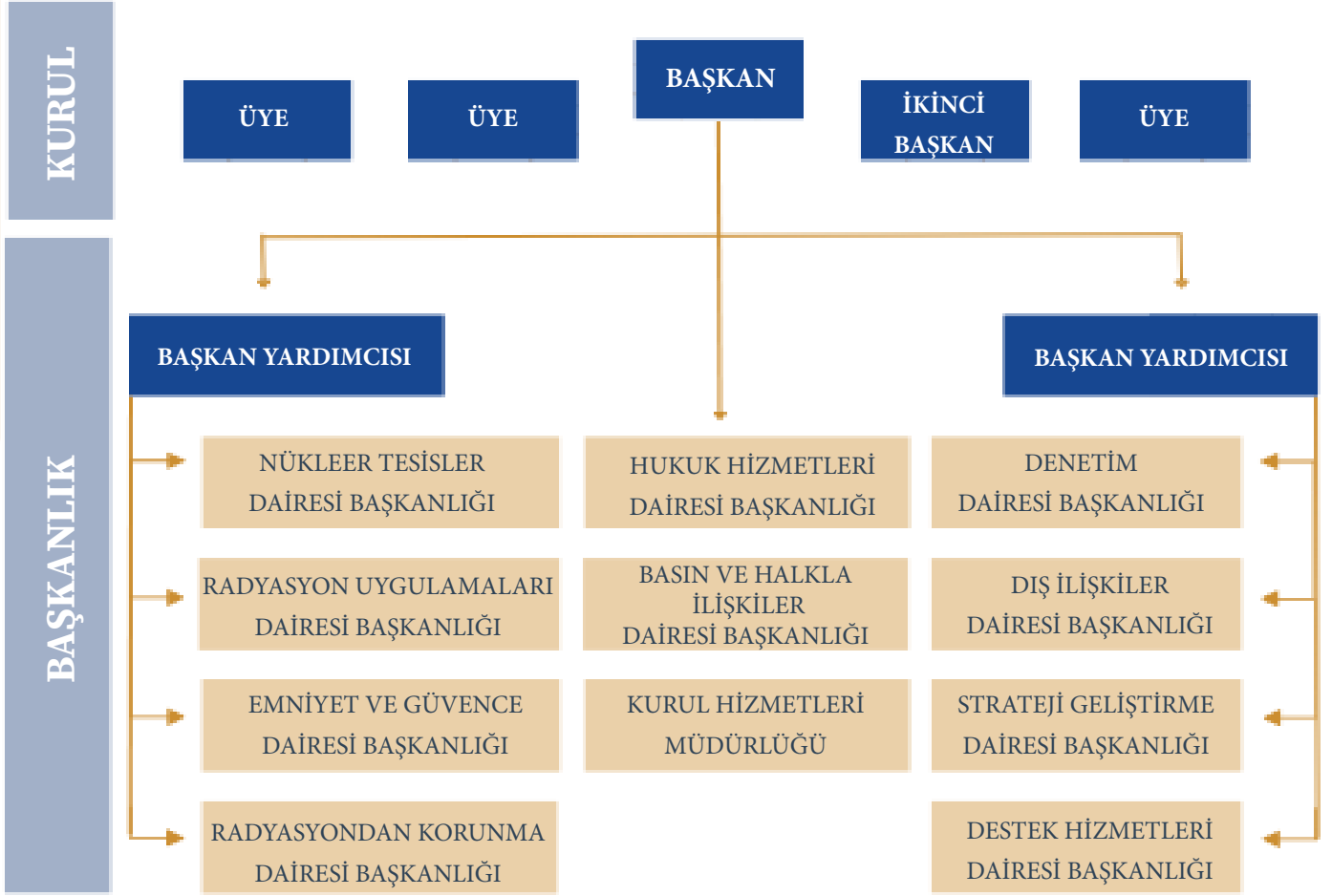
NDK
NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU
2018

Nükleer Düzenleme Kurumu

Kurum, 02.07.2018 tarihli ve 702 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş olup 24.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli III sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlardan biridir.

2022 yılında 7381 sayılı Kanun ile 95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yürürlüğe girmiş ve anılan Kanun'un 27'nci maddesiyle 702 sayılı Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

1.4. Teşkilat Yapısı²

1.5. Kurumsal Kapasite

1.5.1. İnsan kaynakları³

KURUL

BAŞKANLIK

2020	2021	2022	2023	2024
169	181	219	259	313

² Kurumun teşkilat yapısına ilişkin olarak sunulan veriler 31.12.2024 tarihi itibarıyla mevcut durumu göstermektedir.

³ Kurumun insan kaynaklarına ilişkin olarak sunulan veriler 31.12.2024 tarihi itibarıyla mevcut durumu göstermektedir.

1.5.2. Fiziki Kaynaklar

Kurum, “Devlet Mahallesi 85. Cadde No: 5 06420 Çankaya/Ankara” adresinde faaliyetlerine devam etmektedir.

1.5.3. Mali Kaynaklar ⁴

Ekonomik Sınıflandırma	Kesintili Başlangıç Ödeneği (KBÖ)	Eklenen	Düşülen	Toplam Ödenek	Harcama (Avans Dahil)	Harcama Oranı (%) (KBÖ'ye Göre)
01 - Personel Giderleri	195.736.000	51.220.584	9.673.000	237.283.584	220.477.833	112,64
02 - Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	44.311.000	4.297.246	23.346.830	25.261.416	21.472.145	48,46
03 - Mal ve Hizmet Alım Giderleri	561.340.000	56.400.000	39.970.000	577.770.000	495.789.662	88,32
05 - Cari Transferler	15.880.000	-	-	15.880.000	15.449.495	97,29
06 - Sermaye Giderleri	602.225.000	-	-	602.225.000	10.031.698	1,67
TOPLAM	1.419.492.000	111.917.830	72.989.830	1.458.420.000	763.220.833	53,77

Planlanan Gelir	Gerçekleşen Gelir	Gerçekleşme Oranı
1.419.492.000,00	975.465.491,37	% 68,72

⁴ Kurumun 2024 yılındaki gelir ve giderlerine ilişkin veriler “Türk Lirası” cinsinden sunulmaktadır.

1.5.4. Bilgi teknolojilerine ilişkin kaynaklar

Kurum tarafından yürütülen faaliyetlerin etkinliği ve verimliliğini artırmak için sistem, ağ ve proje yönetimi, uygulama geliştirme, veri analitiği, siber güvenlik ve bulut altyapısında yerli, milli ve açık kaynaklı teknolojilerle yenilikçi çözümler Kurum kaynaklarıyla geliştirilmektedir.

Altyapı ve sistem yönetimi alanında; veri merkezleri güçlendirilmiş, açık kaynak tabanlı sanallaştırma sistemleri ile maliyetler azaltılırken performans ve esneklik artırılmıştır. Güvenli yedekleme, merkezi kimlik yönetimi, güvenli baskı sistemleri ve dijital tabela altyapısı gibi uygulamalarla hem güvenlik hem de operasyonel verimlilik ön planda tutulmuştur. Siber güvenlik tarafında ise; olay yönetim sistemleri devreye alınmış, zafiyet analizleri ve sızma testleri gerçekleştirilmiş, bilgi teknolojileri altyapısı tehditlere karşı güçlendirilmiş, personel eğitimleriyle bilgi güvenliği farkındalığı artırılmıştır.

Dijital dönüşüm hedefiyle geliştirilen yazılım projeleri ile hizmetlerimiz daha güvenli, şeffaf ve kullanıcı dostu hale getirilmiştir. e-Devlet entegrasyonu ile başvuru süreçleri hızlanmış, Dijital Hizmet Portalı ile yetkilendirme işlemleri kolaylaştırılmıştır.

Bilgi teknolojisi altyapısında; varlık yönetimi, yardım masası, açık kaynak uygulama yönetimi ve uzaktan destek sistemleri yer almakta olup dijital envanter takibi yapılmakta, ITIL uyumlu yardım masası üzerinden kapsamlı destek sunulmaktadır.

İletişim ve güvenlik altyapısı, kapsamlı geliştirme ve iyileştirme projeleri ile güçlendirilmiştir. “İP telefon santrali” ve “NDK Çağrı Merkezi” projeleriyle iletişim kalitesi ve kullanıcı memnuniyeti artırılmıştır. Güvenlik alanında ise kamera ve kapı geçiş sistemleri merkezi yönetimle entegre edilerek güvenlik seviyesi yükseltilmiş, altyapı bakım, güncelleme ve siber güvenlik önlemleri sağlanmıştır.

Kurum, dijital dönüşüm ve açık kaynak çözümler alanındaki başarılı projeleriyle önemli ödüller kazanmıştır.

Yılın En İyi Dijital Dönüşüm Projesi Ödülü

“Nükleer Tesisler ve Denetim Dairesi Dijitalleşme Projesi”, Yılın En İyi Dijital Dönüşüm Projesi Ödülü’ne layık görülmüştür.

Başarı Belgesi – Kamu Bilişim Zirvesi 2024

Açık kaynaklı teknolojiler kullanılarak dijital dönüşüme katkı sağlayan yazılım, sistem altyapısı, ağ güvenliği ve veri yönetimi projelerimiz, Kamu Bilişim Zirvesi’nde “Başarı Belgesi” ile ödüllendirilmiştir.

1.6. Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Kurumun; kuruluşu, işleyişi, görev, yetki ve sorumlulukları ile teşkilat ve personeline ilişkin usul ve esaslar 95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmektedir. Anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 4'üncü maddesine göre Kurum aşağıda belirtilen faaliyet, konu ve alanları düzenleme yetkisini haizdir:

- a) Çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunması.
- b) Nükleer enerji ve radyasyona ilişkin faaliyetlerde güvenlik, emniyet ve nükleer güvence.
- c) Nükleer tesis, radyasyon tesisi veya radyoaktif atık tesislerinin kurulmasına, işletilmesine, işletmeden çıkarılmasına veya kapatılmasına ilişkin tüm faaliyetler.
- ç) Nükleer maddelerin çıkarılması, üretilmesi, taşınması, depolanması, ihracatı, ithalatı, ticareti, bulundurulması, devri, işlenmesi, yeniden işlenmesi ve kullanılması.
- d) Radyasyon kaynaklarının üretilmesi, taşınması, depolanması, ihracatı, ithalatı, ticareti, bulundurulması, devri, kullanılması, kurulması, değiştirilmesi, sökülmesi, bakımı ve onarımı.
- e) Radyoaktif atıkların bulundurulması, devri, işlenmesi, taşınması, depolanması, ihracatı, ithalatı ve bertarafı.
- f) Nükleer güvence kapsamında Kurum tarafından belirlenen madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen veya ilgili teknolojinin ihracatı ve ithalatı.
- g) Radyasyon acil durum yönetimi.
- ğ) Görev ve yetki alanına giren faaliyetlere ilişkin personelin nitelikleri ve eğitimi.
- h) Görev ve yetki alanına giren ve Kurul tarafından belirlenecek diğer konu, alan ve faaliyetler.

95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 5'inci maddesine göre Kurumun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Kurumun strateji, hedef ve çalışma ilkelerini belirlemek.
- b) Görev ve yetki alanına giren konularda düzenleyici işlemler yapmak.
- c) Yetkilendirme yapmak; yetkilendirmelerin teknik, hukuki, idari ve mali kapsam ve koşullarını tanımlamak ve değiştirmek; verilen yetkileri kısıtlamak, askıya almak, sonlandırmak, iptal etmek, yetkilerin süresini belirlemek ve değiştirmek; yetkilendirme için veya sonrasında Kuruma sunulan bilgi ve belgelerin inceleme ve değerlendirmesini yapmak; yapılan değerlendirmeler sonucu verilen yetkinin koşullarını belirlemek ve değiştirmek.
- ç) Yetkilendirme öncesinde ve sonrasında faaliyetleri ve yetkilendirilen kişileri denetlemek ve yerinde incelemek.
- d) Yetkilendirilmek üzere Kuruma başvuran ve yetkilendirilen kişilerden gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi istemek ve değerlendirmek, bu bilgi ve belgeleri gizlilik koşuluna uygun olarak kullanmak.
- e) Güvenlik, emniyet ve nükleer güvence ile radyasyondan korunma kapsamında onay gerektiren hususları belirlemek, onay vermek ve gerektiğinde uygunluk ölçütleri getirmek.

- f) Gerekli görülen durumlarda yetkilendirilen kişiden; güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin değerlendirme yapmasını ve bu kapsamda mali ve hukuki sorumluluk yetkilendirilen kişiye ait olmak üzere, ilave tedbirler almasını istemek.
- g) 7381 sayılı Kanun kapsamında idari yaptırımlara ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- ğ) Yetkilendirilen kişilerin nükleer alanda hukuki sorumluluğa dair sigorta veya teminata ve radyoaktif atık ile işletmeden çıkarma özel hesaplarına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini teyit etmek.
- h) Ulusal radyasyon kaynakları kayıt sistemini, ulusal merkezi doz kayıt sistemini, ulusal nükleer madde sayım ve kontrol sistemini kurmak ve işletmek.
- ı) Ulusal radyasyon izleme faaliyetlerini yürütmek veya yürütülmesini temin etmek.
- i) Görev ve yetki alanına giren konularda diğer ülkelerin kurum ve kuruluşları ile uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmak, ortak çalışmalara katılmak veya bu kuruluşlarla sürdürülen faaliyetleri koordine etmek.
- j) İlgili ulusal veya uluslararası kuruluşları olağandışı olaylar hakkında bilgilendirmek.
- k) Düzenleyici faaliyetlerini desteklemek amacıyla güvenlik ve emniyet alanında ihtiyaç duyduğu araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yapmak veya yaptırmak.
- l) Kamu ve özel kurum ve kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve kamuoyu ile doğrudan iletişim ve bilgi alışverişinde bulunmak ve iş birliği yapmak.
- m) Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara gönderilecek veya kamuoyunun erişimine sunulacak düzenleyici faaliyet, karar ve görüşleri belirlemek.
- n) Görevlerini yerine getirirken, konusuna ilişkin olarak gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi, kamu kurum ve kuruluşları dâhil tüm gerçek ve tüzel kişilerden istemek ve incelemek.
- o) Yetkilendirilen kişilerin faaliyetlerinde görev alan ve Kurum tarafından belirlenen personel için radyasyondan korunmaya yönelik eğitim programlarını belirlemek, eğitim verilmesini sağlamak, sınav ve sertifikasyona ilişkin iş ve işlemleri yapmak veya yaptırmak.
- ö) Düzenleyici kontrol altında olmayan faaliyetler sonucu meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarının yönetiminde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ve ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak.

Bununla birlikte; acil durum planlaması ve müdahalesi, halk ve çalışanların sağlığı, çevrenin korunması, nükleer alanda hukuki sorumluluk, su kullanımı ve besin tüketimi, arazi kullanımı ve planlaması, tehlikeli maddelerin taşınması ve görev alanıyla ilgili paydaşı olduğu diğer alanlarda yetkili diğer kurum ve kuruluşlarla güvenlik ve emniyet açısından iş birliği yapmak, kurum ve kuruluşlara tavsiyelerde bulunmak Kurumun görev ve yetkileri arasında yer almaktadır.

1.7. Faaliyet Alanları ve Sunulan Hizmetler

FAALİYET ALANI		SUNULAN HİZMET
FAALİYETİN TÜRÜ	FAALİYETİN AMACI	
DÜZENLEYİCİ KONTROL FAALİYETLERİ	Düzenleme Faaliyetleri	Üst hukuk normlarıyla uyumlu bir şekilde düzenleyici çerçevenin oluşturulması ve geliştirilmesi.
	Yetkilendirme ve Onay Faaliyetleri	Yetkilendirme yapılması (lisans, izin veya yetki belgesi verilmesi). Onay verilmesi.
	Gözden Geçirme ve Değerlendirme Faaliyetleri	Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin şartlara uygunluğunun doğrulanması.
	Denetim ve Yerinde İnceleme Faaliyetleri	Gözden geçirme ve değerlendirme sürecinde yararlanılacak bilgilerin elde edilmesi. Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin bağımsız kontrolünün yapılması.
	Yaptırım Faaliyetleri	Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin şartlara uygun bir şekilde yürütüldüğüne dair güvence sağlanması.

DİĞER FAALİYETLER

FAALİYET ALANI			SUNULAN HİZMET
FAALİYETİN TÜRÜ		FAALİYETİN AMACI	
	Belgelendirme Faaliyetleri	Belgelendirme faaliyetlerinin amacı, Kurum tarafından belirlenen faaliyetlerde görev alacak personel için radyasyondan korunmaya ilişkin yeterliliğe ulaşıldığının tespit edilmesidir.	Başarı sertifikası verilmesi.
	Ulusal Radyasyon İzleme Faaliyetleri	Ulusal radyasyon izleme faaliyetlerinin amacı; çevresel radyasyon seviyesindeki değişikliklerin takip ve tespit edilmesi, herhangi bir kaza durumunda radyoaktif kirlenmenin boyutlarının değerlendirilmesi ve insanların maruz kaldığı radyasyon seviyelerinin belirlenmesidir.	Çevresel radyasyon seviyesi takip edilerek insan sağlığı ve çevre üzerindeki muhtemel etkilerinin belirlenmesi.
	Kişisel İzleme Faaliyetleri	Kişisel izleme faaliyetlerinin amacı nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerde çalışanların maruz kalmış oldukları iyonlaştırıcı radyasyon dozlarına ilişkin veriyi takip etmek ve müdahale gerektiren durumlarda gerekli önlemlerin alınmasını sağlamaktır.	Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerde çalışanların radyasyondan korunması.
	Radyasyon Kaynaklarının Kayıt Altına Alınması Faaliyetleri	Radyasyon kaynaklarının kayıt edilmesi faaliyetlerinin amacı, Türkiye’de yer alan tüm radyasyon kaynaklarının kontrol altında tutulabilmesi ve takibinin yapılabilmesi için uygun şekilde kayıt altına alınmasıdır.	Radyasyon kaynaklarının takip ve kontrol edilmesi.
	Nükleer Madde Sayım ve Kontrol Sistemi Faaliyetleri	Nükleer madde sayım ve kontrol sistemi faaliyetleri ile nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin barışçıl amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.	Nükleer silahların yayılmasının önlenmesine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmesi.
	İş Birliği ve Bilgilendirme Faaliyetleri	Kurumun iş birliği ve bilgilendirme faaliyetlerinin amacı, görev ve yetki alanına giren konularda yürütülen faaliyetlerin etkinliğini artırmak ve istenilen sonuçları elde etmek üzere gerek ulusal düzeyde gerekse uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan iletişim ve bilgi paylaşımı mekanizmalarının oluşturulması ile bu kapsamdaki çalışmaların gerçekleştirilmesidir.	İlgili taraflarla ortak çalışmaların yürütülmesi. İlgili tarafların bilgilendirilmesi.

II. DÜZENLEYİCİ KONTROLE İLİŞKİN FAALİYETLER

2.1. Düzenleme Faaliyetleri

Düzenleme faaliyetleri kapsamında Kurum; kanun, cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve cumhurbaşkanı kararı gibi üst hukuk normlarının uygulanmasına açıklık getirmek üzere yönetmelik, tebliğ, usul ve esaslar gibi düzenleyici işlemleri hazırlama görevini yerine getirmektedir. Kurum tarafından hazırlanan düzenleyici işlemler ile güvenlik ve emniyet konusunda alınacak kararlara ve yürütülecek eylemlere dayanak oluşturan ilkeler, gerekler ve kriterler belirlenmektedir. Ayrıca düzenleyici işlemler ülkemizin tabi olduğu uluslararası sözleşmelerin gerekleri, güvenlik ve emniyete ilişkin uluslararası standartlar ve yaklaşımlardaki değişiklikler ile gerek ulusal düzeyde gerekse uluslararası alanda elde edilen tecrübeler göz önünde bulundurularak düzenli bir şekilde gözden geçirilmekte ve güncellenmektedir. Aynı zamanda Kurum tarafından hazırlanan düzenleyici işlemler güvenlik ve emniyet ile ilgili ilkeler, gerekler ve kriterler konusunda ilgili tarafların bilgilendirmesi için önemli bir araç işlevi görmektedir.

Kurum, hazırlanmasına ihtiyaç duyulan düzenleyici işlemleri belirlemek ve buna ilişkin bir program oluşturmak gayesiyle üç yıllık bir çerçevede “İkincil Düzenleme Hazırlama Planı” hazırlamaktadır. 2024 yılına ilişkin olarak hazırlanan İkincil Düzenleme Hazırlama Planı yıl içerisinde hizmet birimlerinin talepleri doğrultusunda bir kez güncellenmiştir. Nihai olarak bahse konu Plan’a göre 2024 yılı içerisinde; 14’ü yönetmelik, 10’u usul ve esas, 2’si düzenleyici karar, 7’si yönerge ve 10’u kılavuz olmak üzere toplam 43 adet düzenleyici işlemin hazırlanması hedeflenmiştir.

Bu kapsamda bahse konu plan doğrultusunda 2024 yılında Kurum tarafından aşağıdaki düzenleyici işlemler hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir:

Yönetmelikler:

Resmî Gazete Tarihi ve Sayısı	Yönetmeliğin Adı
25.05.2024 / 32556	Nükleer Düzenleme Kurumu Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği
11.06.2024 / 32573	Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Emniyetine İlişkin Yönetmelik
11.06.2024 / 32573	Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
01.08.2024 / 32619	Nükleer Tesislerde Tedarik Zincirine İlişkin Yönetmelik
01.08.2024 / 32619	Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
01.08.2024 / 32619	Nükleer Tesislerde Bağımsız Gözetim Faaliyetine İlişkin Yönetmelik
13.09.2024 / 32661	Nükleer Tesislerde Kayıt, Bildirim ve Raporlama Yönetmeliği

Tebliğler:

Tebliğin Tarihi	Tebliğin Konusu
14.12.2024	İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ

Düzenleyici Kararlar:

Toplantı Tarihi	Karar Sayısı	Kararın Konusu
01.02.2024	2024-8/1	Nükleer yapı denetim kuruluşlarının işletmeye alma denetimi faaliyetlerinde görev almasına ilişkin karar
21.03.2024	2024-20/2	Radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanlarda yürütülen çevresel iyileştirme faaliyetleri sonucu oluşan radyoaktif atıkların taşıma izin başvurusu içeriğine ilişkin karar
16.05.2024	2024-33/2	Nükleer hammaddelerinin ürün olarak çıkarıldığı madenler için güvenlik analizi raporunun biçim ve içeriğine ilişkin karar
04.07.2024	2024-44/2	Nükleer tesislerde çalışacak işletici personel adaylarının staj faaliyetlerine ilişkin karar
10.07.2024	2024-45/1-1	Nükleer santraller tarafından sunulması gereken siber güvenlik planı içeriğine ilişkin karar
10.07.2024	2024-45/1-2	Reaktör içeren nükleer tesisler tarafından sunulması gereken inşaat emniyet planı içeriğine ilişkin karar
10.07.2024	2024-45/1-3	Reaktör içeren nükleer tesisler tarafından sunulması gereken nükleer emniyet planı içeriğine ilişkin karar
10.07.2024	2024-45/1-4	Nükleer tesisler tarafından sunulması gereken nükleer emniyet iç denetim raporuna ilişkin karar
05.09.2024	2024-55/3	Taze yakıtın ithalatına ve taşınmasına ilişkin izin başvurusunun içeriğine ilişkin karar
26.11.2024	2024-69/1	Araştırma reaktörlerinde çalışacak işletici personel adaylarının uygulamalı eğitimleri ve yeterlik sınavına ilişkin karar
05.12.2024	2024-70/3	Taze yakıt ithalat izni ve taşıma iznine ilişkin başvuru bilgi ve belgelerinin güncellenmesine ilişkin karar
19.12.2024	2024-74/1	Nükleer santral sahalarında yürütülen faaliyetlere ilişkin olarak ölçüm, analiz, test, muayene ve benzeri hizmetleri veren tedarikçilere yönelik ek şartlara ilişkin karar

Yönergeler:

Yönergenin Tarihi	Yönergenin Numarası	Yönergenin Adı
08.02.2024	2024-YNG-001	Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik, Nükleer Tehdit ve Tehlikelere İlişkin Görev Yönergesi
08.03.2024	2024-YNG-002	Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeyle İlgili Faaliyetlerin Yürütülmesine Dair Yönerge
24.06.2024	2024-YNG-003	Yurt Dışı Geçici Görevlendirme Süreçlerinin Yürütülmesine Dair Yönerge
14.08.2024	2024-YNG-004	Nükleer Düzenleme Kurumu Faaliyet Raporu Hazırlama Yönergesi
24.09.2024	2024-YNG-005	Nükleer Düzenleme Kurumu Denetçilerinin Vasıflandırılmasına İlişkin Yönerge
02.12.2024	2024-YNG-006	Nükleer Düzenleme Uzmanlığı Tez Hazırlama Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge

İç Genelgeler:

İç Genelgenin Tarihi	İç Genelgenin Sayısı	İç Genelgenin Konusu
25.01.2024	2024/1	Güvenlik Genelgesi
05.03.2024	2024/2	Taşıt Genelgesi
05.06.2024	2024/3	Tasarruf Tedbirlerinin Takibi Hakkında Genelge
10.07.2024	2024/4	Güvenlik Genelgesi
11.02.2024	2024/5	Nükleer ve Radyolojik Olay Bildirimi Hakkında Genelge
16.08.2024	2024/6	Tasarruf Tedbirlerinin Uygulanması Kapsamında Uçuş Milleri Hakkında Genelge

Kılavuzlar:

Kılavuzun Tarihi	Kılavuzun Numarası	Kılavuzun Adı
01.02.2024	2024-KLV001	Tıbbi Radyoloji Odalarının Havalandırmasına İlişkin Kılavuz
07.03.2024	2024-KLV002	Radyoaktif Kaynakların Sınıflandırmasına İlişkin Kılavuz
24.06.2024	2024-KLV003	Yurt Dışı Geçici Görevlere İlişkin Kılavuz

2024 yılı içerisinde hazırlık çalışmaları devam eden düzenleyici işlemler ise aşağıda yer almaktadır:

Taslak yönetmelikler:

- Radyasyon Ölçümü Yapacak A Tipi Uluslararası Gözetim Şirketlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik taslağı dış görüşe açılmış, görüşler değerlendirilmiş ve Kurula sunulmuştur.
- Nükleer İhracat ve Nükleer İthalat Kontrolü Yönetmeliği taslağı dış görüşe açılarak paydaş kurum ve kuruluşların görüşleri alınmıştır.
- Nükleer Santrallerde Tesis İçi Doğru Akım Güç Kaynakları Yönetmeliği taslağı hazırlanmış, Kurula sunulmuş ve Kurulun uygun görüşü doğrultusunda dış görüşe gönderilmiştir.
- Düzenleyici Kontrol Dışında Kalan Radyoaktif Maddenin Tespitine Yönelik Hizmet Verecek Kuruluşların Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik taslağı hazırlanarak dış görüşe açılmak üzere Kurula sunulmuştur.
- Radyasyon Tesislerinin İşletmeden Çıkarılmasına İlişkin Yönetmelik taslağı hazırlanmıştır.
- Nükleer Tesislerde Siber Güvenliğe İlişkin Yönetmelik taslağı kurum içi görüşe açılarak ilgili hizmet birimlerinin görüşleri alınmıştır.
- Radyasyon Tesisleri, Radyoaktif Atık Tesisleri, Radyoaktif Kaynaklar ve Radyoaktif Atıkların Emniyetine İlişkin Yönetmelik taslağına ilişkin hizmet birimlerinin görüşleri alınmış olup gelen görüşler değerlendirilmiştir.
- Radyoaktif Maddelerin Güvenli Taşınmasına İlişkin Yönetmelik taslağına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Radyoaktif Maddelerin İthalat, İhracat ve Transit Geçirilmesine İlişkin Faaliyetlerin Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik taslağına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Radyasyondan Korunma Eğitimlerine İlişkin Yönetmelik taslağının hazırlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

Taslak usul ve esaslar:

- Nükleer Emniyet Denetimlerine İlişkin Usul ve Esaslar taslağının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.
- Nükleer Güvence Denetimlerine İlişkin Usul ve Esaslar taslağına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Nükleer Madde Sayım Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar taslağına yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Radyasyondan Korunma Eğitimlerine İlişkin Usul ve Esaslar taslağının geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmüştür.
- Tasarıma Esas Tehdit Komisyonu Çalışma Usul ve Esasları taslağının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.
- Radyasyon Kaynaklarının Muafiyetine İlişkin Usul ve Esaslar taslağı hazırlanmıştır.
- Radyasyon Tesisleri İçin Onaylara İlişkin Usul ve Esaslar taslağı hazırlanmıştır.
- Radyasyon Tesislerinde ve Radyasyon Uygulamalarında Görevlendirilen Radyasyondan Korunma Sorumlularının Niteliklerine ve Görevlendirilmelerine İlişkin Usul ve Esaslar taslağı hazırlanmıştır.
- Radyasyon Tesisleri İçin Yetkilendirmelere İlişkin Usul ve Esaslar taslağı hazırlanmıştır.
- Radyasyon Uygulamaları İçin Mekânsal Tasarım Onayına İlişkin Usul ve Esaslar taslağı hazırlanmıştır.
- Radyasyon Uygulamaları İçin Yetkilendirmelere İlişkin Usul ve Esaslar taslağı hazırlanmıştır.

Taslak kılavuzlar:

- Nükleer Madde Sayım ve Kontrol Yazılımı Kullanım Kılavuzu taslağının geliştirilmesine ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.
- Radyolojik Acil Durumların Değerlendirilmesi ve Müdahalesi İçin Kullanılacak Genel Prosedürlere İlişkin Kılavuz taslağı hazırlanmıştır.
- Radyasyon Tesisleri ve Radyasyon Uygulamaları İçin Mekânsal Tasarıma ve Zırhlama Hesaplamalarına İlişkin Kılavuz taslağı hazırlanmıştır.

Düzenleyici işlemlerin hazırlanması çalışmalarının yanı sıra Kurumun görev, yetki ve sorumluluk alanıyla ilgili mevzuatın İngilizceye çevrilmesiyle ilgili çalışmalar yürütülmüş ve toplam 16 adet mevzuatın çeviri işlemleri tamamlanmıştır. Çevirisi tamamlanan mevzuata ilişkin liste aşağıda sunulmaktadır.

No	Mevzuatın Türkçe Adı	Mevzuatın İngilizce Adı
1	Nükleer Tesislerde Bağımsız Gözetim Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik	Regulation on Independent Oversight Activities in Nuclear Facilities
2	Nükleer Tesislerde Tedarik Zincirine İlişkin Yönetmelik	Regulation on Supply Chain in Nuclear Facilities
3	Nükleer Tesislerde Yangın Güvenliği Yönetmeliği	Regulation on Fire Safety in Nuclear Facilities
4	Nükleer Yakıt Çevrimi Tesislerinin Güvenliği için Özel İlkeler Yönetmeliği	Regulation on Special Principles for The Safety of Nuclear Fuel Cycle Facilities
5	Nükleer Güç Santrali Sahalarına İlişkin Yönetmelik	Regulation on Nuclear Power Plant Sites
6	Nükleer Güç Santrallerinin Güvenliği İçin Özel İlkeler Yönetmeliği	Regulation on Specific Principles for Safety of Nuclear Power Plants
7	Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Emniyetine İlişkin Yönetmelik	Regulation on Security of Nuclear Facilities and Nuclear Materials
8	Nükleer Güvence Yönetmeliği	Regulation on Nuclear Safeguards
9	Nükleer İhracat Kontrolü Yönetmeliği	Regulation on Nuclear Export Control
10	Nükleer Düzenleme Kurumu İdari Yaptırımlar Yönetmeliği	Regulation on Administrative Sanctions of Nuclear Regulatory Authority
11	Nükleer Risklere İlişkin Sorumluluk Sigortasına ve Teminatına Dair Yönetmelik	Regulation on Liability Insurance and Guarantee for Nuclear Risks
12	Radyasyon Tesislerine ve Radyasyon Uygulamalarına İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği	Regulation on Authorizations for Radiation Facilities and Radiation Applications
13	Radyoaktif Atık ve Kullanılmış Yakıt Yönetimi Yönetmeliği	Regulation on Radioactive Waste and Spent Fuel Management
14	Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği	Regulation on Radiation Safety
15	Radyoaktif Maddenin Güvenli Taşınması Yönetmeliği	Regulation on Safe Transportation of Radioactive Materials
16	Radyoaktif Maddelerin Serbestleştirilmesi ve Salımına İlişkin Yönetmelik	Regulation on Clearance and Discharge of Radioactive Materials

2.2. Yetkilendirme ve Onay Faaliyetleri

Ülkemizde nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin bir tesisi işletmek veya bir faaliyeti yürütmek niyetinde olan gerçek veya tüzel kişilerin ilgili mevzuat uyarınca Kuruma bildirimde bulunması ve/veya yetkilendirme başvurusu yapması gerekmektedir. Kurum tarafından yapılacak yetkilendirme 7381 sayılı Kanun kapsamında yer alan bir tesisin işletilmesi veya bir faaliyetin yürütülebilmesi için ön koşul niteliği taşımaktadır. Nitekim 7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında;

“Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler Kuruma bildirimde bulunulmaksızın veya Kurumdan yetki alınmaksızın yürütülemez. Bu faaliyetleri yürütmek isteyen gerçek veya tüzel kişiler Kuruma başvuruda bulunmakla yükümlüdür. Kurum güvenlik ve emniyetle ilgili ilkeleri esas alarak; bildirim veya yetkilendirme gerektiren faaliyetleri belirler.”

hükmü yer almaktadır.

Kurum tarafından lisans, izin ve yetki belgesi olmak üzere üç tür yetkilendirme yapılmaktadır. Hangi faaliyetler için ne tür bir yetkilendirmenin yapılması gerektiği Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında tespit edilmiştir. Buna göre Kurumdan lisans, izin veya yetki belgesi alınması gereken faaliyetler aşağıdaki gibidir:

Yetkilendirme Türü	Yetkilendirilen Faaliyet
Lisans	Aşağıdaki faaliyetler için Kurumdan lisans alınmalıdır: - Nükleer tesis işletmek, - Radyasyon tesisi işletmek, - Radyoaktif atık tesisi işletmek ve - Radyasyon uygulamalarını yürütmek.
İzin	Aşağıdaki faaliyetler için Kurumdan izin alınmalıdır: - Nükleer tesis için; • Sahanın hazırlanması, • Kurum tarafından belirlenen ekipmanın imal edilmesi, • Tesisin inşa edilmesi, • Tesisin işletmeye alınması, • Tesisin işletmeden çıkarılması, • Tesiste yeniden işletmeye geçilmesi, • Tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması. - Radyasyon tesisi için; • Tesisin işletmeye alınması, • Tesisin işletmeden çıkarılması, • Tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması.

Yetkilendirme Türü	Yetkilendirilen Faaliyet
İzin	- Radyoaktif atık tesisi için; • Tesisin inşa edilmesi, • Tesisin işletmeye alınması, • Tesisin işletmeden çıkarılması, • Tesisin kapatılması, • Tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması. - Radyoaktif maddelerin ihracatı, ithalatı, taşınması, transit geçirilmesi - Nükleer güvence kapsamında, nükleer alanda kullanılmak üzere özel olarak tasarlanmış veya hazırlanmış madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve ilgili teknoloji ile nükleer çift kullanımlı madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve ilgili teknolojinin ihracatı, - Nükleer güvence kapsamında Kurum tarafından belirlenen madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen veya ilgili teknolojinin ithalatı, - Güvenlik, emniyet ve nükleer güvence dikkate alınarak Kurum tarafından belirlenen diğer faaliyetler.
Yetki Belgesi	Aşağıdaki faaliyetler için Kurumdan yetki belgesi alınmalıdır: - Kurum tarafından belirlenen faaliyetlerde görev alacak personele radyasyondan korunmaya yönelik eğitim veren tüzel kişiler, - Radyasyondan korunmaya yönelik hizmet verecek kişiler, - Faaliyetlerde görev alacak personel, - Ekipman imalatı yapan kişiler, - Üçüncü taraf gözetimi yapan şirketler.

Bunların yanı sıra Kurum, yetkilendirilen kişilere diğer kişiler tarafından verilecek hizmetler veya güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye etki edebilecek diğer faaliyetler için yetki belgesi alma yükümlülüğü getirebilmektedir.

7381 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre; nükleer tesisler, radyasyon tesisleri veya radyoaktif atık tesislerinin kurulacağı saha Kurumun onayına tabidir. Ayrıca Kurum; faaliyetlere ilişkin olarak radyasyondan korunma, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceyi dikkate alarak, onaya tabi başka hususlar belirleyebilmekte, çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin radyasyondan korunmasına etki edebilecek faaliyetler için uygunluk ölçütleri tespit edebilmekte ve bunları onaya tabi tutabilmektedir. Kurumun onay faaliyetlerinin amacı, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin bir faaliyetin gerçekleştirilmesinde kullanılacak saha, mekân veya radyoaktif maddelerin taşınmasında kullanılacak paketler gibi unsurların uygunluğunun değerlendirilmesi ve tespit edilmesidir.

Yetkilendirme ve onay faaliyetleri kapsamında Kurum tarafından 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilen iş ve işlemlere ilişkin bilgiye aşağıdaki alt başlıklarda yer verilmiştir.

2.2.1. Nükleer tesislere ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar

Nükleer tesislere ilişkin faaliyetlerin radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyet ilkeleri çerçevesinde yürütüldüğünün tespit ve teyit edilmesi için yetkilendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar 17.03.2023 tarihli ve 32135 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği uyarınca belirlenmektedir. Bahse konu Yönetmelik uyarınca nükleer tesislerin düzenleyici kontrolü Kurum tarafından imalat, saha, inşaat, işletmeye alma, işletme ve işletmeden çıkarma süreçleri kapsamında yürütülmektedir. Belirtilen süreçlere konu faaliyetler ve işlemler şu şekildedir:

- İmalat süreci, yarı mamuller de dâhil olmak üzere nükleer tesisi oluşturan ekipman için ilk imalatçının belirlenmesinden son ekipmanın sahaya girişinin tamamlanmasına kadar yürütülecek imalat faaliyetlerini ve bu faaliyetler kapsamındaki işleri içermektedir.
- Saha süreci, saha onayına ve saha hazırlama iznine yönelik saha araştırmaları ile yetkilendirme yapıldıktan sonra sahada yürütülecek olan hazırlık ve inşaat faaliyetlerini ve bu faaliyetler kapsamındaki işleri içermektedir.
- İnşaat süreci; güvenlik açısından önemli yapıların inşası, ekipmanın sahada geçici olarak depolanması ve yerine yerleştirilmesi ile sistemlerin montajına ilişkin faaliyetleri ve bu faaliyetler kapsamındaki işleri içermektedir.
- İşletmeye alma süreci, nükleer maddeler kullanılmaya başlanmadan önce güvenlik açısından önemli yapı ve sistemler ile tesisin testlerine ilişkin faaliyetleri ve bu faaliyetler kapsamındaki işleri içermektedir.
- İşletme süreci; reaktör içeren nükleer tesislerde ilk yakıtın yüklenmeye başlanması, nükleer hammadde işleme tesisleri ile nükleer yakıt üretim tesislerinde nükleer hammaddenin sahaya gelmesi, yeniden işleme tesislerinde sahaya kullanılmış yakıtların gelmesi, madenlerde ilk hammaddenin çıkarılması ile başlamakta olup tesisin işletmeden çıkarılması için yetki verilene kadar yürütülen faaliyetleri ve bu faaliyetler kapsamındaki işleri içermektedir.
- İşletmeden çıkarma süreci; sökülme, radyoaktif maddelerin sahadan çıkarılması, radyoaktif kirliliğin giderilmesi, çevresel iyileştirmenin yapılması gibi faaliyetleri ve bu faaliyetler kapsamındaki işleri içermektedir.

Nükleer tesislere ilişkin faaliyetlerin yetkilendirilmesi mezkûr Yönetmelik'in ilgili bölümlerinde tesisin türüne ve niteliklerine göre dereceli yaklaşımla belirlenen yetkiler kapsamında ele alınmaktadır. Bu çerçevede Yönetmelik kapsamında belirlenen nükleer tesis türleri ve bunların tabi olduğu yetkilendirmeler aşağıdaki gibidir:

Tesis Türü	Yetkilendirme Türü
Nükleer Santraller	-İmalat izni -Saha hazırlama izni -İnşaat izni -İşletmeye alma izni -İşletme lisansı
Araştırma Reaktörleri	-İmalat izni -Saha hazırlama izni -İnşaat izni -İşletme lisansı
Nükleer Yakıt Üretim ve Yeniden İşleme Tesisleri	-İmalat izni -Saha hazırlama izni -İnşaat izni -İşletme lisansı
Nükleer Hammadde İşleme Tesisleri	-İnşaat izni -İşletme lisansı
Madenler⁵	-İnşaat izni -İşletme lisansı

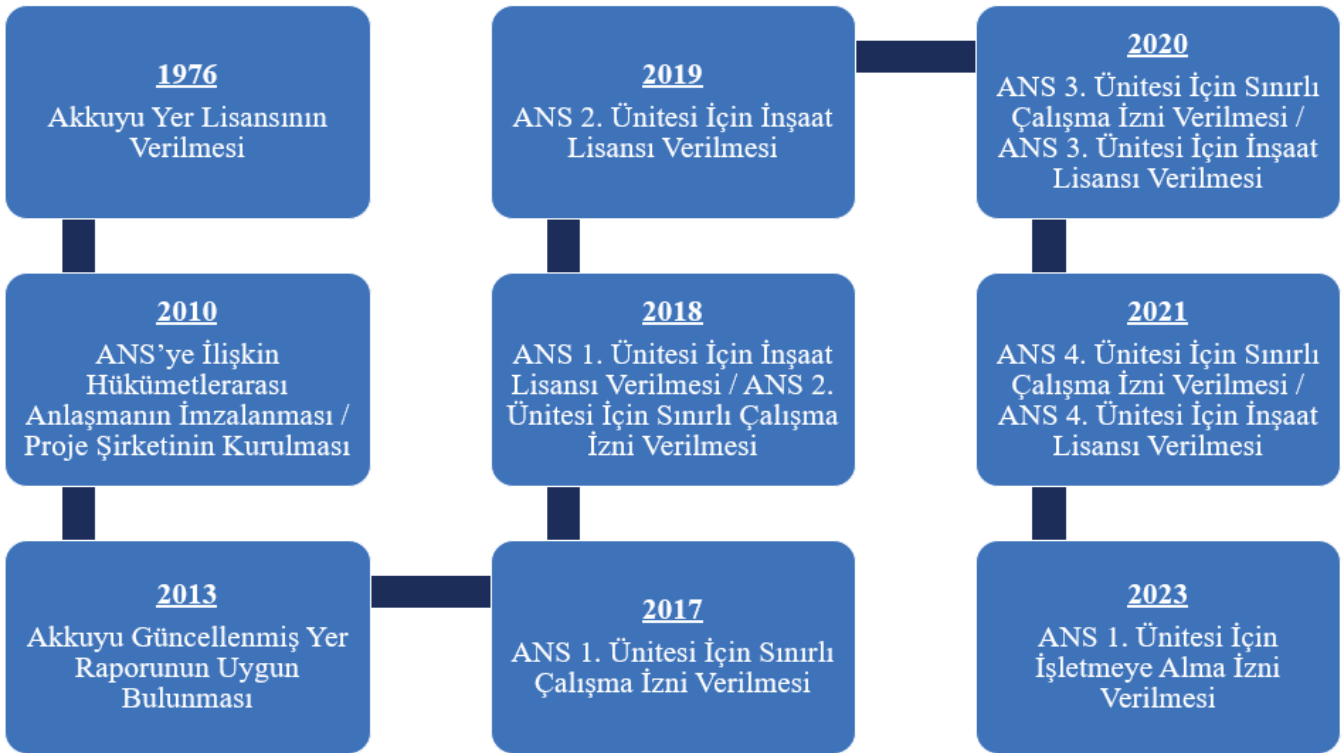
Ayrıca yeniden işletmeye geçiş izni, değişiklik izni ve işletmeden çıkarma izni olmak üzere tüm nükleer tesislerin tabi olduğu yetkilendirme türleri de bulunmaktadır.

Nükleer tesislerin kurulacağı saha Kurum tarafından verilecek olan saha onayına tabi olup verilen saha onayları on yıl süre geçerlilik arz etmektedir. Bu süre zarfında bir sonraki yetkilendirme için başvuru yapılması gerekli olmakla birlikte bu başvurunun yapılmaması hâlinde saha onayı geçerliliğini yitirmektedir. Nükleer santraller açısından saha onayı başvurusu, niyet bildirimini sonrasında, mülkiyetine veya kullanım hakkına sahip olunan saha için Kuruluş tarafından yapılmalıdır. Araştırma reaktörleri ile nükleer yakıt üretim veya yeniden işleme tesisleri açısından saha hazırlama izni, nükleer hammadde işleme tesisleri ile nükleer hammaddelerin ana ürün olarak çıkarıldığı ve/veya depolandığı madenler açısından inşaat izni saha onayını da kapsamaktadır.

⁵ Maden: Nükleer hammaddelerin doğada bulunan formlarının ana veya yan ürün olarak çıkarıldığı ve/veya depolandığı tesistir.

2.2.1.1. ANS'ye ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar

ANS projesi, Mersin ilinde yer alan Akkuyu sahasında bir nükleer santral kurmak ve işletmek üzere Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu hükümetleri arasında imzalanan anlaşma çerçevesinde başlatılmıştır. Anlaşma hükümlerine göre Akkuyu sahasında dört ünite AES 2006 tasarımı VVER 1200 tipi, 1200 MWe gücünde nükleer reaktör inşa edilmektedir. Anlaşma hükümlerini hayata geçirmek üzere 2010 yılı sonunda proje şirketi Akkuyu NGS Elektrik Üretim A.Ş. kurulmuştur. Akkuyu NGS Elektrik Üretim A.Ş., mülga Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük hükümleri uyarınca 28.02.2011 tarihinde “Kurucu” olarak tanınmıştır. Kurucu daha sonraki süreçte ticari unvanını Akkuyu Nükleer A.Ş. (ANAŞ) olarak değiştirmiştir. ANAŞ tarafından mezkûr Tüzük hükümleri uyarınca yapılan başvurulara istinaden TAEK Atom Enerjisi Komisyonunun 30.03.2018 tarihli ve 148/2 sayılı kararı ile ANS 1. Ünitesi için, 26.08.2019 tarihli ve 2019-44/1-1 sayılı Kurul kararı ile ANS 2. Ünitesi için, 13.11.2020 tarihli ve 2019-71/2-1 sayılı Kurul kararı ile ANS 3. Ünitesi için, 28.10.2021 tarihli ve 2021-51/3-1 sayılı Kurul kararı ile ANS 4. Ünitesi için inşaat lisansı⁶ verilmiştir. ANS projesine ilişkin önemli kilometre taşları aşağıda görselleştirilmiştir.

⁶ Mülga Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük uyarınca, nükleer tesis kurmak ve işletmek için lisans alma zorunluluğu bulunmakta olup lisanslama süreci yer lisansı, inşaat lisansı ve işletme lisansı olmak üzere üç aşamada tamamlanmaktadır. Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği'nin geçici 1'inci maddesine göre, bu Yönetmelik yürürlüğe girdiği tarihten önce ilgili mevzuatta belirlenmiş olan inşaat lisansı ibaresi mevcut durumda inşaat iznine tekabül etmektedir.

22.01.2024 ve 29.07.2024 tarihlerinde ANAŞ, ANS 1. Ünitesi'nin işletme lisansına yönelik olarak gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi gereken belgeleri Kuruma sunmuştur. Kuruma iletilen belgelerin incelenmesine 2024 yılı içerisinde başlanmıştır. Akabinde ANAŞ tarafından 27.12.2024 tarihinde ANS 1. Ünitesi için işletme lisansı başvurusunda bulunulmuştur.

2024 yılı içerisinde yetkilendirme faaliyetleri kapsamında ANS'nin tüm ünitelerinin inşaat lisansı özel koşullarının takibi ve raporlamasına ilişkin faaliyetlere devam edilmiş, ANS 1. Ünitesi'nin işletmeye alma testlerine ilişkin değerlendirmeler gerçekleştirilmiş, işletme lisansına hazırlık kapsamında ANAŞ tarafından sunulan belgeler değerlendirilmiş, ANS'de tasarım değişikliğine ilişkin değerlendirme yapılmış ve ayrıca ANAŞ ile ek bilgi talepleri (EBT), yetkilendirme için sunulan belgeler, inşaat lisansı koşulları ve işletmeye alma faaliyetlerine ilişkin konularda ortak çalışma grubu toplantıları düzenlenmiştir.

ANS üniteleri inşaat lisansı özel koşulları kapsamında ANAŞ tarafından sunulan EBT'ler ile raporların değerlendirilmesi çerçevesinde aşağıdaki bulgulara ilişkin değerlendirme süreçleri tamamlanmıştır:

- Tasarım ilkelerine ilişkin bulgulardan 3 ve 9 numaralı bulgulara ilişkin değerlendirme süreçleri tamamlanmıştır. Hazırlanan değerlendirme raporuna dayanarak 05.09.2024 tarihli ve 2024-55/5 sayılı Kurul kararı ile bahse konu bulguların ANS'nin tüm üniteleri için çözüme kavuşturulduğuna karar verilmiştir.
- İşletme sınır ve koşullarına ilişkin bulgular kapsamında Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği çerçevesinde yapılan değerlendirmede koşulun bahse konu yönetmelik kapsamında düzenlendiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede 04.01.2024 tarihli ve 2024-2/2 sayılı Kurul kararı ile koşulun kaldırılmasına karar verilmiştir.
- Yapısal Sistemlere İlişkin Bulgular kapsamında ANS 4. Ünite'nin Normal İşletme Güç Kaynağı Binasına (40UBA) ilişkin süreçler tamamlanarak bu yapıların inşaatının başlaması uygun bulunmuştur.

ANS üniteleri inşaat lisansı özel koşulları kapsamında Kurucu tarafından sunulan EBT'ler ile raporların değerlendirilmesine devam edilmiştir. Ayrıca eksik olduğu tespit edilen bilgi ve belgelere dair EBT'ler hazırlanarak ANAŞ'a iletilmiştir.

ANS'ye ilişkin tasarım değişiklikleri çerçevesinde, Kuruma sunulan "Elektrik Sistemleri Tasarım Değişikliği Raporu" değerlendirilmiş ve tespit edilen eksiklikler ANAŞ'a bildirilmiştir.

ANS 1. Ünitesi'ne yönelik olarak 2023 yılı sonunda verilen işletmeye alma izni kapsamında ANAŞ tarafından faaliyetlere başlanılmıştır. Bu çerçevede 2024 yılı içerisinde söz konusu izin kapsamında yürütülecek testler ve ilgili faaliyetleri içeren işletmeye alma işleri üzerinde düzenleyici kontrol uygulanmıştır. Buna göre, gözden geçirme ve değerlendirmeye tabi tutulacak işletmeye alma test prosedürleri dereceli yaklaşımla belirlenmiş ve testlerin gerçekleştirilmesi öncesinde işletmeye alma takvimiyle uyumlu olacak şekilde gözden geçirme ve değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

2024 yılı içerisinde talep edilen ve değerlendirilen testlere ilişkin özet aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

İşletmeye Alma Aşaması ⁷	Kurum Tarafından Talep Edilen Test Sayısı	ANAŞ Tarafından Sunulan Test Sayısı	Kurum Tarafından Değerlendirilerek Uygun Görülen Test Sayısı	Kurum Tarafından Değerlendirilerek Uygun Görülmeyen Test Sayısı
A-1	448	317	281	11
A-2	3	3	-	-
A-3.1	212	106	10	24
A-3.2	113	53	14	4
A-4	37	21	4	1
TOPLAM	813	500	309	40

ANS Düzenleyici Belgeler Listesi, Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesi çerçevesinde değerlendirilmiş ve akabinde hazırlanan belgeler Kurulun takdirine sunulmuştur. 26.09.2024 tarihli ve 2024-59/3 sayılı Kurul kararı ile ANS Düzenleyici Belgeler Listesi'nin güncellenmesine karar verilmiştir.

2024 yılı Ekim ayında ANAŞ, ANS'nin 2. ünitesinde kullanacağı nükleer yakıt için taşıma ve ithalat izni başvurusunda bulunmuş olup sunulan belgeler üzerinde değerlendirme çalışmaları yürütülmüştür. Kurulun 09.12.2024 tarihli ve 2024-71/4 sayılı kararı ile 1. parti yakıt, 18.12.2024 tarihli ve 2024-73/4 sayılı kararı ile 2. parti yakıtın ithalat ve taşıma izni verilmiştir.

Ayrıca yıl içerisinde Kurumun denetim faaliyetleri neticesinde güvenlik değerlendirmesi yapılması gereken hususlar ve olumlu kapatılmayan bulgular hakkında değerlendirmeler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda gerek ANAŞ ile gerekse Kurum içerisinde yazışmalar yapılmış, birçok dosya üzerinde inceleme gerçekleştirilmiş, konulara ilişkin görüş, öneri ve tavsiyeler oluşturulmuş ve değerlendirmelere konu hususlar üzerinde kararlar alınmıştır. Bununla birlikte yıl içerisinde olumlu kapatılmadığı tespit edilen bulgulara ilişkin değerlendirme ve ön tespit raporu hazırlık çalışmalarına devam edilmiştir.

⁷ Tabloda "İşletmeye Alma Aşaması" sütunundaki aşamalara ilişkin açıklamalar aşağıdaki gibidir:

A-1: Ekipman testi ve denenmesi aşaması.

A-2: Korunak binası testi aşaması.

A 3.1: Sıcak testlere ilişkin aşama.

A 3.2: Soğuk testlere ilişkin aşama.

A-4: Ana ekipman kontrol testleri aşaması.

İşletmeye alma izni kapsamında sunulan bazı belgelerin değerlendirmesi kapsamında Nükleer Teknik Destek Anonim Şirketi'nden (NÜTED) teknik destek alımına devam edilmiştir. Ayrıca yine ANS ve diğer tesisler kapsamında saha ve inşaat konularında üniversitelerde görevli öğretim üyelerinden danışmanlık hizmeti alımına devam edilmiştir.

Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği'nin 21'inci maddesiyle nükleer santrallere ilişkin yetkilendirmeler kapsamında imalat izni, uygunluk görüşleri ve bildirimlere ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte, ANAŞ'a verilmiş olan tedarik izni ve bu izne ilişkin yetkilendirme koşulları mülga Nükleer Tesisler için Ekipman Tedarik Sürecine ve İmalatçıların Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca belirlenmiş olup ANS'ye ilişkin ekipman imalat faaliyetlerinin yetkilendirilmesine bu koşullar kapsamında devam edilmektedir.

Bahsi geçen mülga Yönetmelik; nükleer tesislerde kullanılan tüm ekipmanın tedarik sürecini, tedarike başlanabilmesi için Kurucu tarafından alınması gereken izin ve izin başvurusu için gerekli belgeleri, imalat bildirimi, imalat onayı ile bildirim ve onay için sunulması gereken belgeleri, nükleer güvenlik açısından önemli ekipmanın tedarik sürecinde yer alacak imalatçıların onaylanmasına yönelik hususları ve tedarik sürecinde gerçekleştirilecek olan düzenleyici denetimleri ve yaptırımları düzenlemektedir. Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca nükleer güvenlik açısından önemli ekipmanın imalatına başlanabilmesi için ANAŞ tarafından Kuruma imalat bildirimi yapılması gerekmektedir. Tedarik sürecinin uzun olması nedeniyle sınırlı çalışma izni alınmadan önce imalatına başlanması gereken nükleer güvenlik açısından önemli ekipman için ise Kurumdan imalat onayı alınmaktadır. Tüm üniteler için sınırlı çalışma izni verildiği için Kurum tarafından gerçekleştirilen imalat sürecinin kontrolü faaliyetleri kapsamında yalnızca bildirim amacı ile sunulan belgeler değerlendirilmektedir. Yönetmelik'in imalat bildirimleri açısından uygulanmasına ilişkin ayrıntılı hususlar ise 05.10.2022 tarihli ve 2022-61/4 sayılı Kurul kararı ile 20.09.2023 tarihli ve 2023-76/4 sayılı Kurul kararı kapsamında belirlenmiştir. İmalat bildirimlerinin değerlendirilmesi kapsamında, özellikle ilgili imalatçının ve imalat sırasında gerçekleştirilecek test, ölçüm ve muayeneleri gerçekleştirecek olanların yeterliklerinin kontrolü yapılmaktadır.

ANAŞ tarafından farklı ünitelere ait olmak üzere nükleer güvenlik açısından önemli ekipmanın imalatına ilişkin olarak 2022 yılında 466, 2023 yılında 521 ve 2024 yılında ise 767 imalat bildirimi yapılmıştır. Hem imalat bildirimi hem de imalat onayı başvurularında mevzuata göre bir başvuru ile birkaç üniteye ait ve/veya birden fazla ekipman-alt ekipman-yarı mamule ait başvurular yapılabilmekte ve dolayısıyla bir başvuru ile sadece bir ekipmana ait dokümanlar sunulurken başka bir başvuruda birden fazla ekipmana ait belgeler sunulabilmektedir.

2022-2024 yılları arasında ANAŞ tarafından Kuruma yapılan imalat bildirimlerine ilişkin veri aşağıdaki tabloda paylaşılmaktadır. 2024 yılında ANS'nin tüm üniteleri için ekipman imalat faaliyetleri devam etmiş ve bu kapsamda bir önceki yıla göre artan sayıda imalat bildirimini değerlendirmesi yapılmıştır. Tüm üniteler için sınırlı çalışma izni verilmesi sebebiyle 2024 yılında imalat onayı başvurusu yapılmamıştır.

2022-2024 Dönemi İmalat Bildirimleri ⁸			
	2022	2023	2024
Ocak	26	43	61
Şubat	21	39	52
Mart	38	41	66
Nisan	27	29	66
Mayıs	38	39	77
Haziran	44	17	60
Temmuz	49	47	59
Ağustos	68	48	80
Eylül	39	36	52
Ekim	36	44	75
Kasım	27	54	63
Aralık	37	60	44
Toplam	450	497	755

Bir ünite için sınırlı çalışma izni verilmesi durumunda Yönetmelik'in 6'ncı maddesi uyarınca tüm ekipmanın imalatına bildirim yaparak başlama yetkisi de verilmektedir. Öte yandan, nükleer güvenlik açısından önemli ekipmanın imalatına başlanmadan önce ekipmanın ayrıntılı tasarım bilgilerinin de değerlendirilmesi gerekmekte olup Kurum tarafından önem teşkil ettiği ve imalatının özellikle düzenleyici kontrol altında olması gerektiği değerlendirilen toplam 49 ekipman için sınırlı çalışma izni kapsamında EBT yapılmasına karar verilmiştir. Bu tür EBT'ler olumlu kapatılmadan EBT'ye konu ekipmanın imalatına başlanamaması sınırlı çalışma izni koşulu olarak belirlenmiştir. ANAŞ, sınırlı çalışma izni sonrasında, inşaat lisansı yetkilendirme sürecinden tamamen bağımsız olarak, Kurum tarafından belirlenen ekipmanın imalatı için yapacağı bildirim ile birlikte ilgili EBT'ye yanıtlarını Kuruma sunmakta ve sağlanan bilgilerin değerlendirilmesi de dâhil olmak üzere EBT'nin olumlu olarak kapatıldığı yanıtı Kurumdan alınmadan ekipman imalatına başlayamamaktadır. 2024 yılı içerisinde nükleer güvenlik açısından büyük önem taşıdığı için imalata başlanmadan ilgili EBT'si olumlu olarak kapatılması beklenen 49 adet ekipman ve güvenlik sınıfı (1) olan ekipmanlara ait toplam 45 imalat bildirimini yapılmıştır ve bu bildirimlerin 42'sinin değerlendirme süreci tamamlanmıştır. Ayrıca ANS 2. Ünitesi için 49 ekipman kapsamına giren ve güvenlik sınıfı (1) olan yakıt ve kontrol çubuklarına ilişkin 2 adet EBT değerlendirilerek olumlu kapatılmıştır.

8 Tabloda sunulan veriler 2022, 2023 ve 2024 yıllarında Kuruma yapılan imalat bildirimlerinden değerlendirme süreci tamamlananlara ilişkin bilgiyi içermektedir.

2.2.1.2. SNS'ye ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar

Sinop sahasında bir nükleer santral kurulması planı uzun yıllardır ülkemizin hedefleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda yapılan birçok çalışmanın ardından gelinen noktada TÜNAŞ 30.12.2022 tarihinde ETKB Bakan Olur'u ile "SNS Projesi" için Kurucu başvurusunda bulunmak ve gerekli diğer izin, lisans ve onayları almak üzere görevlendirilmiştir. Ardından TÜNAŞ'ın 30.12.2022 tarihli talebine istinaden Kurum tarafından yapılan inceleme neticesinde bu kuruluşun SNS Projesi kapsamında Sinop sahasında bir nükleer santral kurmak üzere Kurucu olarak tanınmasına 27.01.2023 tarihinde karar verilmiştir.

TÜNAŞ tarafından 30.05.2023 tarihinde Sinop ili Abalı köyü İnceburun mevkiinde yer alan saha için "Saha Onayı" başvurusu yapılmıştır. Yapılan uygunluk değerlendirmesinin ardından, 16.06.2023 tarihinde ayrıntılı gözden geçirme ve değerlendirme faaliyetlerine başlanmıştır. Saha onayı başvurusu kapsamında sunulan saha raporunun, düzenleyici belgelere uygunluğu ve yeterli içerikte olup olmadığını değerlendirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda Kurulun 03.04.2024 tarihli ve 2024-60/2 sayılı kararı ile bahse konu saha için saha onayı verilmiştir.

SNS Düzenleyici Belgeler Listesi, Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesi çerçevesinde değerlendirilmiş ve Kurulun 03.10.2024 tarihli ve 2024-60/2 sayılı kararı ile SNS Düzenleyici Belgeler Listesi'nin güncellenmesine karar verilmiştir.

2.2.1.3. KNS'ye ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar

Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği'nin 7'nci maddesi uyarınca TÜNAŞ, 05.04.2024 tarihinde Kırklareli ili, Vize ilçesi, Kıyıköy mevkiinde yer alan sahada bir nükleer santral kurmak üzere niyet bildiriminde bulunmuştur. Bu bildirim istinaden bahse konu şirket 08.05.2024 tarihinde KNS'nin kurulumuna ilişkin faaliyetleri gerçekleştirmek üzere "Kuruluş" olarak kayıt altına alınmıştır.

KNS'ye ilişkin Düzenleyici Belgeler Listesi, Nükleer Tesislere İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesi çerçevesinde hazırlanmış ve Kurulun 26.09.2024 tarihli ve 2024-59/2 sayılı kararı ile KNS Düzenleyici Belgeler Listesi'nin belirlenmesine karar verilmiştir.

TÜNAŞ tarafından saha onayı başvurusu yapmak amacıyla saha çalışmaları sürdürülmüş, kıyı ötesinde jeofizik; batimetri ve faylarla ilgili çalışmalar ile karada Light Detection and Ranging (LİDAR) çalışmaları tamamlanmıştır.

2.2.1.4. Eti Maden Kompleks Cevher Ocağı, Cevher Hazırlama ve Zenginleştirme ve Depolama Tesisi'ne ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından Eskişehir ili, Beylikova ve Sivrihisar ilçeleri, Kızılcaören mahallesi mevkiinde bir kompleks cevher ocağı, cevher hazırlama ve zenginleştirme ve depolama tesisi kurmak üzere kronolojik olarak aşağıdaki faaliyetler yürütülmüştür.

03.07.2019	Mülga Nükleer Tesislere Lisans Verilmesine İlişkin Tüzük gereğince “Kurucu” olarak tanınma başvurusunda bulunulmuştur.
19.09.2019	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Kurum tarafından “Kurucu” olarak tanınmıştır.
30.09.2020	Yer lisansı başvurusunda bulunulmuştur.
13.01.2022	Kurum tarafından yer lisansı verilmiştir.
05.08.2022	İnşaat lisansı başvurusunda bulunulmuştur.
26.01.2023	Kurum tarafından sınırlı çalışma izni ve inşaat lisansı verilmiştir.

Bu tesise ilişkin olarak 2024 yılında işletme lisansı yetkilendirmesine yönelik hazırlık faaliyetlerine ve düzenleyici belgeler listesinin hazırlanmasına yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

2.2.1.5. Küçük modüler reaktörlere (KMR) ilişkin yürütülen faaliyetler

KMR teknolojileri son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de ilgi görmektedir. Bu doğrultuda KMR'ler için olası bir yetkilendirme başvurusu yapılmasına hazırlıklı olmak adına, mevcut düzenlemelerin KMR'lere uyumlaştırma çalışmalarının yanı sıra uluslararası kurum ve kuruluşların KMR'lerle ilgili faaliyetlerine de katılım sağlanmaktadır. Bu kapsamda aktif olarak katılım sağlanan faaliyetlere ilişkin bilgiler aşağıda sunulmaktadır:

- 2024 yılı içerisinde başlatılan ve ETKB ve TÜNAŞ iş birliğiyle yürütülen KMR İş Planı Geliştirme Projesi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlere Kurum tarafından hazırlanan mevzuatla bir çelişki oluşmaması amacıyla destek sağlanmaktadır.
- UAEA koordinasyonunda faaliyet gösteren ve KMR'lerin yetkilendirme süreçlerinde kullanılabilecek ortak bir düzenleyici çerçeve oluşturmayı amaçlayan Nükleer Uyumlaştırma ve Standardizasyon Girişimi çalışma gruplarında görev alınmaktadır.
- 2023 yılı içerisinde KMR'lerin yetkilendirme faaliyetlerine yönelik olarak ortaya çıkabilecek mevzuat geliştirme ve uyumlaştırma ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bir rapor hazırlanması amacıyla Hacettepe Teknokent Teknoloji Transferi Ar-Ge Danışmanlık Enerji Sağlık Çevre İletişim San. ve Tic. A.Ş. ile danışmanlık hizmeti sözleşmesi imzalanmıştır. Bahse konu sözleşme kapsamında, görevli akademisyenler tarafından hazırlanan rapor 01.02.2024 tarihinde Kuruma sunulmuştur.
- Kurumun ev sahipliğinde, 10-11 Haziran 2024 tarihlerinde Ankara'da hafif sulu küçük, orta ve modüler reaktörlere (LW-SMMR) yönelik bir çalıştay düzenlenmiştir. Bu çalıştayın sonucunda Çok Uluslu Tasarım Değerlendirme Programı (MDEP) bünyesinde küçük ve modüler reaktörlere ilişkin bir çalışma grubu kurulmasına karar verilmiştir. Çalışma grubu faaliyetlerine Kurum uzmanlarınca katkı sağlanmaktadır.

2.2.1.6. Nükleer güvenlik açısından önemli ekipman imalatçılarına ilişkin yetkilendirmeler

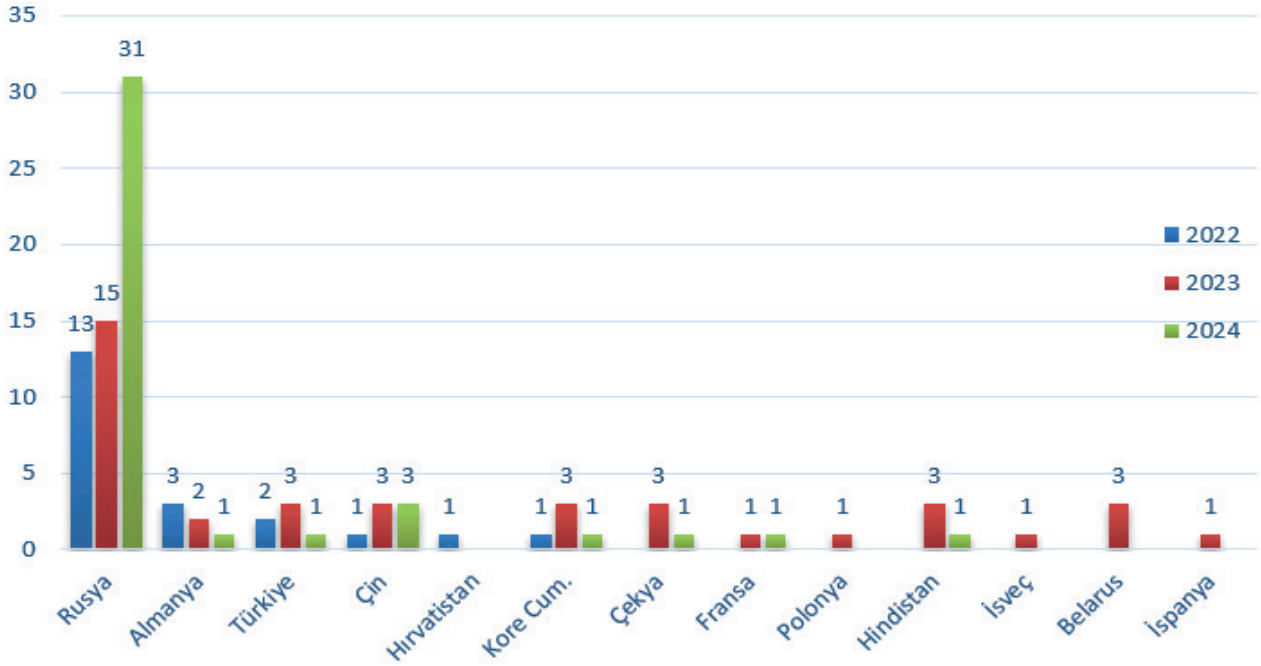
7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendi hükmü gereğince Kurum tarafından belirlenen ekipman imalatı yapan kişiler için Kurumdan yetki belgesi alınması zorunludur. Nükleer güvenlik açısından önemli ekipmanın tedarik sürecinde yer alabilmek için imalatçı onayı alınması, onay geçerlilik sürelerinin yenilenmesi ve onay kapsamlarının genişletilmesi amacıyla ilgili kuruluşlar tarafından 01.08.2024 tarihine kadar Kuruma yapılan başvurular mülga Nükleer Tesisler İçin Ekipman Tedarik Sürecine ve İmalatçıların Onaylanmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca, 01.08.2024 tarihi itibarıyla yapılan başvurular ise 01.08.2024 tarihli ve 32619 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Tesislerde Tedarik Zincirine İlişkin Yönetmelik uyarınca değerlendirilerek sonuçlandırılmaktadır.

Yürütülen imalatçı onayı faaliyetleri kapsamında 2024 yılı içerisinde 37 firma tarafından ilk yetkilendirme başvurusu yapılmıştır. Yıl içerisinde 41 başvuru için imalatçı yetki belgesi verilmiş ve yapılan bu yetkilendirmelerle birlikte 2024 yılı sonu itibarıyla onaylanan imalatçı sayısı 219 olmuştur.

Öte yandan 2024 yılı içerisinde hâlihazırda onaylı olan 9 imalatçı firmanın onay kapsamlarının genişletilmesi amacıyla yaptıkları başvurular alınmış ve değerlendirme süreçleri başlatılmıştır. Önceki yıldan devam eden süreçler de dikkate alındığında bu faaliyet kapsamında 10 başvuru sonuçlandırılarak ilgili firmaların onay kapsamı genişletilmiştir. Bunlarla birlikte 5 firma imalatçı onayı geçerlilik sürelerinin yenilenmesi kapsamında başvuruda bulunmuş ve önceki yıldan devam eden süreçler de dikkate alındığında değerlendirme süreci tamamlanmış olan 6 firmanın imalatçı onayı geçerlilik süresi uzatılmıştır.

2024 yılı içerisinde ilk defa imalatçı onayı almak üzere başvurusu alınan 37 firma ve imalatçı onayı verilen 41 firmanın yerleşik bulunduğu ülkeler açısından bir değerlendirmesi yapıldığında, bunların büyük çoğunluğunu Rusya Federasyonu menşeli firmaların oluşturduğu, bunu takiben Çin Halk Cumhuriyeti'nden, Kore Cumhuriyeti'nden, Çek Cumhuriyeti'nden ve ülkemizden firmalar da bulunduğu görülmektedir. İmalatçı onayı kapsamında 2022-2024 yıllarında ilk kez yapılan yetkilendirmelerin ülkelere göre dağılımı aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

İmalatçı Onaylarının Ülkelere Göre Dağılımı (2022-2024)

2.2.1.7. BGŞ'lere ilişkin yetkilendirmeler

7381 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin dördüncü fıkrası "Kurumun denetimine ilave olarak; yetkilendirilen tüzel kişiler, nükleer tesis veya radyoaktif atık tesisine ilişkin yapıların denetimi de dâhil olmak üzere Kurum tarafından belirlenen faaliyetlerin üçüncü taraf gözetimi için yetkilendirilmiş şirketlerden hizmet alır. Bu şirketlerin faaliyet, yetki ve sorumlulukları ile hizmet alımına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir." hükmünü haizdir. Bununla birlikte mezkûr Kanun'un 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (d) bendi uyarınca Kurumdan yetki belgesi alınması zorunlu olan hususlar arasında üçüncü taraf gözetimi yapan şirketler yer almaktadır.

Sözü geçen üçüncü taraf gözetimi yapan şirketlerin yetkilendirilmesine ilişkin iş ve işlemler 01.08.2024 tarihine kadar 31.03.2017 tarihli ve 30024 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan mülga Nükleer Santrallerin Yapı Denetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yürütülmüş olup 01.08.2024 tarihi sonrası itibarıyla 01.08.2024 tarihli ve 32619 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Tesislerde Bağımsız Gözetim Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. BGŞ olarak yetkilendirilmek isteyen kuruluşların başvurusu ve istenen belgeler Yönetmelik'in 11'inci ve 12'nci maddelerinde, başvurunun değerlendirilmesi ise 13'üncü maddesinde düzenlenmektedir. Başvurular, istenilen belgelerdeki bilgiler dikkate alınarak kuruluşların yetki almak için başvurdukları gözetim faaliyetini gerçekleştirebilme yeterliliği açısından değerlendirilmektedir.

2024 yılı içerisinde nükleer güvenlik açısından önemli olmayan yapı, sistem ve bileşenlerin denetimleri için bir BGŞ yetki kapsamının genişletilmesi için başvuruda bulunmuş ve yetki kapsamının genişletilmesi işlemi tamamlanmıştır. İki BGŞ tarafından yetki kapsamlarına işletmeye alma faaliyetlerinin gözetim hizmetlerinin dâhil edilmesi için başvuru yapılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda bu iki kuruluşun yetki kapsamlarına işletmeye alma faaliyetlerinin gözetimi dâhil edilmiştir.

2.2.1.8. Nükleer tesislerde çalışacak personele ilişkin yetkilendirmeler

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendi hükmü gereğince Kanun kapsamındaki faaliyetlere ilişkin Kurum tarafından belirlenen faaliyetlerde görev alacak personel için Kurumdan yetki belgesi alınması zorunludur. Buna göre, nükleer santrallerde ve araştırma reaktörlerinde, kontrol odasında görev yapan personel ile bu personelin eylemlerinin gözetiminden ve yönetiminden sorumlu olan personel, işletici personel olarak adlandırılmaktadır ve işletici personelin Kurumdan yetki belgesi alması gerekmektedir.

2024 yılı içerisinde araştırma reaktörlerinde işletici personelin yetkilendirilmesine yönelik gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdaki gibidir:

- 01.12.2022 tarihli ve 32030 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Tesislerde Organizasyon Yapısı ve Personel Yönetmeliği'nin 17'nci maddesi birinci fıkrasının "İşletici personelin yetki belgesinin asgari koşullarından herhangi birini karşılayamaz duruma geldiğinin veya herhangi bir nedenle yetki belgesine tabi görevde bir yıldan uzun süreyle bulunmadığının belirlenmesi veya işletici personelin talebinin Kuruma bildirilmesi durumunda yetki belgesi sonlandırılır." hükmü ile belirlenen gereklerin sağlanamaması nedeniyle İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Triga Mark II Araştırma Reaktörü için 14.05.2024 tarihli ve 60555 sayılı; TENMAK Nükleer Enerji Enstitüsü (NÜKEN) TR-2 Araştırma Reaktörü için 17.05.2024 tarihli ve 60742 sayılı Başkanlık Makamı Olur'u ile işletici personel yetki belgeleri sonlandırılmıştır.
- 28.12.2024 tarihli ve 131437 sayılı yazı ile TENMAK NÜKEN TR-2 Araştırma Reaktöründe biri kıdemli operatör ikisi reaktör operatörü olmak üzere toplamda üç adet işletici personelin yetkilendirilmesine ilişkin faaliyetler kapsamında kuramsal ve uygulamalı eğitimler ile yeterlilik sınavlarının 2025 yılı Ocak ayı içerisinde düzenleneceği bildirilmiştir. Söz konusu yazıyla TENMAK NÜKEN TR-2 işletici personeline yönelik hazırlanan kuramsal ve uygulamalı eğitim programları Kuruma sunulmuş olup 26.11.2024 tarihli ve 2024-69/1 sayılı Kurul kararı kapsamında incelenmiş ve uygulamalı eğitimle sınavın farklı bir tesiste yapılmasına ilişkin gerekçe değerlendirilmiştir.

2024 yılı içerisinde nükleer santrallerde işletici personelin yetkilendirilmesine yönelik gerçekleştirilen faaliyetler aşağıdaki gibidir:

- ANS'de görev yapacak işletici personel adaylarının yetkilendirilmesi amacıyla yapılması beklenen başvurular göz önünde bulundurularak bu başvurulara ilişkin hazırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir. 6-7 Mart 2024 tarihleri arasında normal işletme ve olağandışı işletme senaryolarını içeren ara sınava Kurum personeli gözlemci olarak katılım sağlamıştır.
- Nükleer Tesislerde Organizasyon Yapısı ve Personel Yönetmeliği'nin 10'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "... uygulamalı eğitimi tamamlayan operatör adayları tesiste her vardiyada görev alacak şekilde asgari yüz elli saat stajyer operatör olarak kontrol odasında görevlendirilir." hükmünün uygulanması ANS'nin henüz işletmede olmaması nedeniyle mümkün olmamıştır. Bu nedenle, 04.07.2024 tarihli ve 2024-44/2 sayılı Kurul kararı ile yeni bir nükleer santralin kurulduğu ve tesisin/ ünitenin henüz işletmeye alınmadığı durumlarda tesisteki ünitelerden herhangi biri işletmeye alınıncaya kadar; operatör adaylarının, tesisteki uygulamalı eğitimleri öncesinde veya sonrasında referans santralde asgari yüz elli saat, stajyer operatör olarak kontrol odasında görevlendirilmesi, tesisteki inşaat, montaj ve işletmeye alma

faaliyetlerinde görev almaları ve bu çalışmalara ilişkin bilgi ve belgelerle yeterliklerini ortaya koymaları hâlinde Yönetmelik'in 10'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen stajyerlik koşulunun yerine getirmiş sayılmasına karar verilmiştir.

- 13.08.2024 tarihinde ANS eğitim merkezinde uygulamalı eğitimlere Kurum personeli tarafından gözlemci olarak katılım sağlanmış olup eksik hususlar tespit edilmiş ve ANAŞ'a bildirilmiştir.
- ANS'nin tam donanımlı simülatöründe gerçekleştirilen denetimler sırasında tespit edilen ve olumlu kapatılmadığı bildirilen bulgulara ilişkin ön tespit raporu taslağı hazırlanmıştır.
- İşletici personel yetkilendirme başvurusu kapsamında kullanılmak üzere "Nükleer Tesislerde İşletici Personel Yetki Belgesi Başvuru Formu" ve "Nükleer Tesislerde İşletici Personel Sağlık Bilgi Formu" taslakları hazırlanmıştır. Formların hazırlık sürecinde Kişisel Verileri Koruma Kurumu Başkanlığı görüşü alınmıştır. Ayrıca Kurum bünyesinde otomasyon çalışmaları yürütülerek adayların elektronik ortamdan başvuru yapabilmeleri için altyapı geliştirilmiştir.
- ANAŞ'ın ve NÜTED'in vermiş olduğu görüşler dikkate alınarak "Yetkilendirme Sınavı Konuları" belirlenmiş ve 11.09.2024 tarihli ve 7454 sayılı Başkanlık Makamı Olur'u ile onaylanmıştır.
- NÜTED'den alınan hizmet kapsamında işletici personel yetkilendirme sınavında kullanılmak üzere soru-cevap seti hazırlanmıştır.

2.2.2. Radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin yetkilendirmeler ve onaylar

Radyasyon tesislerinin ve radyasyon uygulamalarının yetkilendirilmesine ve onaya ilişkin iş ve işlemler 7381 sayılı Kanun'un 4'üncü ve 6'ncı maddelerinde yer alan;

"Kurumdan; radyasyon tesisi işletmek ve radyasyon uygulamalarını yürütmek için lisans alınması zorunludur."

"Kurumdan; radyasyon tesisinin işletmeye alınması, işletmeden çıkarılması ile tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması için izin alınması zorunludur."

"Nükleer tesisler, radyasyon tesisleri veya radyoaktif atık tesislerinin kurulacağı saha Kurumun onayına tabidir. Kurum, faaliyetlere ilişkin olarak radyasyondan korunma, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceyi dikkate alarak, onaya tabi başka hususlar belirleyebilir."

hükümlerine dayanılarak gerçekleştirilmektedir.

Radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin faaliyetlerin radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyet ilkeleri çerçevesinde yürütüldüğünün tespit ve teyit edilmesi için faaliyetlerin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar 28.10.2023 tarihli ve 32353 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Radyasyon Tesislerine ve Radyasyon Uygulamalarına İlişkin Yetkilendirmeler Yönetmeliği ile belirlenmektedir.

Mezkûr Yönetmelik gereğince;

Radyasyon uygulamalarının yürütülmesi kapsamında; radyasyon kaynaklarının üretilmesi, kullanılması, bulundurulması, bakımı ve onarımı ile radyoaktif kaynakların ihracatı, ithalatı ve taşınması faaliyetleri için,

Radyasyon tesislerinin işletilmesi kapsamında; radyasyon kaynaklarının üretilmesi, kullanılması, bulundurulması veya bakımı ve onarımının yapılması amacıyla özel olarak tasarlanmış tesisler için,

Kurumdan gerekli onay, izin ve lisansın alınması zorunludur.

Onay, izin ve lisans koşulları ve bunlara yönelik başvurularda sunulan bilgi ve belgeler radyasyon tesisinin veya radyasyon uygulamasının türüne göre Kurum tarafından dereceli yaklaşım ile belirlenmektedir. Bahse konu Yönetmelik kapsamındaki yükümlülükler, Kuruma yetkilendirme başvurusu yapılması ile başlamaktadır. Radyasyon tesislerini işletecek ve radyasyon uygulamalarını yürütecek gerçek ya da tüzel kişiler onay, izin veya lisans almak için;

- Radyasyon Kaynaklarına Kullanma ve Bulundurma Lisansı Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar,
- Zırlama Hesaplamaları ve Uygunluk Değerlendirmesine İlişkin Usul ve Esaslar,
- Radyasyon Kaynaklarının Yurda Girişi, Yurt Dışına Çıkışı, Transit Geçişi ve Taşınması Faaliyetlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar,
- Radyasyon Kaynaklarının İmalat, Bakım, Onarım veya Kaynak Değişim Faaliyetlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar,
- Radyoaktif Kaynakların Emniyetine İlişkin Usul ve Esaslar,

çerçevesinde e-Devlet üzerinden başvuruda bulunmaktadır.

Radyasyon uygulamalarının yürütülmesi ve radyasyon tesislerinin işletilmesi için mezkûr Yönetmelik hükümlerine göre dereceli yaklaşım ilkesi esas alınarak belirlenen tesisler ve uygulamalar için; onaylar kapsamında saha onayı ve mekânsal tasarım onayı alınmakta, izinler kapsamında işletmeye alma izni, ithalat ve ihracat izni alınmakta, onay ve izin alındıktan sonra tesislerin işletilmesi ve uygulamaların yürütülmesi için lisans alınmaktadır. Lisanslar, veriliş koşullarının değişmemesi şartıyla 5 yıl için geçerlidir. Her 5 yılın bitiminden önceki 6 ay içerisinde lisansın yenilenmesi için gerekli bilgi ve belgelerle başvuru yapılması hâlinde lisans süresi 5 yıl uzatılmaktadır. Ayrıca lisans geçerlilik süresi içerisinde; radyasyondan korunma sorumlusu değişikliği, belediye tarafından adres değişikliği gibi durumlarda lisans belgesinin yeniden düzenlenmesi sağlanmaktadır.

Kurum tarafından radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına yönelik e-Devlet üzerinden sunulan hizmetler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Lisans İşlemlerine İlişkin Hizmetler

1. Tıbbi radyoloji, diş radyoloji ve veterinerlik radyoloji cihazları; proses kontrol ve ölçüm amaçlı sabit cihazlar; ışınlama cihazları; düşük aktiviteli radyoaktif kaynak içeren analiz, ölçüm, tespit cihazları ve X-ışını analiz cihazları; araç/konteyner tarama cihazları, paket/bagaj kontrol cihazları, kaçak/patlayıcı madde tespit dedektörleri; düşük aktiviteli radyoaktif kaynaklar; elektron demeti kaynak makineleri ile yapılan uygulamaların; endüstriyel kabinli radyoskopi uygulamalarının; radyoimmün test uygulamalarının; radyasyon kaynaklarının üretilmesi, bakım ve onarımı veya radyoaktif kaynak değişimi uygulamalarının; radyasyon kaynaklarının ithalatı, ihracatı ile taşıma faaliyetlerinin lisanslanması

2. Radyoterapi, endüstriyel radyografi, zırhlanmış alanda yapılan endüstriyel radyografi, kuyu tipi ölçüm sistemleri, mobil/taşınabilir nükleer ölçüm cihazları ile yapılan uygulamaların lisanslanması

3. Nükleer tıp uygulamalarının lisanslanması

4. Işınlama, hızlandırıcı, proton tedavi, radyoaktif kaynak hazırlama, radyasyon kaynaklarının üretilmesi, bakımı ve onarımının yapılması amacıyla özel olarak tasarlanmış tesislerin lisanslanması

5. Tıbbi radyoloji, diş radyoloji ve veterinerlik radyoloji cihazları; proses kontrol ve ölçüm amaçlı sabit cihazlar; ışınlama cihazları; düşük aktiviteli radyoaktif kaynak içeren analiz, ölçüm, tespit cihazları ve X-ışını analiz cihazları; araç/konteyner tarama cihazları, paket/bagaj kontrol cihazları, kaçak/patlayıcı madde tespit dedektörleri; düşük aktiviteli radyoaktif kaynaklar; elektron demeti kaynak makineleri ile yapılan uygulamaların; endüstriyel kabinli radyoskopi uygulamalarının; radyoimmün test uygulamalarının; radyasyon kaynaklarının üretilmesi, bakım ve onarımı veya radyoaktif kaynak değişimi uygulamalarının; radyasyon kaynaklarının ithalatı, ihracatı ile taşıma faaliyetlerinin lisanslarının yenilenmesi.

6. Radyoterapi, endüstriyel radyografi, zırhlanmış alanda yapılan endüstriyel radyografi, kuyu tipi ölçüm sistemleri, mobil/taşınabilir nükleer ölçüm cihazları ile yapılan uygulamaların lisanslarının yenilenmesi.

7. Nükleer tıp uygulamalarının lisanslarının yenilenmesi

8. Işınlama, hızlandırıcı, proton tedavi, radyoaktif kaynak hazırlama, radyasyon kaynaklarının üretilmesi, bakımı ve onarımının yapılması amacıyla özel olarak tasarlanmış tesislerin lisanslarının yenilenmesi.

9. Lisans belgeleri üzerinde yapılacak değişiklik ile kayıp belgenin yeniden düzenlenmesi.

10. Nükleer Düzenleme Kurumu Lisans Sorgulama Hizmeti

İzin İşlemlerine İlişkin Hizmetler

11. Işınlama (gama ışınlama), hızlandırıcı, radyoaktif kaynak hazırlama (radyofarmasötik hazırlama, radyoizotop jeneratörü üretimi/hazırlama) ve proton tedavi tesisleri için işletmeye alma izni.

12. Işınlama, hızlandırıcı, radyoaktif kaynak hazırlama ve proton tedavi tesisleri için işletmeden çıkarma izni.

13. Değişiklik izni

14. Değişiklik izni (Değişiklik iznine ilişkin mekânsal tasarım onayının uygunluğu gerekliyse)

15. Radyasyon kaynakları veya radyoaktif kaynaklarla kullanılabilecek cihaz/ ekipman/donanım için ithalat, ihracat, geçici giriş-çıkış, taşıma, transit geçiş izni veya uygunluk yazısı

Onay İşlemlerine İlişkin Hizmetler

16. Işınlama tesisleri (radyoaktif kaynağın havuz içerisinde muhafaza edildiği tesisler) için saha onayı verilmesi.

17. Radyoterapi, zırhlanmış alanda yapılan endüstriyel radyografi, radyasyon kaynaklarının üretilmesi, bakımı ve onarımı veya radyoaktif kaynak değişimi uygulamaları ve isteğe bağlı diğer radyasyon uygulamaları için mekânsal tasarım

18. Işınlama, hızlandırıcı, proton tedavi, radyoaktif kaynak hazırlama, radyasyon kaynaklarının üretilmesi, bakımı ve onarımının yapılması amacıyla özel olarak tasarlanmış tesislerin ve nükleer tıp uygulamaları için mekânsal tasarım onayı

Kurum tarafından 2022-2024 yıllarında radyasyon tesislerine ve radyasyon uygulamalarına ilişkin gerçekleştirilen iş ve işlemler aşağıdaki tabloda özetlenmektedir.

Radyasyon Tesislerine ve Radyasyon Uygulamalarına İlişkin 2022-2024 Yıllarında Gerçekleştirilen İş ve İşlemler			
Yetkilendirme/Onay İş ve İşlemleri	2022	2023	2024
Lisans	7.757	7.269	7.335
Lisansın Yenilenmesi	3.314	3.399	3.430
Lisans Belgesi Değişikliği	2.117	2.458	2.225
Lisans Başvurusu	8.007	7.519	7.336
Değerlendirme			
Lisans Kapsamı Değişikliği	26	34	-
Değişiklik İzni	-	-	20
Eksik Husus Bildirimi	3.939	3.241	2.711
Lisansın Sonlandırılması	1.189	1.169	1.223
Bilgilendirme Yazısı	550	462	490
Mekânsal Tasarım Onayı	89	80	72
Toplam	26.962	25.597	24.842

2.2.3. İhracat, ithalat ve taşıma faaliyetlerine ilişkin yetkilendirmeler

2.2.3.1. Nükleer ihracat ve ithalat kontrolüne ilişkin yetkilendirmeler

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde, "Nükleer güvence kapsamında, nükleer alanda kullanılmak üzere özel olarak tasarlanmış veya hazırlanmış madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve ilgili teknoloji ile nükleer çift kullanımlı madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve ilgili teknolojinin ihracatı için Kurumdan izin alınması zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Nükleer ihracat kontrolüne ilişkin usul ve esaslar 13.08.2020 tarihli ve 31038 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer İhracat Kontrolü Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bu çerçevede, 2024 yılı içerisinde toplam 52 adet başvuruya izin verilmiş olup 13 adet izin için süre uzatımı yapılmıştır.

Bununla birlikte, ilgili Yönetmelik'in 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında "Nükleer silahların yayılmasının önlenmesi amacıyla, nükleer ihracata konu eşyaya ilişkin olarak diğer bakanlık, kurum veya kuruluşlardan gelen talep kapsamında Kurum tarafından ihracata konu eşya ile ilgili teknik değerlendirme yapılır ve ilgili bakanlık, kurum veya kuruluş bilgilendirilir." hükmü yer almaktadır. Bu doğrultuda, Ticaret Bakanlığı tarafından yapılan gümrük kontrollerinde uluslararası yükümlülükler çerçevesinde nükleer ihracat kontrolüne tabi olmasından şüphelenilen ihracı veya transit geçişi gerçekleştirilen madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen ve teknolojiye yönelik Kurumdan teknik görüş talep edilmektedir. Bu kapsamda 2024 yılında Ticaret Bakanlığına 1 adet teknik görüş yazısı düzenlenmiştir.

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde; “Nükleer güvence kapsamında Kurum tarafından belirlenen madde, malzeme, ekipman, sistem, bileşen veya ilgili teknolojinin ithalatı için Kurumdan izin alınması zorunludur.” hükmü yer almaktadır. Bu doğrultuda hâlihazırda Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan Radyoaktif Maddeler İle Bunların Kullanıldığı Cihazların İthaline İlişkin Tebliğ (İthalat: 2024/3) uyarınca izin veya uygunluk yazısı verilmektedir. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde; nükleer madde ve malzemeler ile stratejik maddelerin ithalat izni kapsamında 180 adet uygunluk yazısı düzenlenmiş, ANS'nin 2. ünitesi için 2 farklı taze yakıt ithalat izni verilmiştir.

Faaliyet Türü	2022	2023	2024
ANS Taze Yakıt İthal İzni	-	3	2
Nükleer İhracat İzni	51	42	65
Nükleer Madde ve Malzemeler ile Diğer Stratejik Maddelerin İthalat İzni	127	154	180

2.2.3.2. Radyoaktif maddelerin ithalat, ihracat ve taşınmasına ilişkin yetkilendirmeler

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında “Kurumdan; nükleer tesis, radyasyon tesisi, radyoaktif atık tesisi işletmek ve radyasyon uygulamalarını yürütmek için lisans alınması zorunludur.” hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde radyoaktif maddelerin güvenli taşınması faaliyetlerini yürütmek isteyen kuruluşlar için 16 adet lisans düzenlenmiştir.

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (ç) bendinde, “Radyoaktif maddelerin ihracatı, ithalatı, taşınması, transit geçirilmesi için Kurumdan izin alınması zorunludur.” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm kapsamında 2024 yılı içerisinde radyoaktif kaynakların ihracatı için 849, ithalatı için 486, geçici giriş-çıkış için 14 ve transit geçişi faaliyetleri için 1283 olmak üzere toplamda 2632 adet izin verilmiştir. Aynı hüküm kapsamında; ANS'de kullanılmak üzere getirilen taze yakıt için 2 kez ithalat ve taşıma izni, çevresel iyileştirme faaliyetleri sonucunda oluşan radyoaktif atıkların taşınması için taşıması için 1 kez taşıma izni ve yüksek aktiviteli radyoaktif kaynakların yurtiçi taşınması için 5 kez taşıma izni düzenlenmiştir.

Faaliyet Türü	2022	2023	2024
Radyoaktif Kaynakların İhracatı, İthalatı ve Taşınması Faaliyetleri Lisansı	14	27	16
Radyoaktif Kaynakların İhraç İzni	721	849	849
Radyoaktif Kaynakların İthal İzni	633	588	486
Radyoaktif Kaynakların Geçici Giriş-Çıkış İzni	20	29	14
Radyoaktif Kaynakların Transit Geçiş İzni	1056	794	1283
Çevresel İyileştirme Faaliyetleri Sonucunda Oluşan Radyoaktif Atıkların Taşınma İzni	-	-	1
Yüksek Aktiviteli Radyoaktif Kaynakların Yurtiçi Taşıma İzni	3	2	5
ANS 2. Ünitesinde kullanılmak üzere getirilen taze yakıtın ithalat ve taşıma izni	-	3	2

2.2.4. Radyoaktif atık tesislerine ilişkin yetkilendirmeler

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi gereğince bir radyoaktif atık tesisinin işletilebilmesi için Kurumdan lisans, tesisin inşa edilmesi, işletmeye alınması, işletmeden çıkarılması, kapatılması ile tesiste güvenlik ve emniyeti ilgilendiren değişiklik yapılması için ise Kurumdan izin alınması zorunludur. Radyoaktif atık tesislerine ilişkin faaliyetlerin radyasyondan korunma, güvenlik ve emniyet ilkeleri çerçevesinde yürütüldüğünün tespit ve teyit edilmesi için faaliyetlerin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu tesislerde uyulması gereken güvenlik ilkeleri 07.07.2022 tarihli ve 31889 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Radyoaktif Atık Tesislerine İlişkin Yetkilendirmeler ve Güvenlik İlkeleri Yönetmeliği ile belirlenmektedir.

Söz konusu mevzuat çerçevesinde radyoaktif atık tesislerinin yetkilendirilmesine yönelik olarak 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilen iş ve işlemlere ilişkin detaylar aşağıda yer almaktadır:

- İstanbul ili, Küçükçekmece ilçesinde bulunan TENMAK Radyoaktif Atık Koordinatörlüğüne bağlı Radyoaktif Atık İşleme ve Depolama Tesisine 30.04.2024 tarihinde işletme lisansı verilmiştir.
- TENMAK tarafından yakın yüzey bertaraf tesisi için yapılan niyet bildirimi kapsamında düzenleyici belgeler listesi belirlenmiş ve TENMAK'a iletilmiştir. Ayrıca, TENMAK tarafından sunulan Yakın Yüzey Bertaraf Tesisi Projesi Yönetim Sistemi El Kitabı ve Prosedürlerine ilişkin Kurumumuz görüşleri TENMAK'a iletilmiştir.

2.2.5. Dozimetri hizmeti verecek kuruluşlara ilişkin yetkilendirmeler

7381 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendi gereğince "Radyasyondan korunmaya yönelik hizmet verecek kişiler" için Kurumdan yetki belgesi alınması zorunludur. Bu çerçevede; radyasyondan korunmaya yönelik dozimetri hizmeti verecek ve verdiği hizmet sonrası kişisel doz verilerini Kurum bünyesindeki MDKS'ye aktaracak kuruluşların yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar, Kurum tarafından 20.08.2022 tarihli ve 31929 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Dozimetri Hizmeti Verecek Kuruluşların Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir.

2024 yılı içerisinde dozimetrelerin hazırlanması, dağıtılması, toplanması, akredite olunan kapsamda okunması ve değerlendirilmesi ile doz sonuç raporlarının oluşturulması, gerekli kayıtların tutulması ve verilerin MDKS'ye aktarılması hizmetlerini verecek 2 adet dozimetri servisi yetkilendirilmiştir. Hâlihazırda Kurum tarafından yetkilendirilmiş 5 adet dozimetri servisi faaliyette bulunmakta olup söz konusu kuruluşlardan 2 tanesi TLD ve 3 tanesi OSL dozimetreler ile hizmet vermektedir.

2.2.6. Radyasyon ölçüm sistemlerinin uygunluğuna ilişkin yetkilendirmeler

Radyasyon ölçüm sistemlerinin uygunluk değerlendirmesi ve uygunluk belgesi alınmasına ilişkin işlemler 07.04.2016 tarihli Radyasyon Ölçüm Sistemi Uygunluk Değerlendirmesine İlişkin Usul ve Esaslar kapsamında yürütülmektedir. 2024 yılı içerisinde metal hurda ithal edecek veya hurda elleçleyecek 156 gerçek ve tüzel kişiye radyasyon ölçüm sistemi uygunluk belgesi düzenlenmiş olup 2022-2024 dönemine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

2022-2024 Yıllarında Düzenlenen Belge Sayısı		
2022	2023	2024
136	137	156

2.2.7. Uluslararası gözetim şirketlerinin radyasyon ölçümü yapabilmelerine ilişkin yetkilendirmeler

Uluslararası gözetim şirketlerinin radyasyon ölçümü yapabilmelerine ilişkin yetkilendirme işlemleri 07.04.2016 tarihli Uluslararası Gözetim Şirketlerinin Radyasyon Ölçümü Yapabilmelerine İlişkin Usul ve Esaslar kapsamında yürütülmektedir. 2024 yılı içerisinde, A tipi uluslararası gözetim şirketi statüsüne sahip 4 kuruluşa radyasyon ölçümü yapabilme uygunluk belgesi düzenlenmiş olup 2022-2024 dönemine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

2022-2024 Yıllarında Düzenlenen Belge Sayısı		
2022	2023	2024
6	7	4

2.2.8. Radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların çevresel iyileştirme faaliyetlerine ilişkin yetkilendirmeler

Radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanlarda yürütülecek çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar 13.08.2022 tarihli ve 31922 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Radyoaktif Kirliliğe Maruz Kalmış Alanların Çevresel İyileştirme Faaliyetlerinin Yetkilendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında düzenlenmektedir. Bu Yönetmelik kapsamındaki çevresel iyileştirme faaliyetlerinin yürütülebilmesi için Kurumdan izin alınması gerekmektedir. Ayrıca 7381 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin sekizinci fıkrası ile bu Kanun kapsamı dışında yürütülen bir faaliyet sonucunda radyoaktif kirliliğe maruz kalmış alanların çevresel iyileştirmesine ilişkin iş ve işlemlerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Kurum ile iş birliği yapılarak yürütüleceği hüküm altına alınmıştır.

İzmir ili, Gaziemir ilçesinde bulunan radyoaktif kirliliğe maruz kalmış eski kurşun fabrikası alanında çevresel iyileştirme faaliyetleri kapsamında EKOVAR Çevre Grup Geri Dönüşüm Atık Depolama İnş. Taahhüt San. ve Tic. A.Ş. 2023 yılı içerisinde yetkilendirilmiştir. Bu kapsamda bahse konu alandaki çevresel iyileştirme çalışmaları 23.07.2024 tarihinde başlamış olup çalışmalar denetim ve yerinde inceleme kapsamında takip edilmektedir. Ayrıca, bu kuruluşun Kuruma sunduğu güncellenmiş teknik rapor ve ekleri yıl içerisinde değerlendirilmiş ve olaya ilişkin bilgi edinme başvuruları ve soru önergeleri 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yanıtlanmıştır.

2024 yılında Tekirdağ ve Karabük illerinde yerleşik demir çelik ve yan ürünlerin işlenmesi alanında faaliyet gösteren iki tesiste gerçekleşen radyoaktif kirlilik sonucunda radyasyon güvenliğinin sağlanması için gerekli iş ve işlemler yürütülmüştür.

2.3. Denetim Faaliyetleri

Kurum, nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler açısından yetkilendirilen kişilerin mevzuat gereklerine ve Kurum tarafından yetkilendirmede belirtilen koşullara uygunluk sağladığını doğrulamak için tesislerin ve faaliyetlerin denetimini gerçekleştirmektedir. 7381 sayılı Kanun’un 7’nci maddesinin birinci fıkrası “Bu Kanun kapsamındaki faaliyetler ve yetkilendirilen kişiler Kurumun denetimine tabidir. Kurum, yetkilendirme kapsamında yetkilendirilen kişilerin yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi ve alt tedarikçilerinin faaliyetlerini de denetleyebilir.” hükmünü haizdir. Bununla birlikte anılan maddenin sekizinci fıkrasında “Denetim ve yerinde incelemeye ilişkin iş ve işlemler, denetimin türü ve kapsamı ile Kurum denetçilerine ilişkin hususlar Kurum tarafından yönetmelikle belirlenir.” hükmü yer almaktadır. Bu çerçevede nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler ve yetkilendirilen kişiler için Kurum tarafından yapılan denetim ve yerinde incelemelere ilişkin iş ve işlemler, denetimlerin türü ve kapsamı ile denetim görevlilerine ilişkin hususlar 11.08.2023 tarihli ve 32276 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Enerji ve İyonlaştırıcı Radyasyona İlişkin Denetim ve Yerinde İncelemeler Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Denetimler programlı ve programsız, resmî tatil günleri de dâhil olmak üzere yılın herhangi bir günü ve günün herhangi bir saatinde haberli veya habersiz olarak yapılabilmektedir. Söz konusu Yönetmelik gereğince, Kurum tarafından yıllık olarak gerçekleştirilecek programlı denetimleri belirlemek amacıyla önceki dönemde yapılan denetimlerin sonuçları, ilgili hizmet birimlerinin talepleri, denetlenen faaliyetlerin özellikleri ile denetlenenlerin ilgili plan, program ve iş takvimleri dikkate alınarak yıllık denetim programı hazırlanmakta ve Kurul tarafından onaylanarak uygulanmaktadır. Ayrıca meydana gelen olağandışı bir olay nedeniyle; olayın etkilerine ve varsa olay nedeniyle yürütülen düzeltici ve önleyici faaliyetlerin yeterliğine veya şikâyetlere, ihbarlara ya da kişisel doz değerlerine ilişkin olarak Kurum tarafından yapılan değerlendirme sonucu tepkisel denetimler yapılabilmektedir.

Denetimler haricinde Kurum tarafından; yetkilendirme için başvuru yapan kişilere, yetkilendirilen kişilere veya yetkilendirilen kişilerin yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi, alt tedarikçilerinin yetkilendirme kapsamındaki faaliyetlerine yönelik değerlendirme veya denetime esas bilgi ve belge toplama, ölçüm, analiz, muayene, test, inceleme, kontrol ve benzeri faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla yerinde inceleme faaliyetleri

2.3.1. Güvenliğe ilişkin denetim ve yerinde inceleme

Kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde nükleer tesislere, radyasyon tesislerine, radyoaktif atık tesislerine ve radyasyon uygulamalarına yönelik denetimlerin planlanması, gerçekleştirilmesi ve sonuçlarının takip edilmesi gerekmekte olup söz konusu denetimler ulusal ve uluslararası gereklere göre sürekli iyileştirme felsefesi çerçevesinde ve dereceli yaklaşım ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Nükleer tesisler, imalatçı firmalar, radyoaktif atık tesisi, radyasyon tesisleri ve radyasyon uygulamaları ile BGŞ'lere yönelik denetimler yıllık denetim programına göre gerçekleştirilmekte olup 2023-2024 yıllarına ait gerçekleşme verileri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

		Programlı denetim sayısı		Gerçekleşen programlı denetim sayısı		Gerçekleşme yüzdesi (%)	
		2023	2024	2023	2024	2023	2024
İnşaat Denetimleri		13	9	13	9	100	100
İmalat Denetimleri		6	6	6	6	100	100
İşletme Denetimleri		3	9	3	9	100	100
Radyasyon Güvenliği Denetimleri	Radyasyon Tesisleri	22	25	22	25	100	100
	Radyoaktif Atık Tesisleri	2	2	2	2	100	100
	Radyasyon Uygulamaları	577	764	572	690	99,13	90,31

Yukarıdaki tabloda belirtilen denetimler haricinde 2024 yılı içerisinde inşaat denetimleri kapsamında 8, imalat denetimleri kapsamında 5, işletme denetimleri kapsamında 7, radyasyon güvenliği denetimleri kapsamında 23 olmak üzere toplam 43 adet programsız denetim gerçekleştirilmiştir.

7381 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kurum, denetim ve yerinde inceleme kapsamında, sonuçları itibarıyla Kurum açısından bağlayıcı olmayacak şekilde inceleme, araştırma, tespit ve raporlama yapmak üzere ihtisas sahibi kamu kurum ve kuruluşları, özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişilerden teknik destek hizmeti alabilir." hükmü uyarınca teknik destek hizmeti alımı gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda NÜTED ile;

- Nükleer tesislerin saha, inşaat, montaj, imalat ve işletmeye alma aşamalarında gerçekleştirilmekte olan yerinde inceleme ve denetimler kapsamında;
 - * Nükleer Santrallerin Saha, İnşaat ve Montaj Denetimlerine İlişkin Teknik Destek Hizmeti Alımı Sözleşmesi,
 - * Nükleer Santrallerin Ekipman İmalat Denetimlerine İlişkin Teknik Destek Hizmeti Alımı Sözleşmesi,
 - * Akkuyu Nükleer Santrali İşletmeye Alma Süreci Denetimleri ve Yerinde İnceleme Faaliyetlerine İlişkin Teknik Destek Hizmeti Alımı Sözleşmesi,
- Radyasyon uygulamaları ve radyasyon tesislerine yönelik yerinde inceleme ve denetimler kapsamında;
 - * Radyasyon Tesisleri, Radyasyon Uygulamaları ve Radyasyondan Korunmaya Yönelik Yetkilendirme Faaliyetleri Kapsamında Yapılan Yerinde İnceleme ve Denetimlere İlişkin Teknik Destek Hizmet Alımı Sözleşmesi,

imzalanmış olup hizmet alımları ilgili teknik şartnamelere uygun olarak devam etmektedir.

2.3.1.1. İnşaat denetimleri

İnşaat denetimleri kapsamında 2024 yılında ANS'ye 9 adet ve BGŞ'lere 8 adet olmak üzere toplamda 17 adet denetim gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde, ANS sahasında inşaat sürecine ilişkin yürütülen faaliyetlere ve bağımsız gözetim hizmeti veren BGŞ'lere yönelik olarak 204 adam.gün denetim, 9.696 adam.gün yerinde inceleme olmak üzere toplamda 9.900 adam.gün denetim ve yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. 2022-2024 yıllarına ilişkin denetim ve yerinde inceleme verilerinin aylara göre dağılımı aşağıda verilmektedir.

İnşaat Süreci Denetim ve Yerinde İnceleme Sayıları (adam.gün)			
Aylar	2022	2023	2024
Ocak	351	641	858
Şubat	336	626	781
Mart	420	720	827
Nisan	413	568	835
Mayıs	499	628	812
Haziran	488	589	727
Temmuz	460	625	781
Ağustos	505	669	815
Eylül	502	695	835
Ekim	504	761	843
Kasım	517	771	870
Aralık	532	767	916
Toplam	5.527	8.060	9.900

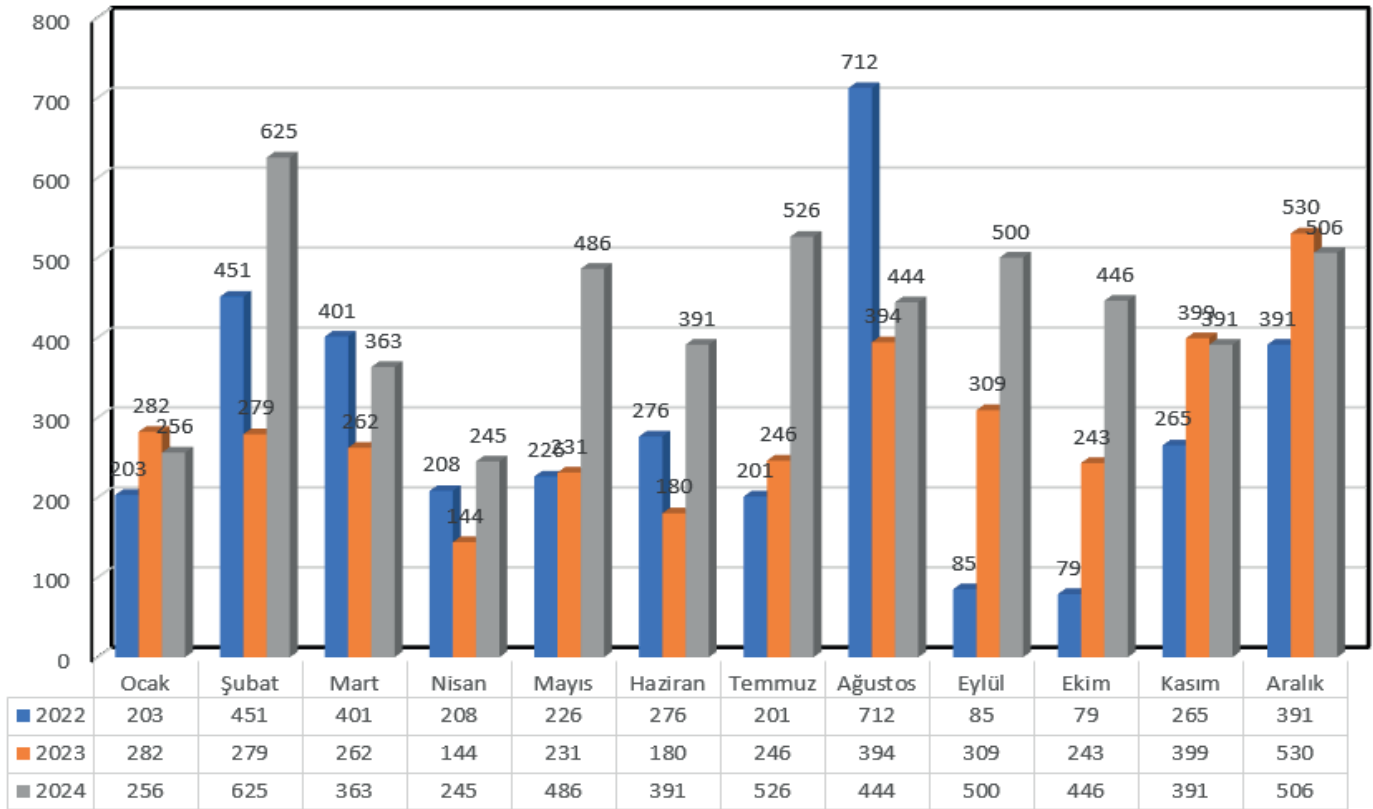
2.3.1.2. İmalat denetimleri

Ülkemizdeki nükleer tesislere ilişkin faaliyetlerin güvenlik ilkeleri doğrultusunda yürütüldüğünü tespit ve teyit etmek amacıyla, ekipman üretim süreçlerine yönelik imalat denetimleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda ANS'nin yakıt, mekanik, elektrik, enstrümantasyon ve kontrol sistemleri ile diğer kritik ekipmanın üretim süreçlerine ilişkin hammadde tedarikinden nihai kontrole kadar olan aşamalarda denetimler gerçekleştirilmekte ayrıca bu süreçlerin üçüncü taraf gözetimini gerçekleştiren BGŞ'ler de belirli periyotlarla denetlenmektedir.

İmalat denetimlerine teknik destek hizmet alımı kapsamında, NÜTED'in teknik uzmanları başta Rusya Federasyonu olmak üzere üretim yapılan çeşitli imalat tesislerinde yerleşik ve çağrıya dayalı olarak görevlendirilmiş ve yerinde inceleme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

Kalite planı, nükleer tesis faaliyetleri kapsamında yetkilendirilen kişiler veya bu kişilerin yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi ve alt tedarikçileri tarafından hazırlanan ilgili faaliyet özelinde tüm işlere ve iş adımlarına ilişkin bilgilerin yer aldığı ve yetkilendirilen kişi tarafından onaylanarak değerlendirilmek üzere Kuruma sunulan dokümandır. Kuruma imalat bildirimleri kapsamında sunulan kalite planları dereceli yaklaşımla değerlendirmekte olup değerlendirme sonucu hazırlanan ve denetim noktalarının yer aldığı denetim programı yetkilendirilen kişiye bildirilmektedir. İmalat denetimleri çerçevesinde 2022-2024 yılları arasında değerlendirilen kalite planlarının aylara göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmekte olup 2022 yılında 3.498 adet, 2023 yılında 3.499 adet ve 2024 yılında ise 5.179 adet kalite planı değerlendirilmiştir.

2022-2024 Yıllarında Kalite Planı Değerlendirme Sayısı

Yerinde inceleme faaliyetleri neticesinde kontrol edilen denetim kontrol noktalarının ülkelere göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İmalat Denetimlerine İlişkin Kontrol Noktası Bazında Yerinde İnceleme			
Ülke	2022	2023	2024
Rusya Federasyonu	9.890	9.257	9.047
İspanya	-	6	38
Norveç	-	9	-
Ukrayna	2	-	-
Fransa	39	6	19
Çek Cumhuriyeti	-	28	48
Almanya	-	-	12
Türkiye	-	2	136
Hindistan	-	2	104
Çin	-	-	24
Güney Kore	-	-	3
Hırvatistan	-	-	4
Slovakya	-	-	6
Toplam (adet)	9.931	9.310	9.441

İmalat faaliyetlerine yönelik 9 adet imalat denetimi (89 adam.gün), 1 adet BGŞ denetimi (8 adam.gün) ve 233 adet yerinde inceleme (3.937 adam.gün) gerçekleştirilmiştir. Hakeza imalatçı denetimleri kapsamında 1 adet denetim (6 adam.gün), imalatçı yetkilendirme kapsamında 35 adet yerinde inceleme (355 adam.gün) gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak 2024 yılında 103 adam.gün denetim ve 4.292 adam.gün yerinde inceleme olmak üzere toplamda 4.395 adam.gün denetim ve yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

2.3.1.3. İşletme ve işletmeye alma denetimleri

Ülkemizde hâlihazırda işletmeye alma veya işletme aşamasında bulunan nükleer tesislerde güvenliğin sağlanmasına yönelik olarak tesislere ve ilgili faaliyetlere yönelik düzenleyici kontrol uygulanmaktadır. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde TENMAK NÜKEN TR-2, İTÜ Triga Mark II araştırma reaktörleri, ANS ve BGŞ'lere yönelik denetim ve yerinde inceleme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.

İşletme denetimleri kapsamında, 2024 yılında 2 tanesi araştırma reaktörlerine olmak üzere 16 denetim gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetlerden;

- TENMAK NÜKEN TR-2 ve İTÜ Triga Mark II araştırma reaktörlerine yönelik 8 adam.gün denetim,
- İşletmeye alma faaliyetlerine yönelik BGŞ'olarak faaliyet gösteren kuruluşlara 15 adam.gün denetim,
- Nükleer santrallere yönelik işletme denetimleri kapsamında ANS'de işletmeye alma faaliyetlerine yönelik 86 adam.gün denetim,
- Ayrıca ANS sahasında işletmeye alma faaliyetlerine yönelik 3.168 adam.gün yerinde inceleme,

gerçekleştirilmiştir.

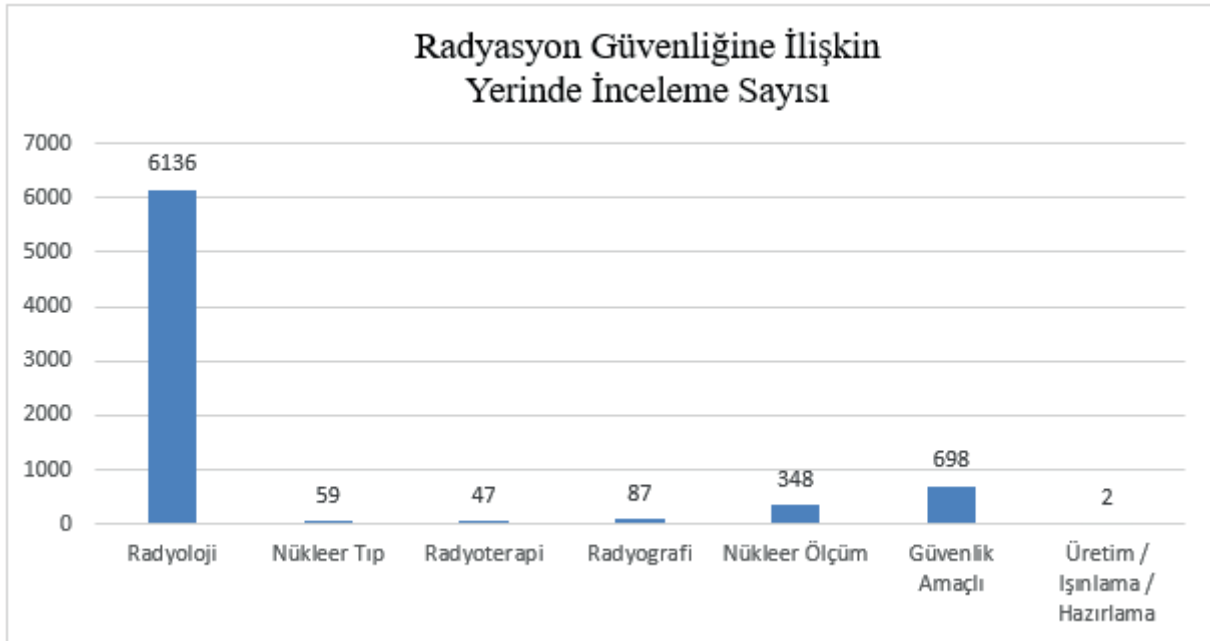
Yukarıdaki veriler ışığında 2024 yılı içerisinde toplam 3.279 adam.gün denetim ve yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyetlerin 2024 yılı içerisinde aylara göre dağılımı aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

İşletme Denetimlerine İlişkin Denetim ve Yerinde İnceleme Sayıları				
Aylar	ANS	TENMAK NÜKEN TR- 2	İTÜ Triga Mark II	BGŞ'ler
Ocak	125	-	-	-
Şubat	111	-	-	-
Mart	123	-	-	-
Nisan	186	-	-	-
Mayıs	237	-	-	-
Haziran	269	4	4	-
Temmuz	330	-	-	-
Ağustos	357	-	-	-
Eylül	348	-	-	-
Ekim	321	-	-	-
Kasım	398	-	-	15
Aralık	449	-	-	-
Toplam	3.254	4	4	15

2.3.1.4. Radyasyon güvenliği denetimleri

Denetim ve yerinde inceleme faaliyetleri kapsamında çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin iyonlaştırıcı radyasyonun olası zararlı etkilerinden korunduğunu teyit etmek amacıyla; yetkilendirme öncesi radyasyon kaynaklarının bulunduğu ve kullanıldığı yerlerdeki koşulların yetkilendirilmeye uygunluğunun tespiti için yerinde inceleme, yetkilendirme sonrasında ise dereceli yaklaşım ilkesi uyarınca belirlenen denetim sıklıkları esas alınarak yetki koşullarının sürekliliğinin sağlandığının teyidinde yönelik radyasyon güvenliği denetimleri yapılmaktadır. Bu kapsamda, 2024 yılında ülke genelinde 739 adet kuruluş denetlenmiş ve 7.377 radyasyon kaynağına yönelik yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, radyasyondan korunmaya yönelik hizmet veren sabit radyasyon ölçüm sisteminin kurulu olduğu metal hurda ithal edecek veya hurda elleçleyecek 162 kuruluş bünyesinde ve 2 uluslararası gözetim şirketinde de yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Kurum tarafından 2024 yılında radyasyon tesislerine, radyasyon uygulamalarına ve radyasyondan korunmaya yönelik faaliyetlere ilişkin yürütülen denetim ve yerinde inceleme faaliyetlerine yönelik detaylar sırasıyla aşağıda gösterilmektedir.

2.3.1.5. BGŞ'lere gerçekleştirilen denetimler

Kurum tarafından üçüncü taraf gözetimi için yetkilendirilmiş olan toplam altı kuruluş ANS projesi kapsamında yapı, sistem ve bileşenlerin saha içi ve dışındaki imalat, inşaat, montaj ve işletmeye alma süreçlerinde BGŞ olarak hizmet vermektedir. Bu şirketlere 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilen denetimlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

BGŞ Denetimlerine İlişkin İstatistikler			
Süreç	Denetim Tarihi	Denetim Yeri	Denetim Görevlisi Sayısı \ Adam.Gün
İnşaat Süreci Denetimleri	03-06.06.2024 12-15.11.2024	ANS Sahası Fransa	5\20 adam.gün
	11.03.2024 08.05.2024 20-22.08.2024 01-03.11.2024	Ankara ANS Sahası	13\27 adam.gün
	14-16.05.2024	ANS Sahası	3\9 adam.gün
	17-18.10.2024	ANS Sahası	3\6 adam.gün
İmalat Denetimleri	02-05.07.2024	Rusya Federasyonu	2\8 adam.gün
İşletme Denetimleri	18-20.12.2024	Rusya Federasyonu	2\6 adam.gün
	18.11.2024 21.11.2024 26.11.2024	Ankara ANS Sahası	3\9 adam.gün

2.3.2. Emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin denetimler

Nükleer tesisler ve nükleer maddeler ile ilgili düzenleyici kontrole tabi faaliyetlerin yürütülmesi sırasında alınması gereken emniyet önlemleri kapsamında ilgili mevzuat hükümleri uyarınca emniyet denetimleri gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte ülkemizin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar çerçevesinde nükleer silahların yayılmasının önlenmesi amacıyla yürütülen faaliyetler kapsamında ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda nükleer güvence alanında denetim faaliyetleri yürütülmektedir.

Emniyet ve nükleer güvence denetimleri yıllık denetim programına göre gerçekleştirilmekte olup 2023-2024 yıllarına ait gerçekleştirme verileri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

	Programlı denetim sayısı		Gerçekleşen programlı denetim sayısı		Gerçekleşme yüzdesi (%)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Emniyet Denetimleri	7	10	7	8	100	80
Nükleer Güvence Denetimleri	14	16	14	14	100	87,5

2.3.2.1. Emniyet denetimleri

Emniyet denetimleri 11.06.2024 tarihli ve 32573 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Tesislerin ve Nükleer Maddelerin Emniyetine İlişkin Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilmektedir. 2024 yılına ilişkin denetim programı ile 10 adet emniyet denetiminin gerçekleştirilmesi planlanmış olup yıl içerisinde; nükleer tesis düzeyinde ANS’ye, TENMAK NÜKEN TR-2 Araştırma Reaktörüne ve İTÜ Triga Mark II Araştırma Reaktörüne yönelik olarak toplam 8 adet denetim gerçekleştirilmiştir.

2.3.2.2. Nükleer güvence denetimleri

Nükleer güvence denetimleri 19.11.2022 tarihli ve 32018 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nükleer Güvence Yönetmeliği kapsamında gerçekleştirilmektedir. 2024 yılına ilişkin Denetim Programı ile 16 adet nükleer güvence denetiminin gerçekleştirilmesi planlanmış olup yıl içerisinde tesis ve tesis dışı yerlere 14 adet denetim gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte UAEA tarafından Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı arasında Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Andlaşmasına İlişkin Olarak Güvenlik Denetimi Uygulamasına Dair Anlaşma uyarınca belirlenen esaslara göre tesis ya da tesis dışı yerlere 6 adet nükleer güvence denetimi gerçekleştirmiştir. Ayrıca UAEA denetçileri tarafından Ek Protokol hükümleri uyarınca 1 adet ek erişim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Söz konusu UAEA denetimleri ve ek erişim faaliyetlerine Kurum personeli tarafından eşlik edilmiştir.

2.4. Yaptırım Faaliyetleri

Kurumun yaptırım faaliyetlerinin amacı; yetkilendirilen kişilerin yetkilendirme sürecinin tüm aşamalarında güvenlik ve emniyetle ilgili gereklere uyduğuna, sorumluluğunda bulunan tesisin yaşam döngüsünün tüm aşamalarında veya faaliyetin süresi boyunca bu gerekler ile yetki koşullarını karşıladığına ve kendisinin belirlediği yahut tespit edilerek kendisine bildirilen uygunsuzlukları derhal düzelttiğine dair bir güvence sağlanmasıdır. Bunun yanı sıra yaptırım faaliyetleri, Kurum tarafından yetkilendirme yapılmaksızın bir faaliyetin yürütülmesinin engellenmesi için de güvence sağlamaktadır.

Nükleer enerji ve radyasyona ilişkin faaliyetlerle ilgili idari yaptırımlar 7381 sayılı Kanun'un sekizinci bölümünde düzenlenmiştir. Ayrıca Kurumun uygulayacağı idari yaptırımları ve bunların uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Nükleer Düzenleme Kurumu İdari Yaptırımlar Yönetmeliği 24.01.2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. 7381 sayılı Kanun çerçevesinde idari yaptırımlar konusunda karar verme yetkisi münhasıran Kurula tanınan yetkiler arasındadır. Bu Kanun ve adı geçen Yönetmelik uyarınca idari yaptırımlar;

- idari para cezası
- yetkinin kısıtlanması
- yetkinin askıya alınması
- yetkinin iptali,

şeklinde belirlenmiştir. Bu yaptırımların uygulaması birlikte veya ayrı ayrı olabilmektedir. İdari yaptırım uygulanan yetkilendirilen kişilerin güvenlik ve emniyet tedbirlerini alma yükümlülüğü devam etmektedir.

İdari yaptırımlar; Kurumun yürüttüğü yetkilendirme, değerlendirme, denetleme faaliyetleri sürecinde veya Kuruma yapılan bildirim, ihbar veya şikâyet üzerine yapılacak incelemelerde aykırılık oluştuğuna karar verilmesi sonucunda uygulanmaktadır. Aykırılık oluşturabilecek haller ise aşağıdaki gibidir:

- Yetkilendirme gerektiren faaliyetlerin yetkisiz yürütülmesi.
- Yetkilendirme yapılmasını etkileyecek yetki koşullarındaki değişikliklerin bildirilmemesi.
- Kuruma gerçeğe aykırı belge sunulması veya yanıltıcı bilgi verilmesi.
- Mevzuat veya yetki koşullarına, Kurum kararlarına ve talimatlarına aykırılık teşkil eden durumlar.
- 7381 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi uyarınca sigorta yaptırma veya teminat gösterme zorunluluğu ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmemesi.

Kurum tarafından yıl içerisinde gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde idari yaptırım uygulanmasını gerektirebilecek hususlar incelenmiş, gerekli süreçler yürütülerek güvenlik ve emniyet konusunda tedbirler alınması sağlanmıştır.

III. DİĞER FAALİYETLER

3.1. Radyasyon Acil Durumlarının Yönetimi, Ulusal Radyasyon İzleme ve Radyasyon Kontrolü Faaliyetleri

Radyasyon acil durumlarının saha içi yönetimi Kurumun düzenlediği faaliyet, konu ve alanlar içerisinde yer almaktadır. Kurum, radyasyon acil durumlarının saha içi yönetiminin düzenlenmesi kapsamında ilgili mevzuatı hazırlamakta ve saha içi radyasyon acil durumu planlarını ilgili yetkilendirme süreçlerinde değerlendirmektedir.

95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 5'inci maddesinde Kurumun görev ve yetkileri arasında;

- İlgili ulusal veya uluslararası kuruluşları olağandışı olaylar hakkında bilgilendirmek,
- Ulusal radyasyon izleme faaliyetini yürütmek veya yürütülmesini temin etmek,
- Düzenleyici kontrol altında olmayan faaliyetler sonucu meydana gelebilecek radyasyon acil durumlarının yönetiminde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak,

sayılmaktadır.

Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde Kurum tarafından radyasyon acil durumlarının yönetimi, ulusal radyasyon izleme faaliyeti ve radyasyon kontrolüne ilişkin olarak yürütülen faaliyetler aşağıdaki başlıklarda belirtilmektedir.

3.1.1. Radyasyon acil durumlarının yönetimine ilişkin faaliyetler

95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6'ncı maddesi uyarınca radyasyon acil durumlarının saha içi yönetimine ilişkin hususlar Kurum tarafından, saha dışı yönetimine ilişkin hususlar ise Kurumun uygun görüşü alınarak AFAD tarafından düzenlenmektedir. Ayrıca, radyasyon acil durumlarına ilişkin uluslararası anlaşma ve sözleşmelerden kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi kapsamında AFAD, TENMAK ve ilgili kurum ve kuruluşlar Kurum ile iş birliği içerisinde hareket etmektedir. Bu kapsamda gerekli kayıtlar tutulmakta ve bildirimler yapılmaktadır. Bu kapsamda Acil Durum Hattı (444 63 56) ve Kuruma ait cep telefonu üzerinden gelen başvurular 7 gün 24 saat esasına uygun bir şekilde yanıtlanmakta ve gerekli teknik bilgilendirmeler yapılmaktadır. Kolluk kuvvetleri tarafından şüpheli maddeler ile ilgili başvurularda bilgi talepleri karşılanmakta ve analiz sonuçlarının değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde yürütülen faaliyetler aşağıdaki gibidir:

- AFAD koordinasyonunda Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı'nın güncellenmesine ilişkin çalışmalara başlanmıştır.
- Radyasyon acil durumlarının yönetimi kapsamında kullanılmak üzere araç tahsisine ilişkin gerekli çalışmalar yapılmıştır.
- 9 adet radyasyon acil durumu bildirimi alınmıştır. Söz konusu acil durumlar kapsamında müdahaleler gerçekleştirilmiş olup, gerekli durumlarda olay yerine gidip yerinde radyasyon ölçümü faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

- Radyasyon acil durumlarına müdahale kapsamında kullanılmak üzere radyasyon ölçüm cihazları ve ekipmanların satın alım faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Kurum bünyesinde bulunan kalibrasyon geçerlilik tarihi dolmuş olan cihazların kalibrasyonları yaptırılmıştır.
- Kurumun radyasyon acil durumlarında, yerinde inceleme ve denetim faaliyetlerinde kullanılması amacıyla mevcut cihaz parkının güncellenmesi, kapasite ve kabiliyetlerin artırılması için radyasyon ölçüm cihazlarının, kişisel koruyucu ekipmanının ve ilgili sistemlerin satın alım faaliyetlerine ilişkin işlemler yürütülmüştür. Bu kapsamda, Kurum cihaz parkına yeni radyasyon ölçüm cihazları, kişisel koruyucu ekipmanlar ve radyasyon ölçüm sistemleri eklenmiştir.
- Ukrayna-Rusya çatışması hakkında UAEA tarafından Acil Durum Bildirimi ve Raporlaması Platformu'nda yayınlanan 64 adet basın duyurusu ve 48 adet olay bildirim formu takip edilerek söz konusu bilgiler ilgili diğer kurumlara sunulmuştur.
- ETKB ile 26.01.2024, 23.02.2024, 29.03.2024, 26.04.2024, 31.05.2024, 28.06.2024, 26.07.2024, 28.08.2024, 27.09.2024, 31.10.2024 ve 25.12.2024 tarihlerinde iletişim tatbikatları gerçekleştirilmiştir.
- 2024 yılında UAEA tarafından gerçekleştirilen 6 adet Convention Exercises (ConvEx) masabaşı tatbikatına katılım sağlanmıştır:
 - * 14.02.2024 tarihinde Conv-Ex-1a masabaşı tatbikatı,
 - * 24.04.2024 tarihinde Conv-Ex-2a masabaşı tatbikatı,
 - * 05.08.2024 ve 06.08.2024 tarihlerinde Conv-Ex-1b masabaşı tatbikatı,
 - * 04.09.2024 tarihinde Conv-Ex-2b masabaşı tatbikatı,
 - * 11.10.2024 tarihinde Conv-Ex-2c masabaşı tatbikatı,
 - * 20.11.2024 tarihinde Conv-Ex-2d masabaşı tatbikatı.
- 27.02.2024 tarihinde ANAŞ ile ETKB arasındaki iletişim tatbikatı gerçekleştirilmiştir.
- 28.05.2024 tarihinde Ukrayna ile yapılan Erken Bildirim Sözleşmesi kapsamında Ukrayna Devlet Nükleer Düzenleme Müfettişliği ile 1 adet iletişim tatbikatı gerçekleştirilmiştir.
- 27.06.2024 tarihinde ANAŞ ve Dünya Nükleer Operatörler Birliği ile masa başı sınırlı tatbikatı gerçekleştirilmiştir.
- 2024 yılında AFAD ve ETKB ile Türkiye Afet Müdahale Planı Bölgesel Tatbikatlar Serisi kapsamında katılım sağlanan tatbikatların tarihleri ve yerleri aşağıdaki gibidir:
 - * 12.09.2024 tarihli Mersin Tatbikatı
 - * 24.10.2024 tarihli Aydın Tatbikatı
 - * 12.11.2024 tarihli Bolu Tatbikatı
 - * 20.12.2024 tarihli Tokat Tatbikatı
- 28.11.2024 tarihinde AFAD tarafından ANS sahasında düzenlenen kısmi ölçekli tatbikata Kurum personeli tarafından katılım sağlanmıştır.
- Kurum ile iletişim kuran kolluk kuvvetleri, gümrük muhafaza müdürlükleri ile diğer kurum ve kuruluşların personeline 108 adet teknik görüş verilmiştir.
- ANS sahasına getirilen ikinci taze yakıtın deniz yolu ile taşınması kapsamında Kuruma sunulan acil durum planları değerlendirilmiştir.
- Yetkilendirilmek üzere Kuruma başvuran 10 adet radyasyon tesisinin radyasyondan korunma programı kapsamındaki acil durum planları değerlendirilmiştir.

3.1.2. Ulusal radyasyon izleme faaliyeti ve radyasyon kontrolüne ilişkin faaliyetler

Kurumumuz ulusal radyasyon izleme faaliyetleri kapsamında RADİSA'nın işletilmesine, bakım onarımına, taşınmasına ve yeni kurulumun sağlanmasına, geliştirilmesine ve verilerin ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara iletilmesine; Iğdır ilinde çevresel radyolojik izleme programının yürütülmesine ve sonlandırılmasına; Mersin ilinde ANS için düzenleyici kontrolün sağlanması amacıyla çevresel radyolojik izleme programına ilişkin çalışmaların başlatılmasına dair faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

RADİSA, ulusal radyasyon izleme faaliyeti kapsamında Kurum tarafından işletilmekte ve izlenmektedir. 2024 yılında ulusal radyasyon izleme faaliyeti kapsamında yürütülen faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

- Ülkemiz genelinde sürekli olarak havadaki gama radyasyon doz hızı ölçümü gerçekleştiren 238 istasyona haiz RADİSA'nın sorunsuz işletilebilmesi amacıyla 2024 yılı içerisinde 81 istasyonda bakım, onarım, değişim ve taşıma faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.
- ANS çevresinde radyasyon doz hızının ölçülmesi amacıyla 5 adet RADİSA istasyonu kurulmuştur. ANS sahasının içinde yer alacak RADİSA istasyonlarının kurulacağı yerlerin tespitine ilişkin olarak sahada yer değerlendirme çalışmaları yapılmıştır.

Yurda giriş noktalarındaki radyasyon kontrollerine ilişkin hususlar, Kurumun uygun görüşü alınarak Ticaret Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir. Kurum, radyasyon kontrollerinde tespit edilen radyoaktif maddelere ilişkin teknik değerlendirme desteği sağlamaktadır. Ayrıca ülkemizin farklı il ve ilçelerinde bulunan toplam 46 çay gömü alanında çevresel radyolojik izleme faaliyetlerinin TENMAK'tan alınan hizmet kapsamında yürütülmesi sağlanmıştır.

3.2. Kişisel İzleme Faaliyetleri

Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerde çalışan personel adına tahsis edilmiş dozimetrelerde ilgili mevzuatta belirlenmiş inceleme düzeyi üzerindeki doz değerinin tespit edilmesi hâlinde radyasyon uygulamalarının yapıldığı söz konusu kuruluşun Kurum tarafından denetlenmesi büyük önem taşımaktadır.

İnceleme düzeyi üzerinde doz değeri tespit edilmiş olan kişisel dozimetrelerde, bu dozlara hangi koşulların (gerçek çalışma koşulları/dozimetrenin hatalı kullanımı/dozimetrenin kasıtlı ışınlanması vb.) sebep olduğunun belirlenmesine yönelik olarak Kurum tarafından yetkilendirilmiş dozimetri servisleri tarafından hizmet verdikleri kuruluşlara, radyasyondan korunma sorumlusu mesuliyetinde dozimetre kullanıcısı tarafından doldurulması gereken "İnceleme Düzeyi Araştırma Formu" gönderilmekte ve bu formda beyan edilen bilgiler doğrultusunda MDKS'ye aktarılmış olan veriler Kurum tarafından değerlendirilmektedir.

Yapılan değerlendirme sonucunda gerekmesi hâlinde dozimetri hizmeti alan kuruluşlar Kurum tarafından denetlenmekte ve kuruluşlar olası bir doz aşımı durumunda uyarılmaktadır.

Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde,

- MDKS’de 77.879 kişiye ait 409.046 adet kişisel doz verisi takip edilmiş, gerekli inceleme ve değerlendirmeler yapılmıştır. Söz konusu çalışanların çalışma koşullarının incelenmesini sağlamak üzere yaklaşık 88 kuruluşun denetim programına alınması sağlanmıştır. Bu kapsamda yapılan inceleme ve değerlendirmeler sonucu kuruluşlara 222 adet uyarı yazısı gönderilmiştir.
- Mahkemelere, il müdürlüklerine ve ilgili kurumlara iyonlaştırıcı radyasyonla çalışan personele tahsis edilmiş dozimetrelere ilişkin MDKS verilerini içeren 56 yazı gönderilmiştir.

3.3. RKKS’ye İlişkin Faaliyetler

Ülkelerin, sınırları dâhilindeki tüm radyasyon kaynaklarını kontrol altında tutabilmek için ulusal altyapılarının mevcut olması gerekmektedir. Bu kapsamda radyasyon kaynaklarının kontrol altında tutulabilmesi ve takibinin yapılabilmesi için düzenleyici kurumlar ülkelerinde mevcut olan tüm radyasyon kaynaklarını uygun şekilde kayıt altında tutmalıdır. Ayrıca düzenleyici kurumların ülkedeki tüm radyasyon kaynaklarının coğrafik dağılımıyla ilgili kapsamlı bir kayıt sisteminin olması ve bunun sürekli güncel tutulması gerekmektedir. Bu çerçevede Kurum tarafından tıbbi, endüstriyel, güvenlik, araştırma ve eğitim gibi amaçlarla kullanılan bütün radyasyon kaynaklarına ilişkin verilerin temin edilmesi, veri güvenliğinin sağlanması ve radyasyon kaynağı takibinin yapılması amaçlarına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizde bulunan radyasyon kaynakları (X-ışını cihazları, kapalı ve açık radyoaktif kaynaklar ile kapalı radyoaktif kaynak içeren cihazlar) ve bu kaynakların kullanımları ile ilgili olarak yapılan yetkilendirme ve denetim faaliyetlerine yönelik verileri kamuoyuna sunmak üzere Kurum tarafından her yıl “Türkiye’de Radyasyon Kaynakları” kitapçığı yayımlanmaktadır. Bu kitapçık ile sunulan veriler sayesinde Kurumun sürdürdüğü düzenleyici kontrol faaliyetlerinin kapsam ve miktar olarak gösterilmesi, ülkemizde radyasyondan korunma, radyasyon uygulamaları ve bu uygulamalarla ilgili gelişmelerin incelenmesi gibi konularda çalışmalar yapacak kişi ve kuruluşlara bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

2024 yılında “Türkiye’de Radyasyon Kaynakları-2023” kitapçığı hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Kitapçıkta RKKS’de yer alan radyasyon kaynaklarının 2023 yılı sonu itibarıyla sayıları ve ülke genelindeki dağılımları ile 2023 yılında gerçekleştirilen yetkilendirme ve denetim faaliyetlerine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Ülkemizde halen;

- Radyoloji, diş hekimliği, radyoterapi, nükleer tıp vb. olmak üzere tıbbi radyasyon uygulamaları,
 - Endüstriyel radyografi, proses kontrol ve ölçüm, analiz, kuyu logu vb. olmak üzere endüstriyel radyasyon uygulamaları,
 - Paket/bagaj kontrol, araç tarama, patlayıcı/kaçak madde tespit vb. güvenlik amaçlı radyasyon uygulamaları,
 - Araştırma, geliştirme ve eğitim amaçlı radyasyon uygulamaları,
- kapsamında yaklaşık olarak 64.000 radyasyon kaynağı bulunmaktadır.

2024 yılında mevcut radyasyon kaynakları kayıt sisteminde iyileştirmeler yapılmış, e-Devlet üzerinden lisans, izin ve onaya ilişkin olarak gerçekleştirilen başvurularla ilgili 17 adet hizmet başvuru sayfasında güncelleme ve geliştirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Yeni radyasyon kaynakları kayıt sisteminin tasarlanması, tüm bilgilerin eklenmesi, veri transferinin yapılması, ilgili tüm sistemlerin entegre edilmesi ve sistemin test edilmesi çalışmaları tamamlanmıştır.

Radyoaktif kaynak içeren radyasyon uygulamaları kapsamında radyoaktif kaynak takibine ilişkin çalışmalar yürütülmüş ve RKKS'de radyasyon kaynaklarına ilişkin kayıt taramaları yapılarak son durumu hakkında Kuruma bildirimde bulunulmayan ve/veya lisansı geçersiz olan radyasyon kaynakları üzerinde düzenleyici kontrolün sağlanması amacıyla gerekli faaliyetler yürütülmüştür.

Kurumun ulusal radyasyon kaynakları kayıt sistemine göre, ülkemiz genelinde radyoaktif kaynaklar ile radyasyon üreten veya yayan cihazlar (X-ışını cihazları, kapalı ve açık radyoaktif kaynaklar ile kapalı radyoaktif kaynak içeren cihazlar) olmak üzere çeşitli radyasyon kaynakları bulunmaktadır. Bu kaynaklar 2024 yılı sonu itibarıyla 19.829 adet tıbbi radyoloji cihazı ve 25.492 adet diş hekimliğinde kullanılan radyoloji cihazı ile radyoterapide kullanılan 492 adet cihaz şeklindedir. Ayrıca açık radyoaktif kaynakların kullanıldığı nükleer tıp uygulamalarında 591 adet cihaz ve yataklı tedavi uygulanan toplam 97 ünite, radyofarmasötik üretimi yapan 11 adet radyoizotop üretim amaçlı hızlandırıcı tesisi, 9 adet radyofarmasötik, radyoizotop jeneratörü üretimi/hazırlama ve kalibrasyon kaynağı hazırlama tesisi, I-125 ile radyoimmünoassay çalışması yapan 25 adet laboratuvar, 54 adet kan ışınlama cihazı bulunmaktadır.

2024 yılı sonu itibarıyla toplam 766 adet endüstriyel radyografi/radyoskopi cihazı, 4.872 adet sabit nükleer ölçüm cihazı, 338 adet taşınabilir yoğunluk ve nem ölçüm cihazı ile kuyu tipi (sondaj) ölçümü uygulamalarında kullanılan 177 adet radyoaktif kaynak ve/veya radyoaktif kaynak içeren cihaz bulunmaktadır. Gıda, tıbbi malzemeler ve diğer ürünlerin radyasyon ile ışınlaması amacıyla çalışmakta olan 8 adet ışınlama tesisi mevcuttur. Ayrıca TLD/OSL dozimetrelerin ve çeşitli malzemelerin ışınlaması amacıyla kullanılan 29 adet ışınlama cihazı bulunmaktadır. Güvenlik amacıyla kullanılan paket/bagaj kontrol, patlayıcı/kaçak madde tespit ve araç/konteyner tarama olmak üzere toplam 7.697 adet cihaz bulunmaktadır. Araştırma ve eğitim uygulamalarında çeşitli laboratuvarlarda kullanılan 2.742 adet kapalı ve açık kaynak mevcuttur.

3.4. NMSK Sistemine İlişkin Faaliyetler

Kurum tarafından hâlihazırda kurulu olan NMSK sistemi kapsamında ülkemizdeki tüm nükleer maddelerin ve nükleer yakıt çevrimi için özel olarak tasarlanmış veya hazırlanmış ekipman ve malzemelerin envanter takibi yapılmakta olup envanterde meydana gelen değişikliklere ilişkin hazırlanan sayım raporları UAEA'ya düzenli olarak iletilmektedir. Bu kapsamda 2024 yılı içerisinde 41 adet sayım raporu UAEA'ya iletilmiştir. Ayrıca sayım raporlarında yer alan bilgiler Kurum ve UAEA tarafından gerçekleştirilen denetimler yoluyla teyit edilmektedir.

NMSK sistemi kapsamında; ülkemizin uluslararası yükümlülüklerinin eksiksiz bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla sisteme ilişkin düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesi çalışmaları yürütülmektedir. 2024 yılında nükleer güvence uygulamalarına yönelik farkındalığın artırılması amacıyla 6 adet nükleer güvence bilgilendirme semineri düzenlenmiştir.

3.5. İş Birliği ve Bilgilendirme Faaliyetleri

Kurumun iş birliği ve bilgilendirme faaliyetleri; 95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile tevdi edilen görevler doğrultusunda ve Kurumun 2021-2025 yılı Stratejik Planında yer alan “Uluslararası alanda kurumun bilinirliği ve güvenilirliği artırılacaktır” hedefi ile “Alanında; uluslararası seviyede saygın ve belirleyici bir kurum olmak” vizyonu çerçevesinde uluslararası kuruluşlarla ve ülkelerle ikili ve çok taraflı ilişkilerin güçlendirilerek Kurumun düzenleyici etkinliğinin ve saygınlığının artırılmasına katkı sağlayacak şekilde yürütülmektedir. Bu bağlamda Kurum, UAEA ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü/ Nükleer Enerji Ajansı (OECD/NEA) başta olmak üzere nükleer alanda faaliyet gösteren uluslararası organizasyonların çalışmalarında ve karar alma süreçlerinde aktif olarak görev almakta, diğer ülke nükleer düzenleyici kurumlarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına dayalı yakın iş birlikleri geliştirmekte ve nükleer düzenleme alanında ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar çerçevesinde belirlenen sorumluluklarını yerine getirmektedir.

3.5.1. Uluslararası kuruluşlarla ilişkiler

UAEA, OECD/NEA ve Avrupa Birliği'nin konuya ilişkin misyonları ve teknik iş birliği projeleri vasıtasıyla, dünyadaki düzenleyici yapıya ilişkin gelişmeler yakından takip edilmekte, bu kuruluşların nükleer güvenlik ve radyasyon güvenliği çalışma gruplarında uzmanlar aktif bir şekilde yer almaktadır. Diğer taraftan, söz konusu kuruluşlarla iş birliği içerisinde ülkemizde uluslararası toplantılar düzenlenerek ülkemizin nükleer düzenleme alanındaki saygınlığına ve belirleyiciliğine katkı sağlanmaktadır.

3.5.1.1. UAEA ile ilişkiler

UAEA 68. Genel Konferansı

UAEA 68. Genel Konferansı ülkemiz heyetinin de katılımıyla 16-20 Eylül 2024 tarihlerinde Viyana/Avusturya'da gerçekleştirilmiştir. UAEA'ya üye birçok ülkenin katılım sağladığı Genel Konferans kapsamında nükleer enerjinin güvenli kullanımına ilişkin kararlar alınmıştır. UAEA 68. Genel Konferansı'na Türk Delegasyonunu temsilen ETKB, Kurum, TENMAK, NÜTED ve TÜNAŞ yetkilileri ile Daimî Temsilciliğimiz mensuplarından oluşan bir heyet katılım sağlamıştır. Genel Konferans boyunca; Rusya Federasyonu, Macaristan, Mısır, Belçika temsilcilerinin yanı sıra Avrupa Komisyonu/ Nükleer Güvenlik İşbirliği Aracı (INSC) Projesi konsorsiyum temsilcisi, Avrupa Komisyonu Nükleer Konuların Koordinasyonundan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, UAEA Nükleer Altyapı Geliştirme Bölümü Başkanı, UAEA Nükleer Güvence Bölümü Başkanı ve MDEP yetkilileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Genel Konferans kapsamında düzenlenen Düzenleyici İş Birliği Forumu'nda Kurum tarafından "IAEA Generic RoadMap to develop the Infrastructure for Nuclear Safety of the First Nuclear Reactor" başlıklı bölümde "Contribution and Utilization of Generic RoadMap" konulu bir sunum yapılmıştır.

UAEA Misyonları

UAEA, üye ülkelere akran değerlendirmesi ve tavsiye niteliğini taşıyan çeşitli hizmetler vermekte olup bu kapsamda uluslararası uzmanlar tarafından ulusal uygulamaların UAEA standartları ile uyumluluğu gözden geçirilmekte ve ülkelere tavsiyelerde bulunmaktadır. Bu hizmetler UAEA'nın uzmanlık alanına giren güvenlik, emniyet ve nükleer güvence gibi alanları kapsamaktadır.

Ülkemiz bugüne kadar Integrated Nuclear Infrastructure Review, Site and External Events Design Review Service, International Physical Protection Advisory Service, Integrated Regulatory Review Service (IRRS) ve IAEA Safeguards and SSAC Advisory Service (ISSAS) misyonlarını almış olup Emergency Preparedness Review misyonunun hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca ülkemiz Kurum uzmanları aracılığı ile diğer ülkelerde gerçekleştirilen çeşitli misyonlara uzman seviyesinde katılım sağlayarak UAEA'ya destek vermektedir.

• IRRS

Bir ülkenin nükleer, radyasyon, radyoaktif atık ve taşıma güvenliği konularındaki düzenleyici altyapısının UAEA güvenlik standartlarına uygunluk açısından yabancı uzmanlar tarafından gözden geçirilmesini içeren IRRS misyonu, Kurum tarafından 2022 yılında alınmış olup misyon sonunda hazırlanan sonuç raporunda Kuruma yönelik 28 tavsiye ve 12 öneride bulunulmuştur. Söz konusu tavsiye ve öneriler doğrultusunda 2023 yılında ilgili hizmet birimlerinin katılımıyla hazırlanan eylem planı doğrultusunda 2024 yılında çalışmalara devam edilmiştir.

• ISSAS

ISSAS misyonu, UAEA tarafından ülkelerin talepleri üzerine bir NMSK sistemi kurmak veya mevcut NMSK sistemlerini sürdürme konusunda yardımcı olmak üzere ilgili ülkenin nükleer güvence altyapısının ve NMSK sisteminin “Guidelines for States Implementing Comprehensive Safeguards Agreements and Additional Protocols” dokümanında yer alan tavsiyelere ve ülkenin UAEA ile olan güvence denetimi anlaşması ve ek protokollerinde yer alan yükümlülüklerle göre incelenmesini sağlamaktadır.

Bu doğrultuda ISSAS misyonu, 6 UAEA uzmanının katılımıyla 2023 yılında Kurumun hizmet binasında gerçekleştirilmiş olup bu misyonda; ülkemizin ulusal nükleer güvence uygulamaları, nükleer güvenceye ilişkin yasal ve düzenleyici çerçevesi, nükleer güvence uygulamalarına yönelik sistemleri ve uygulamaları ilgili uluslararası anlaşmalara ve UAEA’nın kılavuz dokümanlarına göre karşılaştırılarak mevcut durum gözden geçirilmiştir. Misyon sonucunda UAEA tarafından 2024 yılında hazırlanan raporda 12 tavsiye ve 16 öneriye yer verilmiştir. ISSAS misyonu raporunda yer alan öneri ve tavsiyeler çerçevesinde 2024 yılı içerisinde eylem planı hazırlanarak uygulanmaya başlanmıştır.

Entegre Nükleer Emniyet Sürdürülebilirlik Planı

UAEA desteğiyle ve ETKB koordinasyonunda ülkemiz tarafından hazırlanmakta olan Entegre Nükleer Emniyet Sürdürülebilirlik Planı çalışmalarına Kurum tarafından katılım sağlanarak planın ilgili fonksiyon alanlarına yönelik katkı sağlanmıştır. Amacı ülkelerin emniyet çerçevesinde öz değerlendirmelerini yapabilmesini sağlamak olan planın hazırlanmasında görev alacak paydaş kurum ve kuruluşların temsilcileri ve UAEA yetkililerinin katılımıyla 14-15 Şubat 2024 tarihlerinde ETKB yerleşkesinde gerçekleştirilen ve planın 6 fonksiyon alanına yönelik görüşmelerin yapıldığı toplantılara, Kurum personeli katılım sağlayarak ilgili fonksiyon alanlarına yönelik sunumlar gerçekleştirmiş yine yıl boyu devam eden koordinasyon toplantılarına iştirak edilerek plana katkıda bulunulmuştur.

“Interregional Meeting on Safety and Security of Disused Sealed Radioactive Sources During Predisposal Management” Adlı Bölgelerarası Toplantı

“Interregional Meeting on Safety and Security of Disused Sealed Radioactive Sources During Predisposal Management” adlı bölgelerarası toplantı, UAEA ile Kurumun ev sahipliğinde 4-8 Mart 2024 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir.

Üye ülkelerdeki kullanım dışı kalmış kapalı radyoaktif kaynaklar da dâhil olmak üzere kapalı radyoaktif kaynakların güvenli, emniyetli ve sürdürülebilir olarak beşikten mezara yönetimini güçlendirmek amacıyla “Sustaining Cradle-to-Grave Control of Radioactive Sources - Phase III” adlı bölgelerarası proje kapsamında gerçekleştirilen ve UAEA üyesi 40 ülkenin nükleer düzenleyici kurumlarından ve tesis işleticilerinden 60’a yakın yönetici ve uzmanın katılım sağladığı toplantılarda radyoaktif kaynakların beşikten mezara yönetimi, kapalı radyoaktif kaynakların ve kullanım dışı kalmış kapalı radyoaktif kaynakların güvenlik ve emniyeti, bertaraf öncesi güvenli ve emniyetli yönetimi, radyoaktif kaynakların güvenlik ve emniyetine ilişkin gerekler ve tavsiyeler, güvenliğe ve emniyete ilişkin liderlik ve yönetim hususları, güvenlik ve emniyet kültürü, güvenlik ve emniyet arayüzü hususları çerçevesinde eğitimler, bilgi alışverişleri, ulusal deneyimlerin paylaşımı odaklı çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası Nükleer Emniyet Konferansı

Emniyet alanında dünyanın en geniş katılımlı konferansı olan ve 4 yılda bir UAEA tarafından düzenlenen Uluslararası Nükleer Emniyet Konferansı'nın dördüncü toplantısı 20-24 Mayıs 2024 tarihlerinde Viyana'da gerçekleştirilmiş olup toplantıya Kurum tarafından katılım sağlanmıştır. "Bakanlar Bölümü" ile "Bilimsel ve Teknik Bölüm" olmak üzere iki ana kısımdan oluşan toplantıya 130 ülke ve birçok uluslararası kuruluşun 2.000 civarında katılımcı iştirak etmiştir. Konferansta "Bilimsel ve Teknik Oturumlar" kapsamında Kurum tarafından "Nükleer Emniyet Rejiminin Geliştirilmesi Türkiye Tecrübesi" başlıklı bir sunum gerçekleştirilmiş, ayrıca "Nükleer Emniyetin Desteklenmesi ve Geliştirilmesinde Endüstrinin Rolü" başlıklı oturuma Kurum personeli tarafından başkanlık edilmiştir.

Emniyet Kapsamında Siber Güvenliğe Yönelik Uzman Misyonu

Kurum ile UAEA iş birliğinde emniyet kapsamında siber güvenliğe yönelik düzenleyici kontrol altyapısını geliştirmek ve bu alandaki yetkinliği artırmak amacıyla "Strengthening NDK's Institutional Competencies in the Areas of Developing and Strengthening Regulatory Infrastructure and Competence within the Field of Computer Security for Nuclear Security" başlıklı bir uzman misyonu 16-20 Eylül 2024 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiştir. Söz konusu etkinliğe UAEA, Amerika Birleşik Devletleri Lawrence Livermore Ulusal Laboratuvarı, Slovenya Nükleer Güvenlik İdaresi ve Romanya Nükleer Faaliyet Kontrolü Ulusal Komisyonu'nda görevli uzmanlar ile Kurum personeli tarafından katılım sağlanmıştır. Etkinlikte emniyet kapsamında siber güvenliğe ilişkin taslak mevzuat ve diğer düzenleyici dokümanlar incelenmiş olup siber güvenlik mevzuat altyapısının geliştirilmesine yönelik bilgi ve tecrübe paylaşımları yapılmıştır.

UAEA Genel Direktör Yardımcısının Ziyareti

UAEA'nın Teknik İş Birliğinden Sorumlu Genel Direktör Yardımcısı, 3-4 Ekim 2024 tarihlerinde ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret kapsamında ANS sahası ile TENMAK Sarayköy tesisleri ziyaret edilmiş, ülkemiz ile UAEA arasında devam eden teknik iş birliği projeleri hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuştur.

Entegre Çalışma Planı Toplantısı

Türkiye'nin nükleer enerji altyapısında ihtiyaç duyduğu teknik destek ve kapasite geliştirme çalışmalarını, öncelikli alanlarda etkin bir şekilde sağlamayı hedefleyen Entegre Çalışma Planı Toplantısı'nın 5'incisi 21-23 Ekim 2024 tarihlerinde ülkemiz ve UAEA temsilcilerinin katılımıyla Viyana'da düzenlenmiştir. UAEA'nın "19 Milestones" yaklaşımına dayanarak hazırlanan çalışma planının ele alındığı toplantıya Türkiye'yi temsilen ETKB, Kurum, TENMAK, TÜNAŞ ve ANAŞ yetkilileri katılım sağlamıştır. Bahse konu toplantıda, üye ülkenin nükleer altyapısındaki eksikliklerin ve gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde önemli rol oynayan Teknik İş Birliği Programı kapsamında talep edilen projeler ile UAEA inceleme hizmetleri gözden geçirilmiştir.

Nükleer Uyumlaştırma ve Standardizasyon Girişimi 3. Genel Kurul Toplantısı

KMR'lerin tasarımlarına ilişkin düzenleyici ve endüstriyel yaklaşımların uyumlaştırılmasını ve standartlaştırılmasını amaçlayan ve 21 Ekim 2024 tarihinde Viyana'da UAEA ev sahipliğinde gerçekleştirilen Nükleer Uyumlaştırma ve Standardizasyon Girişimi 3. Genel Kurul Toplantısı'na Kurum tarafından katılım sağlanmıştır. Toplantıda, Nükleer Uyumlaştırma ve Standardizasyon Girişimi çatısı altında faaliyet gösteren tüm çalışma gruplarının Faz-1 kapsamında yürüttüğü çalışmalar detaylı bir şekilde aktarılmış ve Faz-2'ye dair öneriler sunulurken katılımcı ülkelerin görüşleri alınmıştır. Yapılan müzakereler sonucunda, Faz-2 için sunulan öneriler kabul edilmiş ve böylece Faz-1 başarıyla tamamlanarak resmi olarak Faz 2'ye geçiş sağlanmıştır.

KMR'ler ve Uygulamalarına İlişkin Uluslararası Konferans

KMR'ler ve uygulamalarına ilişkin olarak, UAEA ev sahipliğinde, 21-25 Ekim 2024 tarihlerinde Viyana'da düzenlenen Uluslararası Konferansa, Kurumumuz tarafından katılım sağlanmıştır. KMR ekosisteminin önemli aktörleri ile yeni nükleer teknolojilerin uygulanmasına dair fırsat ve zorlukların tartışıldığı ve KMR'lerin teknik güvenlik analizleri, tedarik zinciri yönetimi ve uluslararası düzenleyici çerçeveleri üzerine detaylı oturumların gerçekleştirildiği konferansta KMR'lerin küresel enerji dönüşümündeki rolü ve sürdürülebilir gelişim için uluslararası iş birliğinin önemi vurgulanmıştır.

UAEA Teknik İş Birliği (TUR) Projeleri

TUR projeleri, UAEA ile iş birliği içerisinde ve Türkiye'ye özgü olarak yürütülen uygulama odaklı projelerdir. Türkiye'nin kalkınma planları doğrultusunda nükleer uygulamaların hayata geçirilmesi, geliştirilmesi ve güçlendirilmesine katkı sağlamak amacıyla en az iki yıl süreyle yürütülmekte olan projeler ülkemiz tarafından finanse edilmektedir.

Bu kapsamda,

- 2022-2023 dönemini kapsayan “Strengthening the Nuclear Regulatory Authority's Regulatory Capabilities on Safety and Security (TUR9023)” başlıklı projede yer alan ve takvim sıkışıklığı nedeniyle 2024 yılına aktarılan 6 etkinlik, yılın ilk çeyreğinde gerçekleştirilerek proje tamamlanmıştır.
- 2024-2025 dönemini kapsayan ve nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyonla ilgili tesislerin, cihazların, malzemelerin ve faaliyetlerin düzenlenmesi, yetkilendirilmesi, denetlenmesi ve uygulanması alanında Kurumun düzenleyici yetkinliklerini geliştirilmesini amaçlayan “Enhancing the Sustainability of Safety Culture for the Nuclear Regulatory Authority (TUR9025)” başlıklı proje, UAEA'nın tarafından 2023 yılında onaylanmış ve uygulanmasına 2024 yılında başlanmıştır.
- 2026-2027 dönemi için ise “Improving Effectiveness of Regulatory Control Activities of Nuclear Regulatory Authority” adlı projenin hazırlık çalışmaları Kurumca tamamlanmış ve proje teklifi UAEA'ya iletilmiştir.

TUR9023 ve TUR9025 kapsamında düzenlenen etkinlikler, tarihleri ve ilgili etkinliklere ilişkin bilgileri içeren etkinlik tablosu aşağıda yer almaktadır.

TUR 9023 - Strengthening the Nuclear Regulatory Authority's Regulatory Capabilities on Safety and Security

Amacı: Kurumun radyasyon güvenliği ve nükleer güvenlik alanındaki düzenleyici kapasitesini geliştirmek.

Etkinlik Adı	Etkinliğin Tarihi	Etkinliğin Hedefi
Workshop on Safe Transport of Fissile Material	08-12 Ocak 2024	Bölünebilir malzemelerinin güvenli taşınmasına yönelik ulusal uygulamaların geliştirilmesi.
National Workshop on Safety Assessment	15-19 Ocak 2024	Nükleer tesislerin güvenlik değerlendirmesi konusundaki ulusal kapasitenin artırılması.
Training of Inspectors for Radiation Applications and Control of Facilities	22-26 Ocak 2024	Radyasyon uygulamaları ve tesis denetimleri için denetçilerin yetkinliğinin geliştirilmesi.
Expert Mission on Regulatory Review and Approval of NPP Commissioning Program Performing Regulatory Inspections during	16-24 Ocak 2024	Nükleer santral işletmeye alma programının düzenleyici kontrol kapsamında gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi ile denetimi konusunda destek sağlanması.
Expert Mission on Regulatory Review of Deterministic Safety Analysis for VVER 1200	12-16 Şubat 2024	VVER 1200 tasarımı için deterministik güvenlik analizlerinin düzenleyici incelemesine yönelik rehberlik sağlanması.
Expert Mission on Guidance on Accident Management Programmes	26 Şubat-1 Mart 2024	Nükleer santrallerde kaza yönetim programlarına ilişkin rehberlik sunulması.

TUR9025 - Enhancing the Sustainability of Safety Culture for the Nuclear Regulatory Authority

Amacı: Nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyonla ilgili tesis, cihaz, madde ve faaliyetlerin düzenlenmesi, yetkilendirilmesi, denetlenmesi ve uygulanması alanında düzenleyici kapasiteyi geliştirmek.

Etkinlik Adı	Etkinliğin Tarihi	Etkinliğin Hedefi
Workshop on regulatory control for radioactive material transport packages not requiring competent authority approval	4-8 Kasım 2024	Yetkili merci onayı gerektirmeyen radyoaktif malzeme taşıma paketleri için düzenleyici kontrol uygulamalarının geliştirilmesi.

3.5.1.2. OECD/NEA ile ilişkiler

MDEP Kapsamında LW-SMMR'lere İlişkin Uluslararası Çalıştay

MDEP kapsamında LW-SMMR'lere yönelik uluslararası çalıştay 10-11 Haziran 2024 tarihlerinde OECD/NEA iş birliğiyle ve Kurumun ev sahipliğinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. LW-SMMR tasarımlarını çevreleyen mevcut zorluklar ile düzenleyici beklentilerin ele alındığı çalıştaya 23 ülkeden düzenleyici kurumlar, tasarımcılar, nükleer endüstri temsilcileri olmak üzere 80 katılımcı iştirak etmiştir. Çalıştayda; malzeme seçimi, küçük, orta ve modüler reaktörlerin geri dönüşümünün geleceği, kodların doğrulanması ve onaylanması, yakıt güvenliği, araştırma ihtiyaçları, olasılıklı güvenlik değerlendirmesinin uygulanması ve derinlemesine savunma stratejileri konuları tartışılmıştır.

OECD Eş Güdüm Toplantısı

OECD ve OECD'nin alt kuruluşları ile ortak faaliyetlerde bulunan ülkemiz kurumlarının çalışmaları hakkında bilgilendirme yapmak ve kurumlar arası eş güdümü sağlamak amacıyla her yıl Dışişleri Bakanlığının organizasyonunda gerçekleştirilen OECD Eş Güdüm Toplantısı'na Kurum tarafından katılım sağlanmıştır.

3.5.1.3. Avrupa Birliği ile ilişkiler

INSC alışmaları

Avrupa Birliği üyesi ölkelerle karşılaştırılabilir etkin bir güvenlik költürü ile güvenlik standartları elde etmek ve Kurumun düzenleyici etkinliğini güçlendirmek amacıyla 2023 yılında başlatılan ve 7 ana konu ile 15 alt konudan oluşan 3 yıl süreli “Further Strengthening the Nuclear Safety and Radioprotection Regulator in Türkiye” başlıklı INSC Projesi kapsamında 2024 yılında nükleer güvenlik ve radyasyon güvenliği alanında Avrupa Birliği ölkelerindeki kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Projeye ve proje kapsamında yer alan konulara ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Further Strengthening the Nuclear Safety and Radioprotection Regulator in Türkiye	
Başlangıç Tarihi	02.11.2023
Proje Süresi	36 ay
Proje Bütçesi	3.580.000 Euro
Proje Kapsamındaki Toplam Etkinlik Sayısı	110
Proje Kapsamında Tamamlanan Etkinlik Sayısı	35
Proje Kapsamında Yürütölecek alışmalar	Toplantılar Eğitimler alıştaylar Uzman misyonları İşbaşı eğitimleri Bilimsel geziler
Konsorsiyum Lideri	ENCONET Consulting GmbH (Avusturya)
Konsorsiyum Üyeleri	Slovenian Nuclear Safety Administration (Slovenya) Nuclear Regulatory Authority of the Slovak Republic (Slovakya) Hungarian Atomic Energy Authority (Macaristan) Radiation and Nuclear Safety Authority of Finland International Ltd. (Finlandiya) National Radiation Protection Institute (ek Cumhuriyeti) TÜV NORD Ensys Hannover GmbH & co

Görev No	Görevin Adı	Alt Görev	Görevin Hedefi
Görev 1	Improved regulatory frameworks for decommissioning of research reactors and radiation facilities, and for near-surface radioactive waste disposal	Alt Görev 1.1: Decommissioning of research reactors and radiation facilities Alt Görev 1.2: Nearsurface radioactive waste disposal	Araştırma reaktörlerinin ve radyasyon tesislerinin işletmeden çıkarılması ve radyoaktif atıkların yakın yüzey bertarafı için düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesi
Görev 2	Improved framework for regulating Nuclear Power Plant safety	Alt Görev 2.1: Ageing management Alt Görev 2.2: Operating experience feedback Alt Görev 2.3: Personnel qualifications Alt Görev 2.4: Monitoring, evaluation and regulation of safety culture	Nükleer santral güvenliğine yönelik düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesi
Görev 3	Improved system of regulatory control for commissioning and early operation of a Nuclear Power Plant	Alt Görev 3.1: Regulatory control over first fuel loading and refueling outages Alt Görev 3.2: Regulatory framework for commissioning and its application Alt Görev 3.3: Regulatory framework for risk informed decision making Alt Görev 3.4: Instrumentation and control systems important to safety	Nükleer güç santralının işletmeye alınması ve işletilmesi için düzenleyici kontrol sisteminin iyileştirilmesi
Görev 4	Improved inspection and surveillance of Nuclear Power Plant and the transport of radioactive material	Alt Görev 4.1: Inspection and surveillance of Nuclear Power Plant Alt Görev 4.2: Inspection of the transport of radioactive material	Nükleer santralının ve radyoaktif maddelerin taşınmasının denetimi ve gözetiminin iyileştirilmesi
Görev 5	Improved assessment of safety analyses for the transport of radioactive material	-	Radyoaktif madde taşınmasında güvenlik analizlerinin değerlendirilmesinin iyileştirilmesi
Görev 6	Improved emergency preparedness and response	-	Acil durumlara hazırlık ve müdahalenin iyileştirilmesi
Görev 7	Improved regulatory ramework for radiation safety	-	Radyasyon güvenliğine ilişkin düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesi

Avrupa Nükleer Güvenlik Düzenleyicileri Grubu Stres Testleri

Avrupa Komisyonu tarafından Avrupa Nükleer Güvenlik Düzenleyicileri Grubu koordinasyonunda, nükleer santrallerde olası bir kaza senaryosunda alternatif uygulamaların ve tesiste ihtiyaç duyulan iyileştirmelerin belirlenmesine yönelik olarak başlatılan stres testi çalışmasına ülkemiz ANS için gönüllü olarak katılmayı taahhüt etmiştir.

Bu kapsamda hazırlanan “Stres Testleri Ulusal Raporu” birinci ve ikinci versiyonları Avrupa Komisyonu’na iletilmiş olup stres testleri çerçevesindeki uzman ziyaretlerinin ilki 2022 yılında, ANS’nin bina, sistem ve bileşenlerinin yerinde incelenmesini de içeren ikinci aşaması ise 27-31 Mayıs 2024 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Avrupa Birliği uzman heyeti tarafından ANS’de yapılan incelemeler sonucunda hazırlanan rapor 2025 yılında yayımlanacaktır.

3.5.2. Düzenleyici kurumlar ve diğer kuruluşlarla ilişkiler

Kurum faaliyete geçtiği günden bu yana diğer ülkelerdeki düzenleyici kurumlarla iş birliklerini geliştirme politikasını takip etmiş ve bu kapsamda; Amerika Birleşik Devletleri, Belarus, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Finlandiya, Güney Kore, Macaristan, Rusya Federasyonu, Slovakya ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin (KKTC) nükleer güvenlik ve radyasyon güvenliğinin düzenlenmesinden sorumlu kurumları ile iş birliği anlaşmaları imzalayarak uygulamaya koymuştur. Düzenleyici kurumlardan bilgi ve tecrübe edinimi yoluyla başlayan iş birliği süreçleri bugün gelinen noktada Kurumumuz tarafından diğer kurumlara bilgi ve tecrübe aktarılan bir seviyeye ulaşmıştır. Kurumumuzun diğer ülke düzenleyici kurumlarıyla imzalamış olduğu mutabakat zabıtlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Kurum	İmzalanma Tarihi
Belarus Cumhuriyeti Acil Durumlar Bakanlığı Nükleer ve Radyasyon Güvenliği Departmanı	2020
Çek Cumhuriyeti Nükleer Güvenlik Kurumu	2022
Bulgaristan Nükleer Düzenleme Ajansı	2022
Slovakya Nükleer Düzenleme Kurumu	2022
Amerika Birleşik Devletleri Nükleer Düzenleme Komisyonu	2022
Finlandiya Radyasyon ve Nükleer Güvenlik Kurumu	2022
Macaristan Atom Enerjisi Kurumu	2022
Rusya Federasyonu Federal Çevre, Sanayi ve Nükleer Denetim Kurumu	2023
Güney Kore Nükleer Emniyet ve Güvenlik Komisyonu	2023
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı	2023

Amerika Birleşik Devletleri Nükleer Kaçakçılık Tespit ve Caydırıcılık Ofisiyle Görüşme

Kurum ile Amerika Birleşik Devletleri Nükleer Kaçakçılık Tespit ve Caydırıcılık Ofisi temsilcileri arasında 07.02.2024 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen toplantıda, ülkemizin radyoaktif ve nükleer madde kontrolü stratejisi açısından Kurumun rolü, acil durumlara yönelik ulusal müdahale planı, UAEA ile yürütülen iş birlikleri ve Kurumun radyasyon kaynaklarına ilişkin görev ve yetkileri üzerine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Endonezya Nükleer Enerji Düzenleme Kurumu Uzman Heyetinin Teknik Ziyareti

UAEA Teknik İş Birliği Programı kapsamında Endonezya Nükleer Enerji Düzenleme Kurumu çalışanı iki uzman, 7-11 Ekim 2024 tarihleri arasında Kuruma teknik bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Nükleer santraller için düzenleyici ve yasal çerçeve, saha süreci, imalatçı ve personel yetkilendirmeler ile hâlihazırda ülkemizde yürütülen nükleer santral projeleri hakkında bilgilerin verildiği teknik ziyaret sonrasında takip misyonu niteliğinde ikinci bir ziyaretin gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Endonezya Nükleer Enerji Düzenleme Kurumu Üst Düzey Ziyareti

Endonezya Nükleer Enerji Düzenleme Kurumu Başkanı ve beraberindeki heyet, 16-20 Aralık 2024 tarihleri arasında Kurum ve ANS sahasına teknik bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Ziyaret kapsamında nükleer santrallerin imalat, inşaat ve işletmeye alınma süreçlerinde yetkilendirme, üçüncü taraf gözetimi yapan şirketlerinin rolü ve bu alanlardaki düzenleyici sistemin geliştirilmesi gibi konuları içeren görüşmeler gerçekleştirilerek Kurumun tecrübeleri Endonezyalı yetkililerle paylaşılmıştır. Ayrıca ANS sahasında görevli Kurum personeli ile NÜTED personeli tarafından denetim türleri, kalite planları, işletmeye alma süreçleri, yönetim sistemleri gibi konularda bilgilendirmelerde bulunulmuş ve ANAŞ Genel Müdürü ile bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Japonya Atom Enerjisi Kurumunun Ziyareti

Japonya Atom Enerjisi Kurumu Nükleer İnsan Kaynakları Geliştirme Merkezi yetkilileri tarafından her yıl düzenlenen olağan Türkiye ziyareti kapsamında 24.07.2024 tarihinde Kuruma bir nezaket ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret kapsamında, iki kurum arasında nükleer insan kaynağının geliştirilmesine yönelik mevcut ve olası iş birlikleri değerlendirilmiş, nükleer insan kaynağı geliştirme, kapasite artırımı ile teknik iş birliği konuları üzerine görüş alışverişinde bulunulmuştur.

KKTC'de Gerçekleştirilen İnceleme ve Değerlendirme Faaliyetleri

Kurum ile KKTC Sağlık Bakanlığı arasında 10.10.2023 tarihinde imzalanan "Radyasyon Güvenliği ve Radyoaktif Maddelerin Emniyeti Alanında İş Birliği ve Bilgi Değişimi için Mutabakat Zaptı" kapsamında; Kurum tarafından KKTC'de bulunan kamu ve özel sağlık kuruluşlarında 15-19 Nisan 2024 tarihleri arasında radyasyon ölçümü, inceleme ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda KKTC bünyesindeki sağlık kuruluşlarına, UAEA standartları çerçevesinde radyasyon güvenliği açısından alınması gereken tedbirler hakkında öneriler sunulmuştur.

Macaristan Atom Enerjisi Kurumuyla Ortak Denetim Çalıştayı

Kurum ile Macaristan Atom Enerjisi Kurumu arasında 18.10.2022 tarihinde imzalanan “Nükleer Güvenlik ve Radyasyondan Korunma Alanında İş Birliğine ve Bilgi Değişimine İlişkin Mutabakat Zaptı” kapsamında; bu kurumdan 4 denetim elemanı 10-14 Haziran 2024 tarihleri arasında ANS sahasında Kurum personeli ve NÜTED personeli tarafından gerçekleştirilen denetimlere katılım sağlamıştır. Denetimler sırasında; inşaat faaliyetleri, kalite güvencesi süreçleri, güvenlik kültürü uygulamaları ve saha denetim metodolojileri gibi konularda karşılıklı bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunulmuştur. Macaristan Atom Enerjisi Kurumu denetçileri, Kurumun uyguladığı denetim süreçleri hakkında gözlemlerini aktarmış, uluslararası iyi uygulamalar konusunda değerlendirmelerde bulunulmuş ve teknik alanlardaki yaklaşımlar karşılıklı olarak ele alınmıştır.

Rusya Federasyonu Federal Çevre, Sanayi ve Nükleer Denetim Kurumu Heyetinin Akkuyu ziyareti

Kurum ile Rusya Federasyonu Federal Çevre, Sanayi ve Nükleer Denetim Kurumu arasında 24.01.2023 tarihinde imzalanan “Nükleer Lisanslama ve Denetim Alanında İş Birliğine İlişkin Niyet Zaptı” kapsamında; 24-26 Nisan 2024 tarihlerinde ANS sahasında ortak çalıştay ve yerinde inceleme faaliyeti gerçekleştirmiştir. Etkinlik kapsamında Rusya Federasyonu’nda işletmede veya işletmeye alma aşamasında olan nükleer santrallerde gerçekleştirilen denetimlere dair bilgi ve tecrübe paylaşımında bulunulmuş ve ANS’nin 1. ünitesine ait güvenlik sistemleri odalarında yerinde inceleme gerçekleştirilmiştir.

Rusya Federasyonu Leningrad-II Nükleer Santralinde gözlemci statüsünde gerçekleştirilen denetimler

24.01.2023 tarihli Niyet Zaptı kapsamında; Kurum ile NÜTED heyeti 16-20 Eylül 2024 tarihlerinde Rusya Federasyonu Sosnovi Bor’da bulunan Leningrad-II Nükleer Santralinde yeniden yakıt yükleme ve işletme sürecinde yapılan faaliyetlere ilişkin kontrol ve denetimlere gözlemci olarak katılım sağlamıştır. Gerçekleştirilen ortak denetimlerle Kurumun uygulayacağı kontrol ve denetim faaliyetlerine katkı sağlayacak bilgiler edinilmiştir.

3.5.3. Uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar kapsamında yürütülen faaliyetler

Ülkemiz nükleer güvenlik ve emniyet alanında ilgili uluslararası anlaşma ve sözleşmelere taraf olup Kurumumuz bu anlaşmalardan kaynaklı sorumluluklarını yerine getirmektedir. Ülkemiz tarafından imzalanmış ve onaylanmış olan uluslararası anlaşmalara ve sözleşmelere aşağıdaki tabloda yer verilmektedir.

No	Anlaşma/Sözleşme/Protokol
1	Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahısların Sorumluluğuna İlişkin Paris Sözleşmesi (Paris Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy)
2	29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahısların Sorumluluğuna İlişkin Paris Sözleşmesini Değiştiren Protokol (1964 Additional Protocol to Amend the Paris Convention)
3	28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahısların Sorumluluğuna İlişkin Sözleşmede Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol (1982 Protocol to Amend the Paris Convention)
4	28 Ocak 1964 tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahısların Sorumluluğuna İlişki Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Protokol (2004 Protocol to Amend the Paris Convention)
5	Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Andlaşması (Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons)
6	Nükleer Maddenin Fiziksel Korunmasına İlişkin Sözleşme (Convention on the Physical Protection of Nuclear Material)
7	Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Sözleşmesine İlişkin Değişiklik (Amendment to the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material)
8	Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesi (Convention on Early Notification of a Nuclear Accident)
9	Nükleer Kaza veya Radyolojik Acil Durumlarda Yardımlaşma Sözleşmesi (Convention on Assistance in the Case of a Nuclear Accident or Radiological Emergency)
10	Nükleer Güvenlik Sözleşmesi (Convention on Nuclear Safety)
11	Viyana ve Paris Sözleşmelerinin Uygulanmasına İlişkin Ortak Protokol (Joint Protocol Relating to the Application of the Vienna Convention and the Paris Convention)
12	Nükleer Terörizmin Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme (International Convention for the Suppression of Acts of Nuclear Terrorism)
13	Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme (Joint Convention on the Safety of Spent Fuel Management and on the Safety of Radioactive Waste Management)
14	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile UAEA Arasında Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Andlaşması ile Bağlantılı Güvence Denetimlerinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşma (Agreement Between the Government of the Republic of Türkiye and the IAEA for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons)
15	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile UAEA Arasında Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Andlaşması ile Bağlantılı Güvence Denetimlerinin Uygulanmasına İlişkin Anlaşmaya Ek Protokol (Ek Protokol) (Protocol Additional to the Agreement Between the Government of the Republic of Türkiye and the IAEA for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons)

Bahse konu anlaşmalar ve sözleşmeler çerçevesinde 2024 yılında Kurum tarafından detayları aşağıda verilen faaliyetler gerçekleştirilmiştir:

- Güvence Denetimi Anlaşması kapsamında UAEA'ya nükleer madde sayım raporları ve ilave bildirimler iletilmiştir.
- Güvence Denetimi Anlaşmasına İlave Ek Protokol kapsamında UAEA'ya yıllık Ek Protokol bildirimleri yapılmıştır.
- Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması doğrultusunda yürütülen faaliyetler kapsamında Nükleer Tedarikçiler Grubu tarafından gerçekleştirilen toplantıların takibi yapılmıştır.
- Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşmasına taraf olmayan ve nükleer silaha sahip olmayan ülkelere gerçekleştirilen nükleer madde veya Zangger Komitesi
- Tetik Listesi kapsamındaki malzeme ve teçhizat ihracatına ilişkin olarak Zangger Komitesine yıllık bildirim yapılmıştır.
- Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme kapsamında; Viyana'da 25-26 Mart 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen Birleşik Sözleşme 5. Olağanüstü Toplantısı'na ve 27-28 Mart 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen Birleşik Sözleşme 8. Organizasyon Toplantısı'na Kurum tarafından katılım sağlanmıştır. Söz konusu toplantılarda Sözleşme kılavuz dokümanlarına yönelik değişiklik önerileri tartışılmış ve 8. Gözden Geçirme Toplantısı ülke grupları belirlenmiştir.
- 20-24 Mayıs 2024 tarihleri arasında Ankara'da Kurum, ETKB, AFAD, TENMAK, TÜNAŞ ve ANAŞ temsilcilerinin ve UAEA uzmanlarının katılımıyla 2023 yılında ülkemiz açısından yürürlüğe giren "Kullanılmış Yakıt ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşme" kapsamında bu yıl ilk defa hazırlanacak Ülke Raporumuzun hazırlık sürecine katkı sağlaması amacıyla Birleşik Sözleşme Çalıştayı gerçekleştirilmiştir.
- Birleşik Sözleşme Ülke Raporumuz ilgili kurumların katkılarıyla hazırlanarak 16.08.2024 tarihinde UAEA'ya iletilmiştir.
- Nükleer Güvenlik Sözleşmesi'ne ilişkin iş ve işlemlerin daha etkili ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla akit tarafların katılımıyla 21-23 Kasım 2023 tarihlerinde Viyana'da düzenlenen I. Çalışma Grubu Toplantısı'nın devamı niteliğindeki II. Çalışma Grubu Toplantısı 19-21 Mart 2024 tarihlerinde Viyana'da gerçekleştirilmiştir. Sözleşmeye taraf 39 ülkeden 98 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, I. Çalışma Grubu Toplantısı kapsamında akit taraflarca sunulan ve diğer tarafların yorumları göz önünde bulundurularak revize edilen öneriler ile yeni öneriler görüşülmüştür. Toplantıda görüşülen 16 önerinin tümüne prensip olarak destek verilmiş ayrıca iyileştirmeye ve geliştirilmeye ihtiyaç duyan öneriler belirlenmiştir.
- 3-4 Eylül 2024 tarihlerinde Viyana'da gerçekleştirilen Nükleer Güvenlik Sözleşmesi 3. Olağanüstü Toplantısı'na Kurum tarafından katılım sağlanmıştır. 2023 ve 2024'teki Çalışma Grubu toplantılarında ele alınan 16 öneriden 13'ü toplantı müzakereleri neticesinde yapılan güncellemelerle kabul edilmiştir. Ülkemiz de "Review and revision of INFCIRC/571, INFCIRC/572 and INFCIRC/573 to reduce redundancy and inconsistency" öneri sunucuları arasında yer almış olup bahse konu öneriye ilişkin bir çalışma grubu kurulmasına karar verilmiştir.
- 5 Eylül 2024 tarihinde Viyana'da gerçekleştirilen Nükleer Güvenlik Sözleşmesi 10. Gözden Geçirme Toplantısı Hazırlık Toplantısı'na Kurum tarafından katılım sağlanmış olup ülke gruplarının belirlendiği toplantı sonucunda ülkemiz 4. Ülke Grubu'nda yer almıştır.

IV. KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

KURUMUMUZUN GÜÇLÜ YÖNLERİ:

- 7381 sayılı Kanun ve 95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerin etkin düzenleyici kontrolü açısından çağın gerekleriyle uyumlu güçlü bir hukuki altyapı oluşturmaktadır.
- Kurum personelinin niteliklerini geliştirmek üzere yurt içi ve yurt dışı eğitim programları uygulanmaktadır.
- ANS Projesi başta olmak üzere yürütülen yetkilendirme çalışmaları sayesinde önemli düzeyde tecrübe kazanılmıştır. Güçlü bir teknik altyapı oluşturulmuştur.
- Güçlü bir teknik altyapı oluşturulmuştur.
- Uluslararası iş birlikleri sayesinde uluslararası kuruluşların ve diğer ülkelerin deneyimlerinden faydalanılmaktadır.
- Düzenleyici kontrol faaliyetleri açısından uzmanlık gerektiren konularda teknik destek hizmeti alınabilmekte ve alanında uzman kişilerden istifade edilebilmektedir.
- Son durumu bilinmeyen radyasyon kaynaklarına ilişkin araştırma ve inceleme çalışmaları neticesinde son durumu bilinmeyen radyasyon kaynaklarının sayısı önemli ölçüde azaltılmıştır.
- İyonlaştırıcı radyasyonla çalışanların aldıkları dozların takibi MDKS'ye aktarılan veriler vasıtasıyla etkin bir şekilde yapılabilmektedir.
- Ülke genelinde yaygın bulunan RADİSA istasyonları aracılığıyla ulusal düzeyde etkin radyasyon izlemesi yapılabilmektedir.
- Kurumsal hizmetlere ait süreçleri daha etkin ve verimli hale getirmek amacıyla açık kaynak, yerli ve milli teknolojilerin kullanımıyla kurumsal bilgi teknolojileri alt yapısının geliştirilmesine devam edilmekte olup Kurum kaynakları ile kurumsal platformlar üzerinde yeni projeler geliştirilmekte ve hızla kullanıma alınmaktadır.

KURUMUMUZUN GELİŞMEYE AÇIK YÖNLERİ:

- Kurumun personel sayısı son yıllarda hızlı bir şekilde artmıştır. Niceliksel olarak meydana gelen bu artışın personel niteliğini artıracak şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Kurumun görev ve yetki alanında yer alan faaliyetler açısından tecrübeli personel sayısı nispeten azdır ve bu durum iş ve işlemlerin etkinliği üzerinde risk oluşturmaktadır.
- Ülkemizin kalkınması amacıyla özellikle nükleer teknolojiye enerji üretimi alanında gerçekleştirilen atılımlar son dönemde hız kazanmıştır. Bu durum yetişmiş insan kaynağı açığını da beraberinde getirmiş olup düzenleyici kontrol kapsamında eş zamanlı faaliyetlerin yürütülmesi nedeniyle personelin iş yükünü artırmaktadır.
- 7381 sayılı Kanun ve 95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile belirlenen esaslarla uyumlu bir şekilde nükleer enerji ve iyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetlerle ilgili mevzuat altyapısının güncellenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. KMR'ler gibi nispeten yeni teknolojilere yönelik ilgi nedeniyle mer'î mevzuatta değişiklik yapılması ihtiyacı bulunmaktadır.
- Kurumun denetim ve yerinde inceleme fonksiyonunun etkinliği Kurum denetçilerinin niteliğiyle sıkı bir bağ içersindedir. Bu nedenle Kurum denetçilerinin vasıflandırılmasına yönelik programlar planlı bir şekilde uygulanmalıdır.
- Kurum faaliyetlerinde kullanılan otomasyon sistemlerinin geliştirilmesine devam edilmelidir.
- İnsan kaynağında meydana gelen artışlar neticesinde çalışma alanları yetersiz kalmaya başlamıştır. Özellikle ortak kullanıma konu toplantı salonları kurumsal ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalabilmektedir.
- Personelin aidiyet duygusunu ve iş motivasyonunu artırıcı tedbirlere ihtiyaç bulunmaktadır. Nispeten yeni kurulan bir kurum olunması ve personel açısından yaşanan hızlı değişim sağlıklı bir kurum kültürü geliştirilmesinde güçlük yaşanmasına neden olmaktadır.

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU

Devlet Mahallesi 85. Cadde No:5 Çankaya/ANKARA
Santral: (0312) 289 93 00 İletişim Merkezi: 444 63 56
www.ndk.org.tr